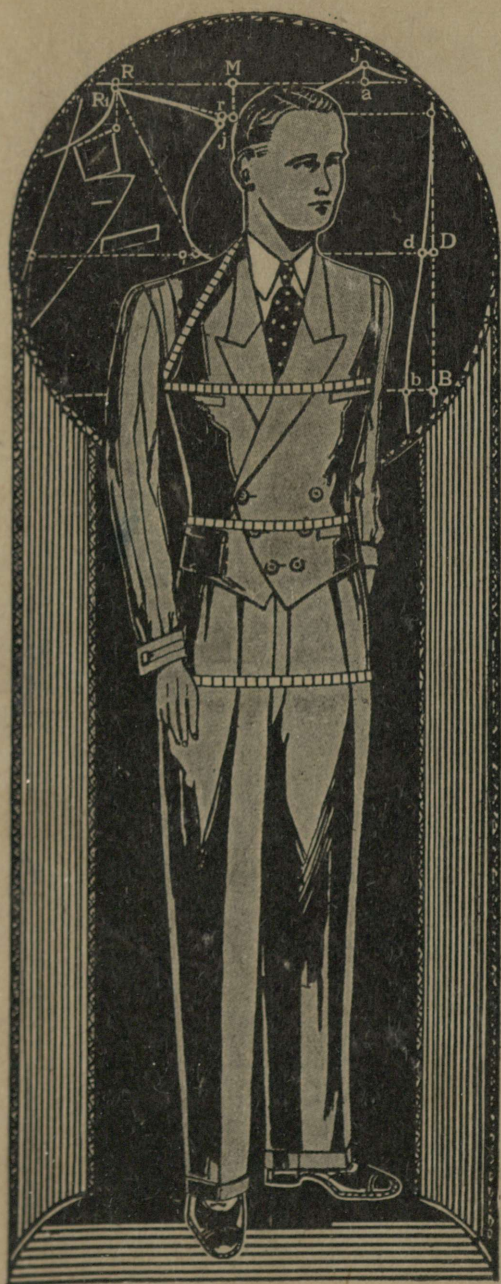

P. F. Metusala

Juozas Močiškis

**Meeste-
rahvariiete**

**Juure-
lõikuse
kursus**

**SÜSTEEM
„PERFECT“**

A-12384

show
1880

show

show
..

9878

TÄIELIK
MEESTERAHVARIIETE
JUURELÕIKUSE KURSUS

MEESTERAHVARIIETE
JUURELÕIKUSE
KURSUS

1. LÜÜRIK
2. LÜÜRIK
3. LÜÜRIK

JOONISTUSTE KONSTRUKTSIOONIDE JA KUJU-
TISTE REPRODUKTSIOON, TÖLKIMINE VÕÖR-
KEELTESSE JA ÕPETAMINE ON KEELATUD.

Trükikoda J. Roosileht & Ko. Tallinn, Lühikejalg 4.
1939.

P. F. METUSALA
JUOZAS MOČIŠKIS

MEESTERAHVARIIETE JUURELÕIKUSE K U R S U S

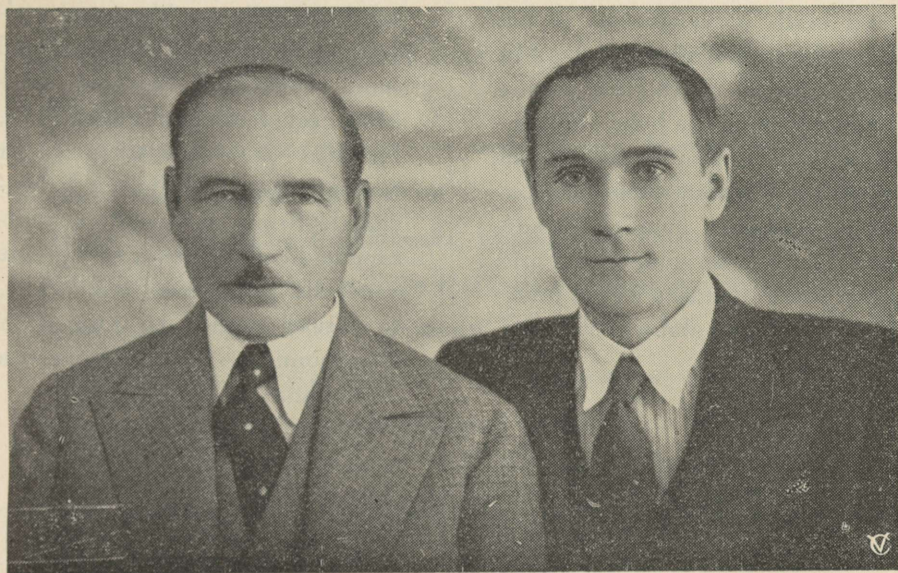
SÜSTEEM
„PERFECT“

TALLINN. 1939

9878
A- 12384

Süsteem „Perfect'i“ autorid.

P. F. Metusala.

Tehnilised teadmised oma ameti alal on P. F. Metusala omanud suuremates Euroopa tsentrumites Peterburis, Stuttgardis, Pariisis ja Londonis. Juhatas Peterburi juurelõikuse akadeemiat 1901.—1919. aastani. Pärast oktoobri revolutsiooni siirdus oma kodumaale Eestisse, kus 1921. aastast alates juhatab juurelõikuse kursusi Tallinnas. Selle aja kestel on P. F. Metusala mitmel korral annud juurel. kursusi Riias ja Kaunas (Leedus), viimases mitmeid aastaid järgemööda, kus ka

Juozas Močiškis.

Lõpetas õppeaja oma kodumaal, Leedus, siirdus noore selilina Venemaa pealinna Peterburi, kus töötas ja täiendas ennast I. klassi firmades riiete töötamise alal, tungides kõikidesse peensustesse, elegantse meesterahva riiete töötamise võtetesse.

Tundes ennast oma töövõimetes küllalt kindlana, rändas J. Močiškis Lääne-Euroopasse, kus töötas Pariisis ja sealt sõitis Põhja-Ameerikasse, kus töötas suuremates linnades New-Yorgis ja Chicagos. Pärast maailmasõja lõppu

sai väljatöötatud käesolev juurelõikuse süsteem „Perfect“ ühes hra J. Močiškis'ega. P. F. Metusala sulest on ilmunud palju 1. klassi juurelõikuse õpperaamatuid eesti- ja venekeeles ja teisi kirjatöid juurelõikuse alal. Mitmed nendest on tõlgitud soome, vene, leedu, läti ja bulgaaria keeltesse. Omab mitmeid audiploome riieturite korporatsioonidelt Eestis ja välismaal, muuseas Académie Française de coupe de Paris, tema tööde tunnustamiseks juurelõikuse tehnika alal.

tuli tagasi oma kodumaale Leedusse, kus tegutses mitmeid aastaid suures äris Kaunases esimese juurelõikajana. Pärast avas ise oma äri Laisvès alleje 10, Leedu ajutises pealinnas. Vaatamata sellele, et äri asukoht oli kaugemal linna tsentrumist, kõrgem seltskond sai tema tellijaskonnaks, hinnates tema oskust ja peent maitset. Praegusel ajal on J. Močiškis'e firma suurimaid ja kuulsamaid Leedus. Tema tööde eest annetasid prantslased talle 1935. a. näitusel Pariisis 16. exposition d'Economie — Domestique suure kuldauraha — Grand Prix.

E e s s õ n a.

Aeg muutub ja ajaga ühes muutub ka inimeste maitse ja ilutunne.

Tung täiusele ilmneb kõikides eluavaldustes. Samuti ka riietuses. Viimaste aastate jooksul on riiete piirjooned tunduvalt muutunud kaunimaks ja täielikumaks, samuti riide mustrid. Kõik see nähe nõuab riieturilt tarvilikke teadmisi ja oskust orienteerida, et täita edukalt oma kliendi nõudmisi. Riietuda inimest, on omaette kunst ja riieturi elukutse tehniline teadus, mida ei saa kätte ilma õppimata või piiratud teadmistega.

Möödunud on ajad, millal võis opereerida vanade võtetega, kuid käesoleval ajal sünnitab see suuri raskusi ja asjata ajaviidet ning kutsub esile kulusid, mis tarviliste teadmiste juures oleksid ära jäänud. Arvesse võttes neid asjaolusid, tahab käesolev õppe-raamat pakkuda põhjalikke teadmisi juurelõikuse alal ja vastavaid praegusele ajale moodsaid meesterahva riiete konstruktsioone, täitsa uue, moodsa juurelõikuse süsteemi „Perfect'i“ abil. Süsteem „Perfect“ on kerge õppida, põhjeneb teaduslistel alustel ja annab absoluutseid õigeid lõputulemusi. Praktikas lihtne ja kerge käsitada, sest ta on praktiliste tööde tulemus. Joonistuste instruksioonid on võimalikult lühendatud vastavalt otstarbekohasusele, hoidudes ülearustest seletustest, — sest tähtis on lõppresultaat.

Eestikeelses tõlkes on lisatud moodsaid konstruktsioone, mis puuduvad võõrkeelsetes väljaannetes.

Autorid.

Mõõtude võtmine.

Inimese keha mõõtmine on tähtis akt juurelõikuse tehnikas. Mõõ-tudest oleneb inimese keha suurusele ja vormile vastav riiete suu-rus ja õige balanss — tasakaal. Lohakalt ja ebatäpselt võetud mõõdud ei või anda ühegi süsteemi juures soovitavaid resultaate, sellepärast on väga tähtis erilise tähelepanuga käsitada mõõduvõt-mist ja ennast hästi harjutada, et selles suhtes täiusele jõuda.

Mõõtude tähtsus ja nende võtmise viis.

Mõõduvõtmist toimitakse lihtsa sentimeetriga, mille ühte otsa on kinnitatud õhukesest nahast silmus. Silmuse suurus peab vas-tama hariliku pliiatsi jämedusele. On pliiats paigutatud silmusesse, peab sentimeetri metallots hästi tihedalt suruma pliiatsi vastu, nii et sentimeeter ja pliiats moodustavad täisnurga (vinkli).

Kõik mõõdud, ka üliriiete jaoks, võetakse vesti pealt. Enne mõõduvõtmist seatakse kliendi vest korda, kui seda tarvis on, ja alatakse mõõduvõtmist järgmises korras:

Rinnamõõt.

Joon. 1, mõõt 1.

See mõõt peab võetama suure hoole ja täpsusega, ristloodis üle rinna ja selja kõrgema koha, tingimata üle abaluude (labaluude), vastasel korral võib see mõõt kujuneda paar sentim. lühemaks kui tõelikult peab olema. Teda ei tohi ka võtta liig vabalt; paraja mõõdu saame siis, kui tõmbame sentimeetri hästi pingule ja ta peale seda lahti laseme; arv, kus sentimeetri lühike ots peatub sel momendil, ongi rinna õige ümbermõõt. Paksude isikute juures on rinnaümbermõõtu vaja võtta hästi pingule tõmmatud sentimeetriga; vastasel korral saaksime liig suure mõõdu, sest paksudel isikutel on naha all paks rasvakord, mille kummitaoline võnkumine tõelist mõõtu suurendab. Rinnamõõtu võib võtta ka tagant ettepoole, seistes kliendi ees. Harilikult võetakse rinnamõõtu eest tahapoole, seistes kliendi seljataga. Peaasi, et mõõt õieti võetakse.

Taljeü bermõõt.

Joon. 1, mõõt 2.

Ka see mõõt peab võetama õige korrektelt, ristloodis üle talje kõige peenema koha, mitte liiga pingul, kuid ka mitte lõdvalt, sest sellest mõõdust sõltub teataval määral kaelaugu kaugus punkt **R**, mis on tähtis riiete tasakaalu suhtes.

Puusade mõõt.

Joon. 1, mõõt 3.

See mõõt võetakse ristloodis üle puusade 16—18 cm. allapoole taljet. Seda mõõtu ei tohi mitte liiga pingul ega ka liiga lõdvalt võtta, nagu juba teiste ümbermõõtude juures tähendati. Kõikide ümbermõõtude võtmise juures on tarvis kättesse harjutada parajuse tunnet, alles siis saab neid mõõte õieti võtta.

Taljepikkuse mõõt.

Joon. 2, mõõt 4.

Mõõdetakse pesukrae alumisest äärest punktist **A** punktini **B**, mis asub talje kõige peenemal kohal, talje ristloe joonel ülalpool puusaluid. Peab tähele pandama, et see mõõt ei tuleks liiga pikk, iseäranis madala kasvuga inimeste juures. Pikk talje annab riidele inetu vormi, eriti kui moe või kliendi soovil talje on alla kriipsutatud.

Selle mõõduga ühes võetakse ka riidepikkus, mis oleneb riide iseloomust, moest või kliendi soovist.

Need on mõõdud, mida harilikult kõik rätsepad võtavad; nad näitavad ainult keha jämedust ja pikkust, mitte aga keha vormi ning seisundit. Neid võib kasutada ainult laagiriiete ja täiesti proportsionaalse kehaehituse juures.

Mõõdud, mis näitavad kehaseisu ja vormi, on järgmised:

Käeaugu kaugus.

Joon. 2—3, mõõt 5.

Enne selle mõõdu võtmist asetatakse pliiats sentimeetri silmusesse, ja mõõdetakse punktist **G** ristloodis punktini **D** keset selga,

nii et pliats tuleb loodjoones käemuskrite vastu ja mõõdurihm, tihedalt käe alla; punkt **D** märgitakse ära väikese nõõpnõelaga või kriidiga. See mõõt peab võetama niisama parajalt, mitte pingul ega ka vabalt.

Käeaugu sügavus.

Joon. 1—2, mõõt 6.

Käeaugu sügavust mõõdetakse samuti nagu eelmistki mõõtu, sentimeetrist ja pliatsist kombineeritud aparadi abil, asetades pliatsi käe alla, nii et sentimeetrit käe eest on võimalik ülespoole tõsta nagu kujutab joonis 1, mõõt 6, punktist **G** punktini **A**. Mõõtmise juures ei tohi sentimeetrit liiga pingule tõmmata, pliats peab olema asetatud käe alla ristloodis.

Õlakõrgus.

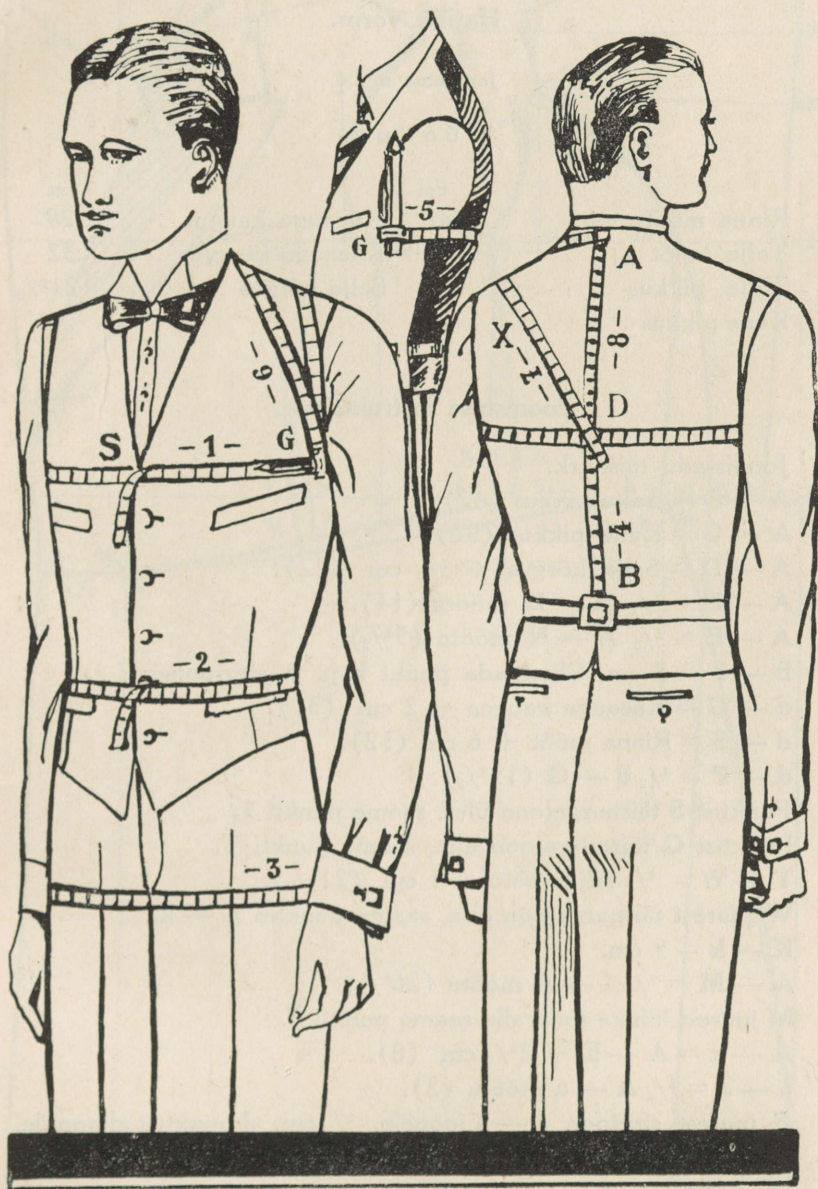
Joon. 1—2, mõõt 7.

Õlakõrguse mõõt on tarvilik ainult sel juhul, kui on tegemist kehaehitusega, kus õige kõrged või jälle madalad õlad, — normaalsete õlakõrguste juures võib see mõõt ära jääda, tema aset konstruktsioonis täidab proportsionaalne võte. Seda mõõtu võetakse järgmiselt: peale käeaugu sügavuse mõõduvõtmist jäetakse sentimeeter ja pliats oma kohale ja mõõdetakse jälle punktist **G** üle õla, nüüd aga punktini **D**, mis ära märgitud nõõpnõela või kriidiga. Selle mõõdu võtmise juures ei tohi sentimeeter olla lõdval, vaid pigemini pingul.

Seljakõrgus.

Joon. 2, mõõt 8.

Seda mõõtu mõõdetakse silmuseta sentimeetri otsaga punktist **A** punktini **D**, mis oli märgitud nõõpnõela või kriidiga. Kõrgete labaluude ja sügava seljaõõnsuse juures peab mõõtmise juures sentim. olema veidi lõdval. Siin on veel kord tarvis toonitada, et kõik need mõõdud iseäralise hoole ja täpsusega peavad võetama, eriti mis puutub mõõtudesse nagu käeaugu kaugus, käeaugu sügavus ja seljakõrgus (õlakõrguse mõõt pole nii tähtis), sest need mõõdud on üksteisest sõltuvad ja määravad ära keha seisu ja kuju. Mõõtmise võtmist peab, nagu juba öeldud, hästi harjutama, sest harjutus viib eesmärgile, teeb meistriks!

1.

3.

2.

Kuub.

Harilik vorm.

Joonistus nr. 4.

Mõõdud:

	cm		cm
Rinna mõõt	46	Käeaugu kaugus	29
Talje mõõt	41	Käeaugu sügavus	32
Talje pikkus	42	Selja kõrgus	$21\frac{1}{2}$
Kuue pikkus	96		

Joonistuse instruksioon.

Joonistada täisnurk.

$A - B =$ Talje pikkus (42).

$A - C =$ Kuue pikkus (96).

$A - D =$ Selja kõrgus + $\frac{1}{2}$ cm (22).

$A - N = \frac{1}{2} A - D$ mõõtu (11).

$A - E = \frac{1}{2} A - N$ mõõtu ($5\frac{1}{2}$).

$B - b = 3$ cm. Ühendada punkt b ja A sirgjoonega.

$d - G =$ Käeaugu kaugus + 2 cm (31).

$d - S =$ Rinna mõõt + 6 cm (52).

$d - P = \frac{1}{2} d - G$ ($15\frac{1}{2}$).

Punktist S täisnurgajoon üles, saame punkti 1 .

Punktist G täisnurgajoon alla, saame punkti T .

$T - W = \frac{1}{2}$ taljemõõtu + 1 cm ($21\frac{1}{2}$).

W juurest täisnurgajoon alla, saame punktid $K - k$.

$K - k = 5$ cm.

$A - M = \frac{1}{2} 1 - A$ mõõtu ($26\frac{3}{4}$).

M juurest lühike joon alla saame punkti F .

$A - a = A - E + 2\frac{1}{2}$ cm (8).

$a - J = \frac{1}{4} A - a$ mõõtu (2).

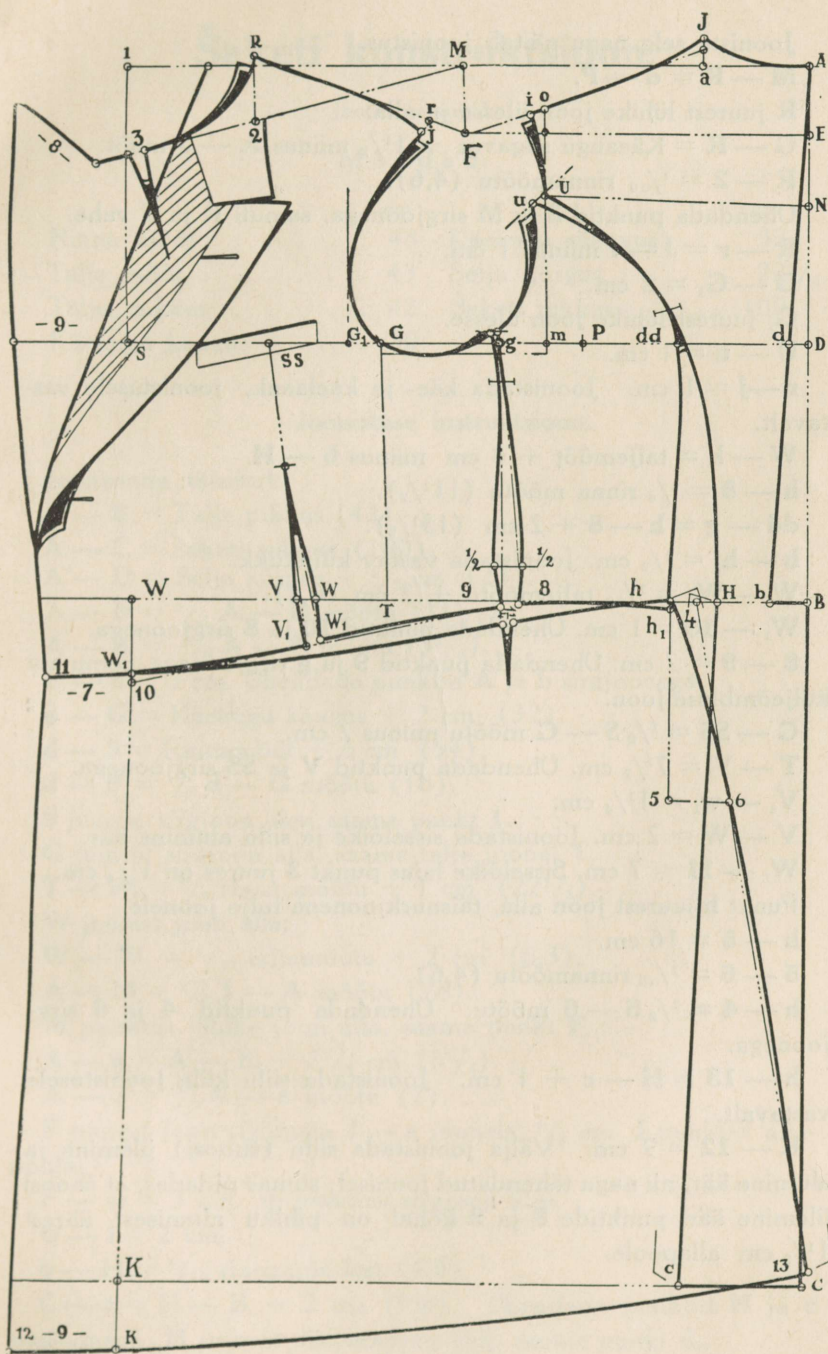
F juurest sirgjoon $J - a$ joonele, $\frac{1}{2}$ cm. J punktist allapoole.

$P - m = 3$ cm m punktist sirgjoon ülesse.

$O - i = 1\frac{1}{2}$ cm.

$b - H = \frac{1}{10}$ rinnamõõtu (4,6).

$C - c = H - B + 2$ cm (9,6).

Joon. 4. Kuub.

Joonista selg nagu näitab joonistus.

$$M - R = d - P.$$

R juurest lühike joon ülesse ja alla.

$$G - R = \text{Käeaugu sügavus} + 1\frac{1}{2} \text{ miinus } A - J \text{ mõõt.}$$

$$R - 2 = \frac{1}{10} \text{ rinnamõõtu (4,6).}$$

Ühendada punktid 2 ja M sirgjoonega, samuti R ja F vahe.

$$R - r = J - i \text{ miinus 1 cm.}$$

$$G - G_1 = 2 \text{ cm.}$$

G₁ juurest lühike joon ülesse.

$$U - u = 1 \text{ cm.}$$

r — j = 1 cm. Joonistada käe- ja kaelaauk, joonistusele vastavalt.

$$W - h = \text{taljemõõt} + 8 \text{ cm miinus } b - H.$$

$$h - 8 = \frac{1}{4} \text{ rinna mõõtu (11}\frac{1}{2}\text{).}$$

$$dd - g = h - 8 + 2 \text{ cm (13}\frac{1}{2}\text{).}$$

$$h - h_1 = \frac{1}{2} \text{ cm. Joonistada vastav küljetükk.}$$

$$W - W_1 = \frac{1}{10} \text{ taljemõõtu} + 2 \text{ cm (6,1).}$$

$$W_1 - 10 = 1 \text{ cm. Ühendada punktid 10 ja 8 sirgjoonega.}$$

$$8 - 9 = 2 \text{ cm. Ühendada punktid 9 ja g sirgjoonega, tõmmata küljeõmbluse joon.}$$

$$G - SS = \frac{1}{2} S - G \text{ mõõtu miinus 2 cm.}$$

$$T - V = 7\frac{1}{2} \text{ cm. Ühendada punktid V ja SS sirgjoonega.}$$

$$V_1 - w_1 = 1\frac{1}{4} \text{ cm.}$$

$$V - W = 2 \text{ cm. Joonistada sisselõike ja siilu alumine äär.}$$

$$W_1 - 11 = 7 \text{ cm. Sisselõike laius punkt 3 juures on } 1\frac{1}{4} \text{ cm.}$$

Punkt h juurest joon alla, täisnurkjoonega talje joonele.

$$h - 5 = 16 \text{ cm.}$$

$$5 - 6 = \frac{1}{10} \text{ rinnamõõtu (4,6).}$$

$$h - 4 = \frac{1}{2} 5 - 6 \text{ mõõtu. Ühendada punktid 4 ja 6 sirgjoonega.}$$

$$h - 13 = H - c + 1 \text{ cm. Joonistada siilu külj joonistusele vastavalt.}$$

K — 12 = 9 cm. Välja joonistada siilu (šhoosi) ülemine ja alumine äär, nii nagu tähendatud joonisel; silmas pidades, et šhoosi ülemine äär punktide 8 ja 9 kohal on pihiku alumisest äärest $1\frac{1}{2}$ cm allapoole.

Šaketi konstruktsioon.

Joonistus nr. 5.

M õ õ d u d:

	cm		cm
Rinna mõõt	48	Käeaugu sügavus . . .	32
Talje mõõt	43	Selja kõrgus	22 ¹ / ₂
Talje pikkus	42	Šaketi pikkus	100
Käeaugu kaugus	30		

Joonistuse instruksioon.

Joonistada täisnurk.

A — B = Talje pikkus (42).

A — C = Šaketi pikkus (100).

A — D = Selja kõrgus + ¹/₂ cm (23).

A — N = ¹/₂ A — D mõõtu (11¹/₂).

A — E = ¹/₂ A — N mõõtu (5³/₄).

B — b = 3 cm. Ühendada punktid A ja b sirgjoonega.

d — G = Käeaugu kaugus + 2 cm (32).

d — S = Rinnamõõt + 6 cm (54).

d — P = ¹/₂ d — G mõõtu (16).

S juurest sirgjoon üles, saame punkt 1.

G juurest sirgjoon alla, saame talje joonel T.

T — W = ¹/₂ rinna mõõtu + 1 cm (22¹/₂).

W juurest joon alla.

W — W₁ = ¹/₁₀ taljemõõtu + 2 cm (6,3).

A — M = ¹/₂ 1 — A mõõtu (28).

M punktist lühike joon alla, saame punkt F.

A — a = A — E + 2¹/₂ cm (8¹/₄).

A — J = ¹/₄ A — a mõõtu (2).

F juurest joon tõmmata J — a joonele, ¹/₂ cm J punktist allapoole.

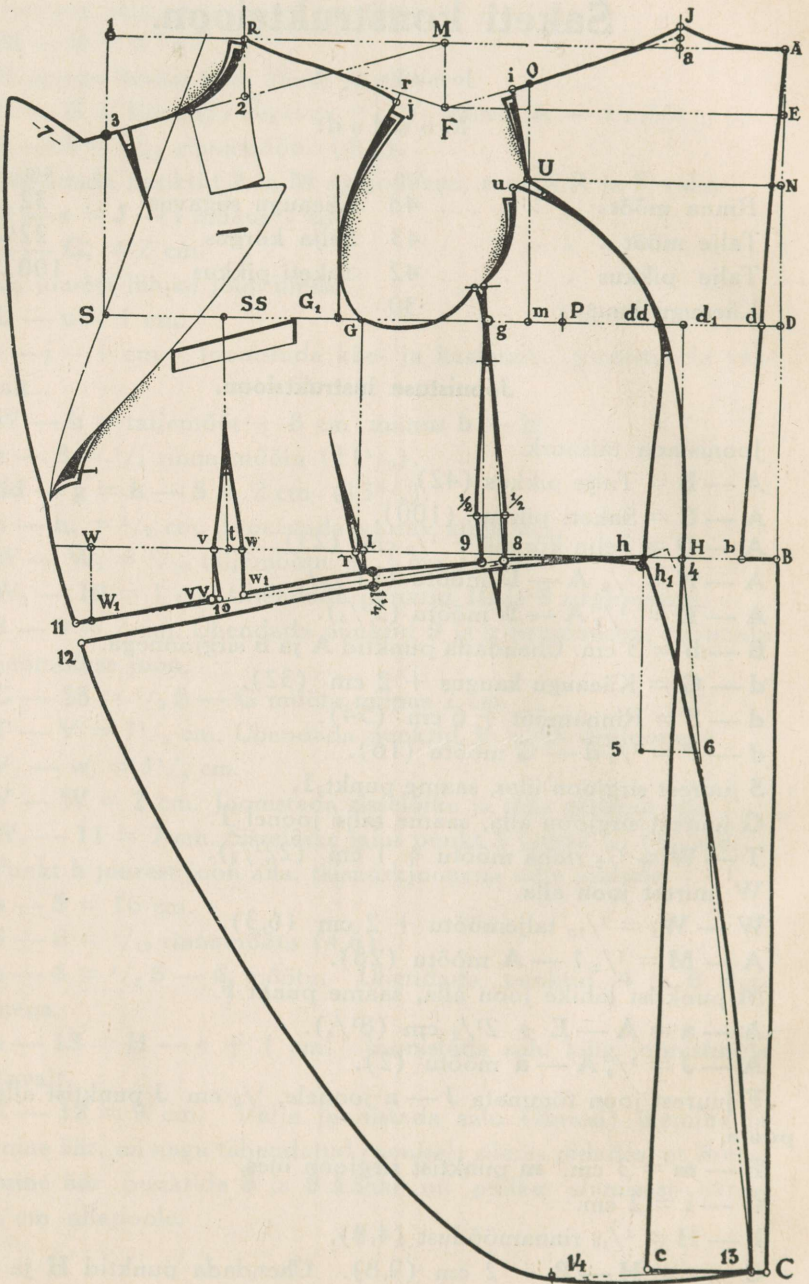
P — m = 3 cm. m punktist sirgjoon üles.

O — i = 2 cm.

b — H = ¹/₁₀ rinnamõõdust (4,8).

C — c = H — B + 2 cm (9,8). Ühendada punktid H ja c sirgjoonega; H juurest täisnurkjoon üles, saame punkt d₁.

d₁ — dd = 2 cm. Joonistada seljaosa vastavalt joonistusele.

Joon. 5. Šakett.

$$M - R = d - P.$$

R juurest joon üles ja alla.

$$G - R = \text{Käeaugu sügavus} + 1\frac{1}{2} \text{ cm, miinus } A - J \text{ mõõt.}$$

$$R - 2 = \frac{1}{10} \text{ rinna mõõtu (4,8).}$$

Ühendada punktid 2 ja M sirgjoonega.

$$R - r = J - i \text{ miinus 1 cm.}$$

$$G - G_1 = 2 \text{ cm. } G_1 \text{ punktist lühike joon üles.}$$

$$U - u = 1\frac{1}{4} \text{ cm.}$$

$r - j = \frac{3}{4} \text{ cm.}$ Joonistada öla, kaelaauk ja käeauk joonistusele vastavalt.

$$W - h = \text{Talje mõõt} + 8 \text{ cm, miinus } b - H \text{ mõõt.}$$

$$h - 8 = \frac{1}{4} \text{ rinna mõõtu (12).}$$

$$dd - g = h - 8 + 2 \text{ cm.}$$

$$h - h_1 = \frac{1}{2} \text{ cm. Joonistada küljetükk joonistusele vastavalt.}$$

Küljetüki nurk punkt 8 juures jääb $\frac{1}{3}$ cm allapoole talje joont.

Ühendada punktid W_1 ja 8 sirgjoonega.

$$8 - 9 = 2 \text{ cm. Ühendada punktid } 9 - g, \text{ joonistada välja küljeõmblus.}$$

$$G - SS = \frac{1}{2} S - G \text{ mõõtu.}$$

SS punktist sirgjoon alla.

$$t - w = 1\frac{1}{4} \text{ cm. } w \text{ punktist joon alla täisnurkjoonena talje joonele.}$$

$$t - v = 1\frac{1}{4} \text{ cm. } v \text{ juurest täisnurk alla.}$$

$$vv - 10 = \frac{1}{2} \text{ cm. Sisselõige välja joonistada, joonisele vastavalt.}$$

$$W_1 - 11 = 2 \text{ cm. Ülekäik punkt } W \text{ juures} = 3 \text{ cm.}$$

$$T - L = \frac{1}{2} \text{ cm. } h \text{ punktist täisnurkjoon alla.}$$

$$h - 5 = 16 \text{ cm.}$$

$$5 - 6 = \frac{1}{10} \text{ rinna mõõtu (4,8).}$$

$$h - 4 = \frac{1}{2} 5 - 6 \text{ mõõtu (2,4).}$$

Ühendada punktid 4 ja 6 sirgjoonega.

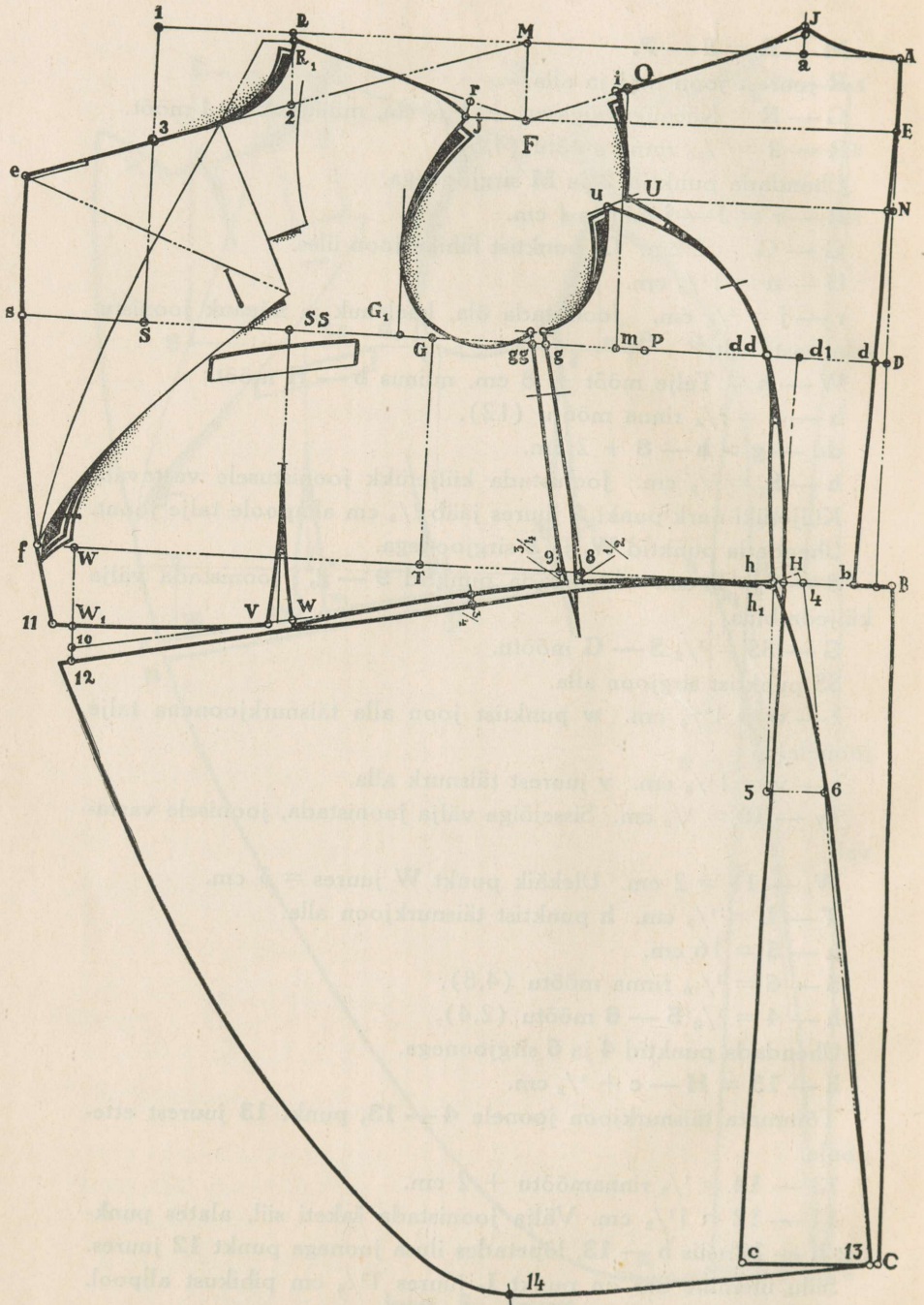
$$h - 13 = H - c + \frac{1}{2} \text{ cm.}$$

Tõmmata täisnurkjoon joonele 4 — 13, punkt 13 juurest ettepoole.

$$13 - 14 = \frac{1}{3} \text{ rinna mõõtu} + 2 \text{ cm.}$$

$$11 - 12 = 1\frac{1}{2} \text{ cm. Välja joonistada šaketi siil, alates punktist } h - 12, \text{ siis } h - 13, \text{ lõpetades ilusa joonega punkt } 12 \text{ juures.}$$

Siilu ülemine äär on punkt L juures $1\frac{1}{4}$ cm pihikust allpool. Kõik muud on joonisel näha.

Joon. 6. Šakett korpulentsele kehaehitusele.

ŠAKETI JOONISTAMINE KORPULENTSELE.

Joonistus nr. 6.

Šaketi joonistamine korpulentsele on samamoodi, väljaarvatud mõned muudatused. Seepärast meie ei korda siin tervet instruksiooni, vaid märgime ainult need punktid, mis muutuvad.

M õ õ d u d:

	cm.		cm
Rinna mõõt	56	Käeaugu kaugus	35
Talje mõõt	58	Käeaugu sügavus	35
Talje pikkus	44	Selja kõrgus	25 ¹ / ₂
Šaketi pikkus	102		

Muudatused konstruktsioonis.

$b = 1\frac{3}{4}$ cm täisnurkjoonest **A** — **1** joonele.

$b — B = 3$ cm. Joonlaud asetada punkti **A** ja **B** juurde ja tõmata sirgjoon **B** allapoole.

$O — i = \frac{3}{4}$ cm.

$U — u = 2$ cm.

$d_1 — dd = 2\frac{1}{2}$ cm.

$d — G =$ käeaugu kaugus + 3 cm.

$W — W_1 = \frac{1}{10}$ taljemõõdust + 2 cm.

$h — 8 = \frac{1}{4}$ rinna mõõtu + $2\frac{1}{2}$ cm ($16\frac{1}{2}$).

$dd — g = h — 8 + 2$ cm ($18\frac{1}{2}$).

$g — gg = 1\frac{1}{4}$ cm.

$8 — 9 = 1\frac{1}{2}$ cm. Välja joonistada pihiku eespoolse osa küljetükk ja küljeõmblus, silmas pidades, et küljetüki nurk punkt **8** juures jääb taljejoonest $\frac{1}{2}$ cm allapoole ja eespoolne nurk punkt **9** all $\frac{3}{4}$ cm.

$W_1 — 10 = 2$ cm. Ühendada punkt **10** eespoolse nurgaga punkt **8** all sirgjoonega.

$SS — S = \frac{1}{2} S — G$. Punktist **SS** sirgjoon alla.

$v — w = 2$ cm.

$W — f = 3\frac{1}{2}$ cm.

$W_1 — 11 = 2$ cm.

$5 — 6 = \frac{1}{10}$ rinna mõõdust miinus $\frac{1}{2}$ cm (5).

$10 — 12 = 1\frac{1}{4}$ cm.

$13 — 14 = \frac{1}{2}$ rinna mõõtu + 2 cm (30).

Kõik muud peensused on joonisel näha.

Fraki konstruktsioon.

Normaalse kehaseisuga isikule.

Joonistus nr. 7.

M õ õ d u d:

	cm		cm
Rinna mõõt	50	Käeaugu kaugus	31
Talje mõõt	45	Käeaugu sügavus	33
Talje pikkus	43	Selja kõrgus	23 ¹ / ₂
Fraki pikkus	112		

Joonistuse instruksioon.

Joonistada täisnurk.

A — B = Talje pikkus (43).

A — C = fraki pikkus (112).

A — D = selja kõrgus + ¹/₂ cm (24).

A — N = ¹/₂ **A — D** mõõtu (12).

A — E = ¹/₂ **A — N** mõõtu (6).

B — b = 3 cm. Ühendada **A** ja **b** sirgjoonega.

d — G = käeaugu kaugus + 2 cm (33).

d — S = rinna mõõt + 6 cm (56).

d — P = ¹/₂ **d — G** mõõtu.

S juurest sirgjoon üles, saame punkt **1**.

G juurest sirgjoon alla, talje joonel saame punkt **T**.

T — W = ¹/₂ taljemõõtu + 1 cm (23¹/₂). **W** juurest joon alla.

W — WW = ¹/₄ rinnamõõtu + 1 cm (13¹/₂).

WW — W¹ = 5 cm.

A — M = ¹/₂ · **1 — A** mõõtu (29).

M punktist lühike joon alla, saame punkt **F**.

A — a = **A — E** + 2¹/₂ cm (8¹/₂).

a — J = ¹/₄ **A — a**. Ühendada punkt **F** joonega **J — a**, ¹/₂ cm punktist **J** allapoole.

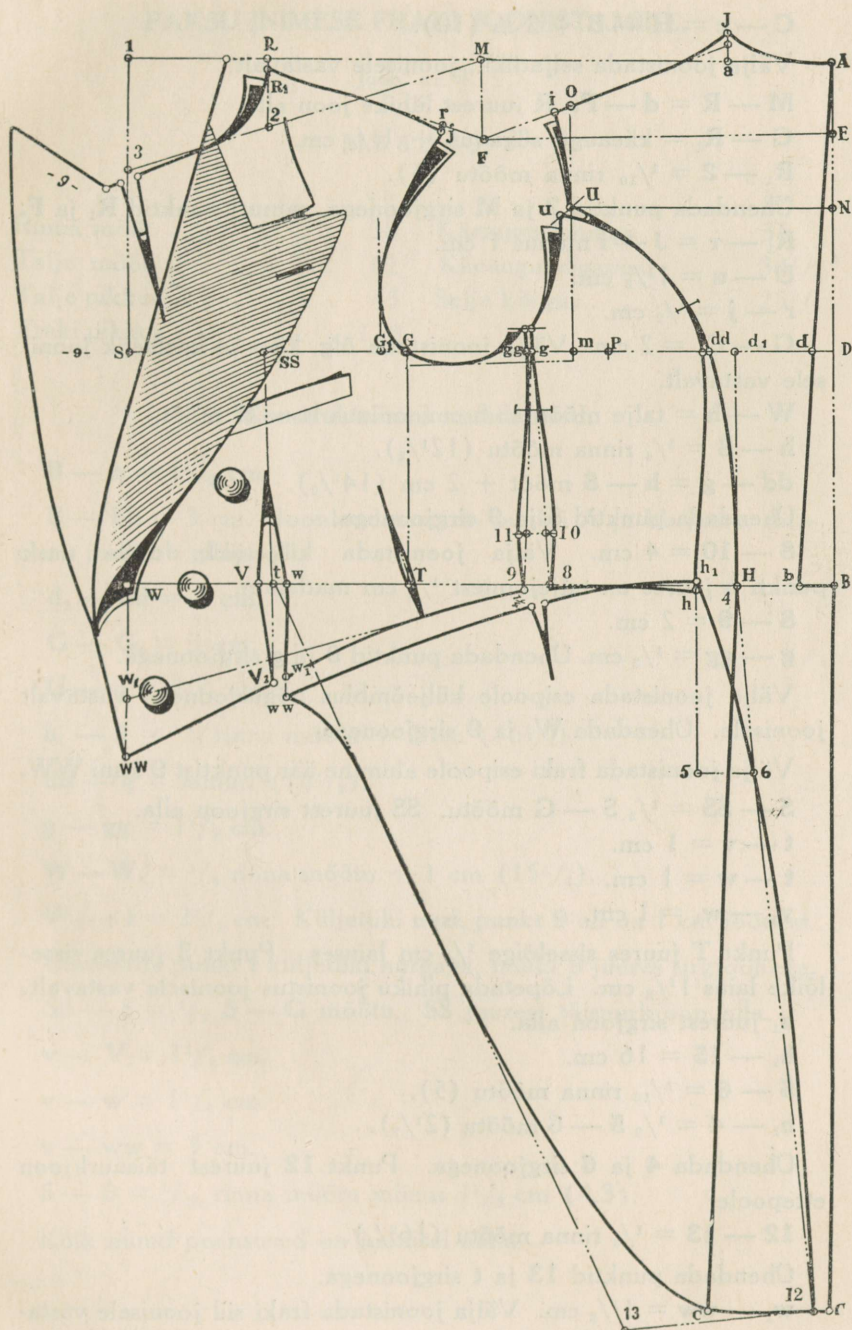
P — m = 3 cm. Punkti **m** juurest sirgjoon üles, joone **F — J** peal saame punkt **O**.

O — i = 2 cm.

b — H = ¹/₁₀ rinna mõõtu (5).

H juurest sirgjoon üles, saame punkt **d₁**.

d₁ — dd = 2 cm.

Joon. 7. Frakk normaalsele kehaehitusele.

$$C - c = H - B + 2 \text{ m (10).}$$

Välja joonistada seljatükk, joonisele vastavalt.

$$M - R = d - P. R \text{ juurest lühike joon alla.}$$

$$G - R_1 = \text{käeaugu sügavus} + 1\frac{1}{2} \text{ cm.}$$

$$R_1 - 2 = \frac{1}{10} \text{ rinna mõõtu (5).}$$

Ühendada punktid 2 ja M sirgjoonega, samuti punktid R_1 ja F.

$$R_1 - r = J - i \text{ miinus 1 cm.}$$

$$U - u = 1\frac{1}{2} \text{ cm.}$$

$$r - j = \frac{1}{2} \text{ cm.}$$

$G - G_1 = 2 \text{ cm.}$ Välja joonistada õlg, käe- ja kaelaauk joonisele vastavalt.

$$W - h = \text{talje mõõt} + 8 \text{ cm, miinus } b - H \text{ mõõt.}$$

$$h - 8 = \frac{1}{4} \text{ rinna mõõtu (12}\frac{1}{2}\text{).}$$

$$dd - g = h - 8 \text{ mõõt} + 2 \text{ cm (14}\frac{1}{2}\text{).}$$

Ühendada punktid 8 ja 9 sirgjoonega.

$8 - 10 = 4 \text{ cm.}$ Välja joonistada küljetükk, mille nurk punkti h juures on taljejoonest $\frac{1}{2} \text{ cm}$ madalam.

$$8 - 9 = 2 \text{ cm.}$$

$$g - gg = \frac{1}{2} \text{ cm. Ühendada punktid 9 ja g sirgjoonega.}$$

Välja joonistada esipoole küljeõmblus nõgusjoonega vastavalt joonisele. Ühendada W_1 ja 9 sirgjoonega.

Välja joonistada fraki esipoole alumine äär punktist 9 kuni WW.

$$S - SS = \frac{1}{2} S - G \text{ mõõtu. } SS \text{ juurest sirgjoon alla.}$$

$$t - v = 1 \text{ cm.}$$

$$t - w = 1 \text{ cm.}$$

$$v_1 - w_1 = 1 \text{ cm.}$$

Punkt T juures sisselõige $\frac{1}{2} \text{ cm}$ laius. Punkt 3 juures sisselõike laius $1\frac{1}{2} \text{ cm}$. Lõpetada pihiku joonistus joonisele vastavalt.

h_1 juurest sirgjoon alla.

$$h_1 - 15 = 16 \text{ cm.}$$

$$5 - 6 = \frac{1}{10} \text{ rinna mõõtu (5).}$$

$$h_1 - 4 = \frac{1}{2} 5 - 6 \text{ mõõtu (2}\frac{1}{2}\text{).}$$

Ühendada 4 ja 6 sirgjoonega. Punkt 12 juurest täisnurkjoon ettepoole.

$$12 - 13 = \frac{1}{3} \text{ rinna mõõtu (16}\frac{2}{3}\text{).}$$

Ühendada punktid 13 ja t sirgjoonega.

$w_1 - ww = 1\frac{1}{2} \text{ cm.}$ Välja joonistada fraki siil joonisele vastavalt.

PAKSU INIMESE FRAKI JOONISTAMINE.

Joon. nr. 8.

Mõõdud:

	cm		cm
Rinna mõõt	58	Käeaugu kaugus	35
Talje mõõt	62	Käeaugu sügavus	$34\frac{1}{2}$
Talje pikkus	45	Selja kõrgus	$25\frac{1}{2}$
Fraki pikkus	110		

Konstruktiooni muudatused.

$$B - b = 1\frac{1}{2} \text{ cm.}$$

$B - bb = 3 \text{ cm.}$ Joonlaud asetada punkti **A** ja **bb** juure, tõmmata joon **bb** allapoole.

$$d_1 - dd = 2 \text{ cm.}$$

$$G - G_1 = 3 \text{ cm.}$$

$$U - u = 2\frac{1}{2} \text{ cm.}$$

$$h_1 - 9 = \frac{1}{4} \text{ rinna mõõtu} + 2 \text{ cm } (16\frac{1}{2}).$$

$$dd - g = \text{samuti } (16\frac{1}{2}).$$

$$g - gg = 1\frac{1}{2} \text{ cm.}$$

$$W - W_1 = \frac{1}{4} \text{ rinna mõõtu} + 1 \text{ cm } (15\frac{1}{2}).$$

$$W_1 - f = 2\frac{1}{2} \text{ cm.} \text{ Küljetüki nurk punkt } 9 \text{ all on } 1 \text{ cm joonest.}$$

Ühendada punkt **f** küljetüki nurgaga, punkt **9** juures sirgjoonega.

$SS - S = \frac{1}{2} S - G$ mõõtu. **SS** juurest täisnurkjoon alla.

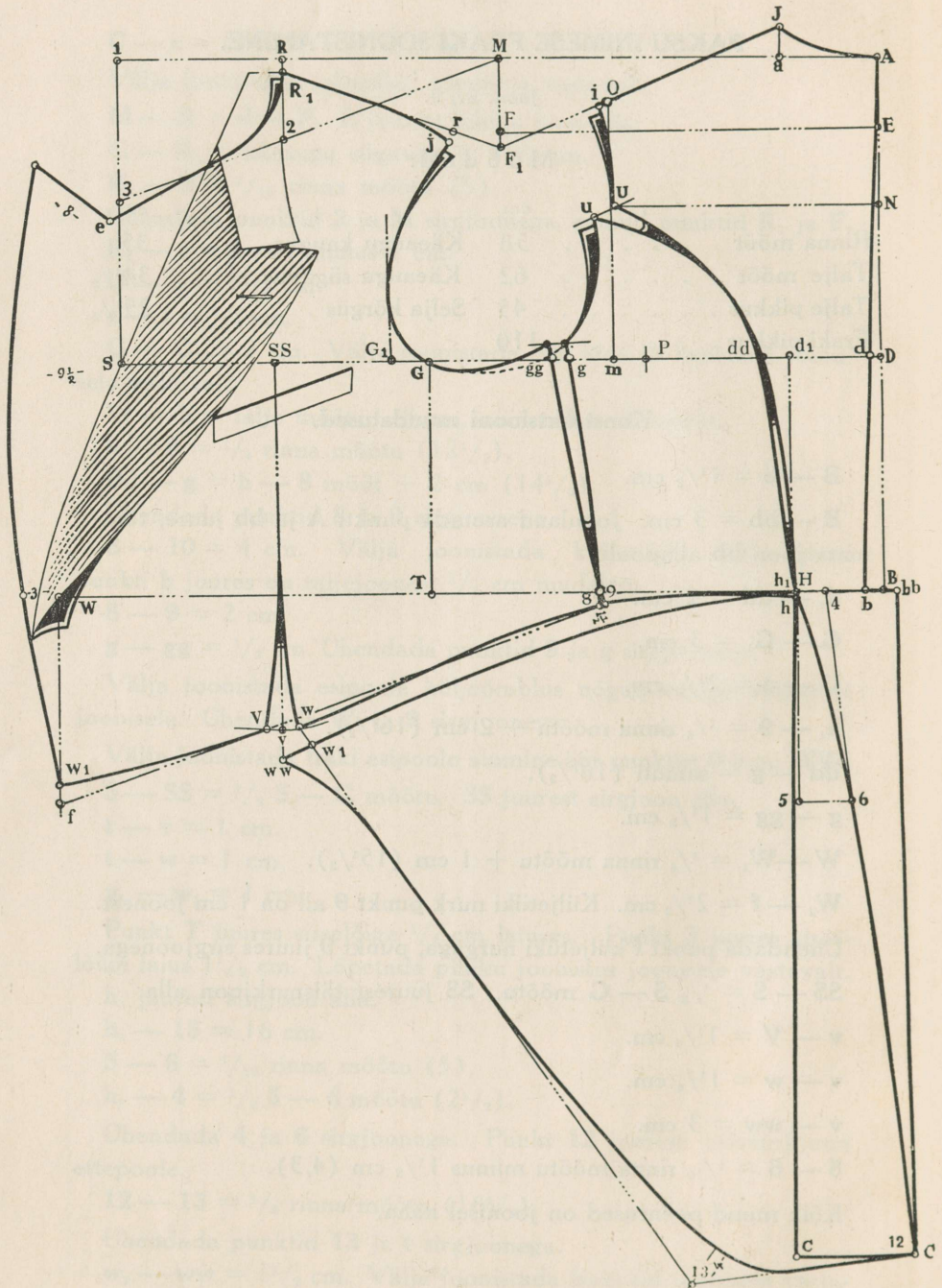
$$v - V = 1\frac{1}{4} \text{ cm.}$$

$$v - w = 1\frac{1}{4} \text{ cm.}$$

$$v - ww = 3 \text{ cm.}$$

$$5 - 6 = \frac{1}{10} \text{ rinna mõõtu miinus } 1\frac{1}{2} \text{ cm } (4,3).$$

Kõik muud peensused on joonisel näha.

Joon. 8. Frakk paksule mehele.

Ühereaga pintsaku konstruktsioon.

Normaalsele kehaehitusele.

Joonistus nr. 9.

M õ õ d u d:

	cm		cm
Rinna mõõt	48	Pintsaku pikkus	74
Talje mõõt	43	Käeaugu kaugus	30
Puusa mõõt	50	Käeaugu sügavus	31 ¹ / ₂
Lühendatud talje pikkus	40	Selja kõrgus	22 ¹ / ₂

Joonistuse instruksioon.

Joonistada täisnurk.

$A - B =$ talje pikkus (40).

$A - C =$ pintsaku pikkus (74).

$A - D =$ selja kõrgus + $\frac{1}{2}$ cm (23).

$A - N = \frac{1}{2} A - D$ mõõtu ($11\frac{1}{2}$).

$A - E = \frac{1}{2} A - N$ mõõtu ($5\frac{3}{4}$).

E, D, B ja C punktidest täisnurkjooned ettepoole.

$A - A_1 = \frac{3}{4}$ cm.

$B - Z = 16$ cm.

Z punktist täisnurkjoon ettepoole.

$B - b = 3\frac{1}{2}$ cm.

$C - c = 4\frac{1}{2}$ cm.

$b - bb = \frac{3}{4}$ cm.

Ühendada bb ja N sirgjoonega; samuti b ja c.

Välja joonistada seljatüki keskmine õmblus, nagu joonistusel näidatud.

$A - a = A - E + 2\frac{1}{2}$ cm ($8\frac{1}{4}$).

$a - J = \frac{1}{4} A - a$ mõõtu ($2\frac{1}{8}$).

Ühendada J ja A₁ vastava joonega.

$d - G =$ Käeaugu kaugus + 2 cm (32).

G punktist sirgjoon alla, saame punkt T.

$d - P = \frac{1}{2} G - d$ mõõtu (16).

$d - S =$ Rinnamõõt + 6 cm (54).

S juurest täisnurkjoon üles, saame punkt 1.

$T - W = \frac{1}{2}$ taljemõõtu + 2 cm ($23\frac{1}{2}$).

$T - L = 1$ cm. Ühendada W ja L sirgjoonega; W juurest joon alla: saame punkti V ja K .

$K - k = 5$ cm.

$A - M = \frac{1}{2} 1 - A$ mõõtu (28).

M juurest lühike joon alla, saame punkti F . F punktist sirgjoon $J - a$ joonele, $\frac{1}{2}$ cm J punktist allapoole

$P - m = 3$ cm. m juurest sirgjoon üles, saame punkt O .

$O - i = 2$ cm. See mõõt oleneb moest ja maitsest.

Ühendada G ja N sirgjoonega, saame punkt U .

$U - u = 2$ cm.

$bb - H = m - d$ miinus 4 cm (15).

$c - 11 = bb - H$ mõõt + $1\frac{1}{2}$ cm ($16\frac{1}{2}$).

$11 - 12 = \frac{3}{4}$ cm. Seljatükk väljajoonistada.

$M - R = P - d$. R punktist lühike joon alla.

$G - R_1 =$ käeaugu sügavus + $1\frac{1}{2}$ cm miinus $J - A_1$ mõõt.

$R_1 - 2 = \frac{1}{10}$ rinnamõõtu (4,8).

$M - M_1 = R - R_1$. Ühendada M_1 ja 2 sirgjoonega, saame punkt 3.

$F - F_1 = M - M_1$. Ühendada R_1 ja F_1 sirgjoonega.

$V - 6 =$ Puusamõõt + 4 cm miinus $Z - 5$ mõõt.

$u - uu = \frac{1}{2}$ cm. Sirgjoon uu punktist, üle punkti 6 alla, saame punkti 13; taljejoonel saame punkt 4.

$R_1 - r = J - i$ mõõt miinus 1 cm.

$r - j = \frac{1}{2}$ cm.

$G - G_1 = 2$ cm. G_1 juurest lühike joon üles ja alla.

$m - m_1 = 1$ cm.

$G_1 - g = 1\frac{1}{2}$ cm. Ühendada g ja m_1 joonega.

$uu - u_1 = \frac{1}{2}$ cm.

$4 - h = 1\frac{1}{2}$ cm. Välja joonistada: öla, käe auk, kaela auk ja esipoole küljeõmblus, nii nagu joonisel näidatud. Ühendada K ja 13 sirgjoonega.

$G - g_1 = 3$ cm.

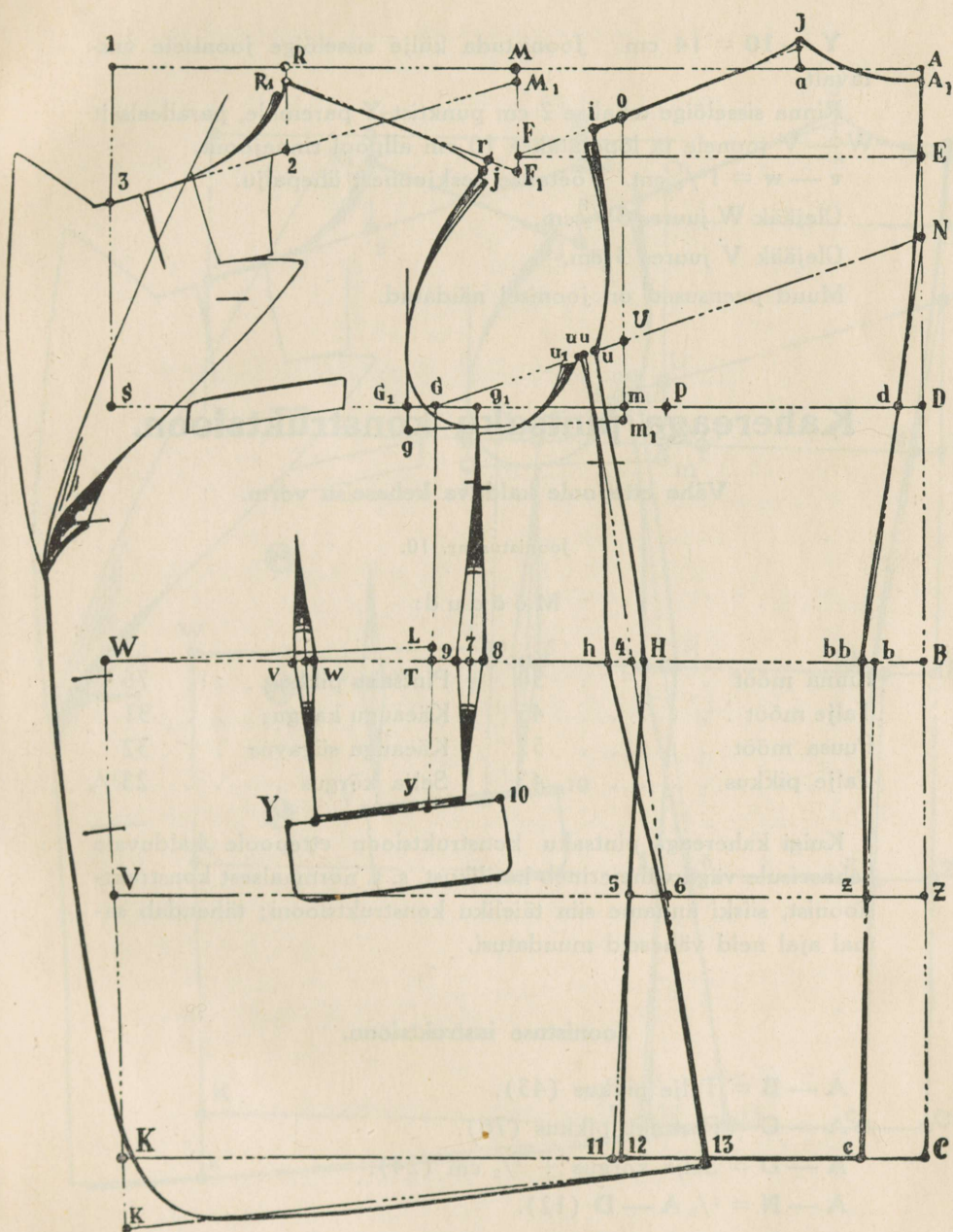
$T - 7 = 2\frac{1}{2}$ cm.

$7 - 8 = 1$ cm.

$7 - 9 = 1$ cm.

$T - y = \frac{1}{4}$ taljemõõtu (10). Joonistada tasku üle punkti y , paralleelselt esipoole alumisele äärelle.

$y - Y = 10$ cm.

Joon. 9. Ühereaga pintsak.

$Y - 10 = 14$ cm. Joonistada külje sisselõige joonisele vastavalt

Rinna sisselõige tehakse 2 cm punktist Y paremale, paralleelselt $W - V$ joonele ja lõpetatakse 10 cm allpool rinnajoont.

$v - w = 1\frac{3}{4}$ cm. Võetakse keskjoonest ühepalju.

Ülejääk W juures $3\frac{1}{2}$ cm.

Ülejääk V juures 3 cm.

Muud peensused on joonisel näidatud.

Kahereaga pintsaku konstruktsioon.

Vähe ettepoole kalduva kehaseisu vorm.

Joonistus nr. 10.

M õ õ d u d:

	cm		cm
Rinna mõõt	50	Pintsaku pikkus	76
Talje mõõt	45	Käeaugu kaugus	31
Puusa mõõt	52	Käeaugu sügavus	32
Talje pikkus	43	Selja kõrgus	$23\frac{1}{2}$

Kuigi kahereaga pintsaku konstruktsioon ettepoole kalduvale kehaseisule väga vähe erineb harilikust, s. t. normaalsest konstruktsioonist, siiski anname siin täieliku konstruktsiooni; tähendab samal ajal neid väheseid muudatusi.

Joonistuse instruktsioon.

$A - B =$ Talje pikkus (43).

$A - C =$ Pintsaku pikkus (76).

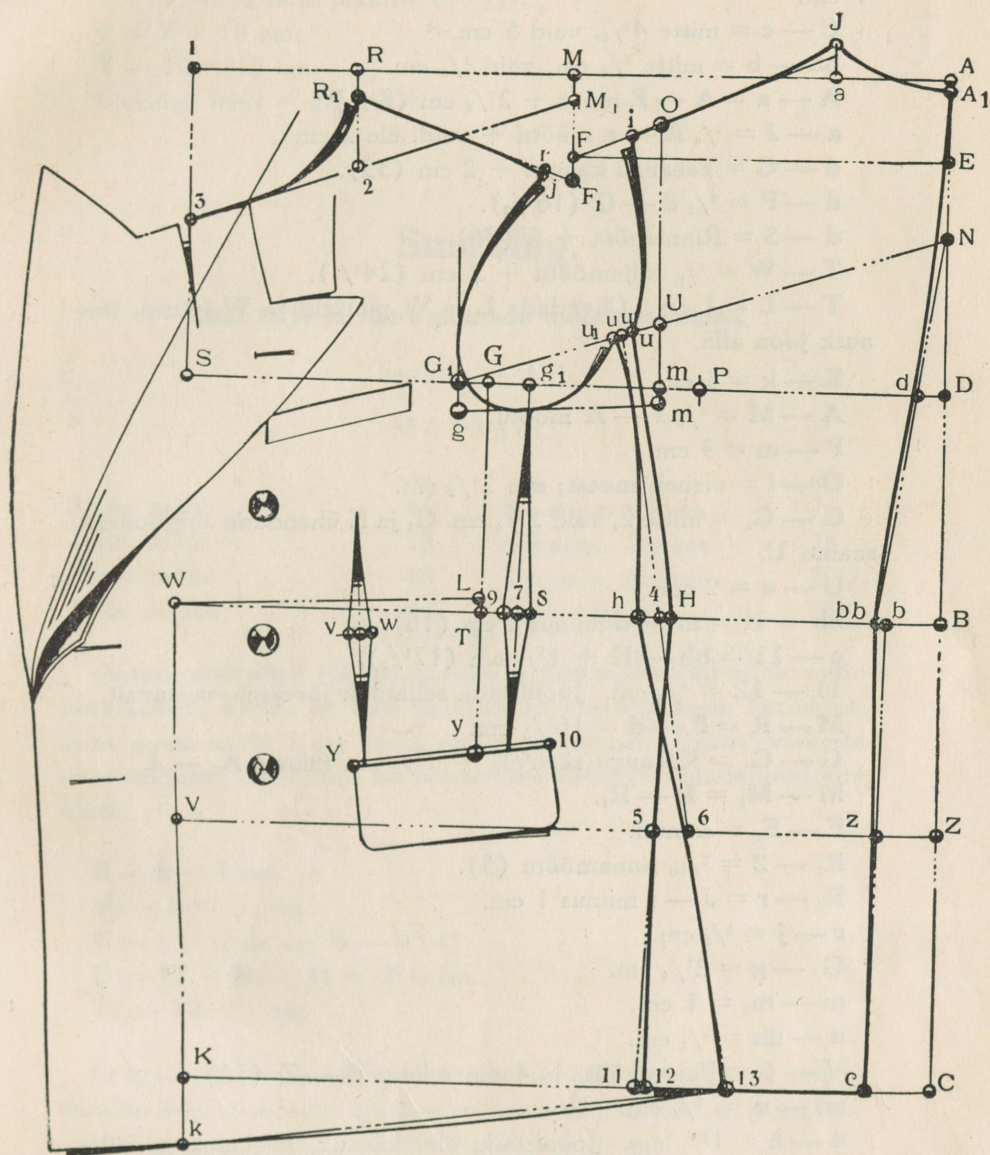
$A - D =$ Selja kõrgus + $\frac{1}{2}$ cm (24).

$A - N = \frac{1}{2} A - D$ (12).

$A - E = \frac{1}{2} A - N$ (6).

$A - A_1 = \frac{3}{4}$ cm.

$B - Z = 16$ cm.

Joon. 10. Kahereaga pintsak.

$B - b =$ ettepoole kalduva kehaseisuga isikule mitte $3\frac{1}{2}$, vaid 4 cm.

$C - c =$ mitte $4\frac{1}{2}$, vaid 5 cm.

$bb - b =$ mitte $\frac{3}{4}$ cm, vaid $\frac{1}{2}$ cm.

$A - a = A - E$ mõõt + $2\frac{1}{2}$ cm ($8\frac{1}{2}$).

$a - J = \frac{1}{4} A - a$ mõõtu + veidi üle 2 cm.

$d - G =$ käeaugu kaugus + 2 cm (33).

$d - P = \frac{1}{2} d - G$ ($16\frac{1}{2}$).

$d - S =$ Rinnamõõt + 6 (56).

$T - W = \frac{1}{2}$ taljemõõtu + 2 cm ($24\frac{1}{2}$).

$T - L = 1$ cm. Ühendada L ja W punktid ja W juurest täisnurk joon alla.

$K - k = 5$ cm.

$A - M = \frac{1}{2} 1 - A$ mõõtu.

$P - m = 3$ cm.

$O - i =$ oleneb moest; siin $2\frac{1}{2}$ cm.

$G - G_1 =$ mitte 2, vaid $2\frac{1}{4}$ cm. G_1 ja N ühendada sirgjoonega saame U .

$U - u = 2$ cm.

$bb - H = m - d$ miinus 4 cm (16).

$c - 11 = bb - H + 1\frac{1}{2}$ cm ($17\frac{1}{2}$).

$11 - 12 = \frac{3}{4}$ cm. Joonistada seljatükk joonisele vastavalt.

$M - R = P - d = 16\frac{1}{2}$ cm.

$G - G_1 =$ Käeaugu sügavus + $1\frac{1}{2}$ cm miinus $A_1 - J$.

$M - M_1 = R - R_1$.

$F - F_1 =$ samuti.

$R_1 - 2 = \frac{1}{10}$ rinnamõõtu (5).

$R_1 - r = J - i$ miinus 1 cm.

$r - j = \frac{1}{2}$ cm.

$G_1 - g = 2\frac{1}{4}$ cm.

$m - m_1 = 1$ cm.

$u - uu = \frac{3}{4}$ cm.

$V - 6 =$ Puusamõõt + 4 cm miinus $5 - Z$ (56).

$uu - u_1 = \frac{1}{2}$ cm.

$4 - h = 1\frac{1}{2}$ cm. Joonistada öla, käe auk, kaela auk ja küljeõmblus.

$G - g_1 = 3$ cm.

$T - 7 = 2\frac{1}{2}$ cm.

$9 - 8 = 2$ cm.

$v - w = 2 \text{ cm.}$

$T - Y = \frac{1}{4}$ talje pikkust ($10\frac{3}{4}$).

$y - Y = 10 \text{ cm.}$

$Y - 10 = 15 \text{ cm.}$

Ülekäigu laius = 10 cm.

Smoking.

Kitsa talje ja suure puusade mõõduga isikule.

Joonistus nr. 11.

M õ õ d u d:

	cm		cm
Rinna mõõt	45	Smokingi pikkus . . .	71
Talje mõõt	38	Käeaugu kaugus . . .	28
Puusa mõõt	48	Käeaugu sügavus . . .	$29\frac{1}{2}$
Talje pikkus	40	Selja kõrgus	$21\frac{1}{2}$

Antud mõõtudest näeme, et talje ja puusa mõõdud ei ole mitte normaalsed; nimelt on talje mõõt 2 cm võrra väiksem harilikust, kuna puusa mõõt 1 cm võrra suurem harilikust. Nende väikeste anomaalsuste tõttu tuleb ka joonistuses väikesed muudatused ette võtta.

$B - b = 4 \text{ cm.}$

$bb - b = \frac{3}{4} \text{ cm.}$

$C - c = \text{sama mis } B - b (4).$

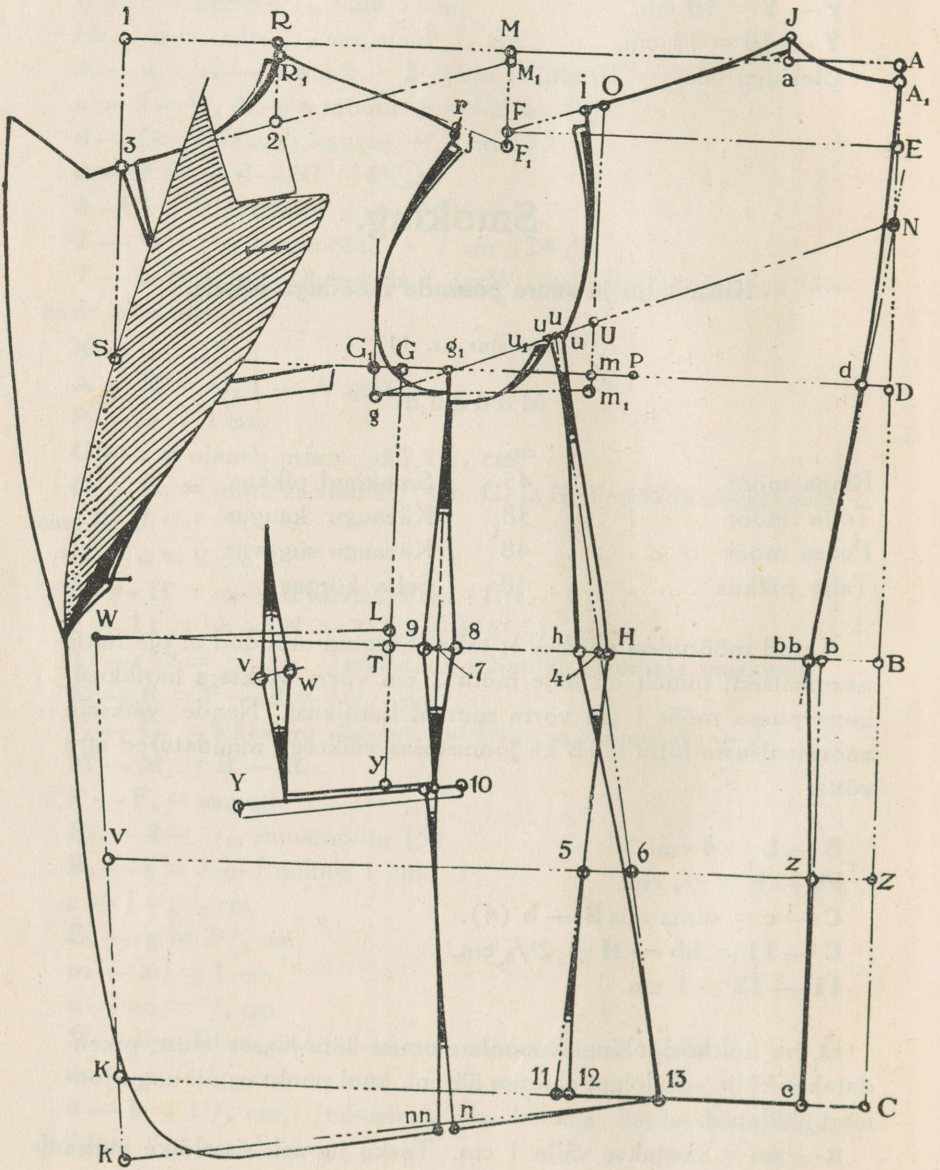
$C - 11 = bb - H + 2\frac{1}{2} \text{ cm.}$

$11 - 12 = 1 \text{ cm.}$

Et ära hoida smokingi esipoole alumise ääre lüüget laiust, pikendatakse külje sisselõiget alumise ääreni, kuni punkt **n**; nii nagu joonisel näidatud.

$n - nn =$ võetakse välja 1 cm. Tasku joonel, sisselõike nurga juures võetakse välja $\frac{1}{2}$ cm.

Tähendatud õmblust võib kasutada liiga suurte puusamõõtude juures ja materjalist, mis end väga raskelt laseb sissepressida.

Joon. 11. Smoking.

Uhereaga pintsak.

Vaba vorm.

Joonistus nr. 12.

M õ õ d u d:

	cm		cm
Rinna mõõt	51	Pintsaku pikkus . . .	75
Talje mõõt	44	Käeaugu kaugus . . .	31
Puusa mõõt	52	Käeaugu sügavus . . .	32 ¹ / ₂
Talje pikkus	43	Selja kõrgus	23

Et selle vormi konstrueerimisel palju muudatusi ei ole, siis nime-
tame ainult neid punkte, mis muutuvad.

B — b = 3 cm.

C — c = 4 cm.

b — bb = ¹/₂ cm.

d — G = Käeaugu kaugus + 3 cm (mitte 2 cm, nagu harili-
kult) (34).

bb — H = **d — m** miinus mitte 4 cm, vaid 2¹/₂ cm.

L — W = ¹/₂ taljemõõtu + 1 cm (mitte 2 cm) (23).

V — 6 = Puusamõõt + 4¹/₂ cm (mitte 4) (56¹/₂).

4 — h = 1 cm.

8 — 9 = 1 cm.

v — w = 1¹/₂ cm. Ülekäigu laius punkt **W** juures 3¹/₂ cm.
Muud peensused on joonisel näidatud.

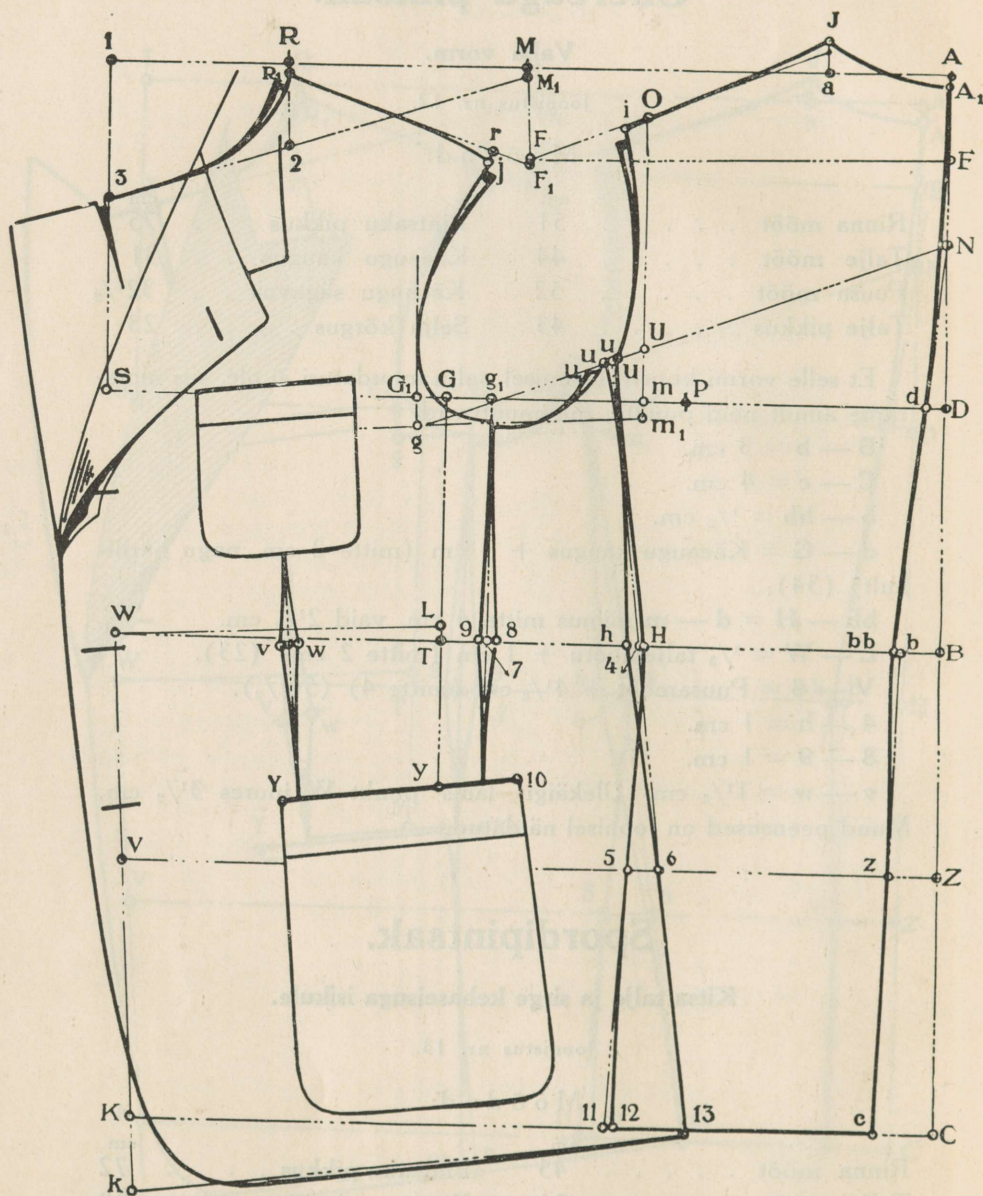
Spordipintsak.

Kitsa talje ja sirge kehaseisuga isikule.

Joonistus nr. 13.

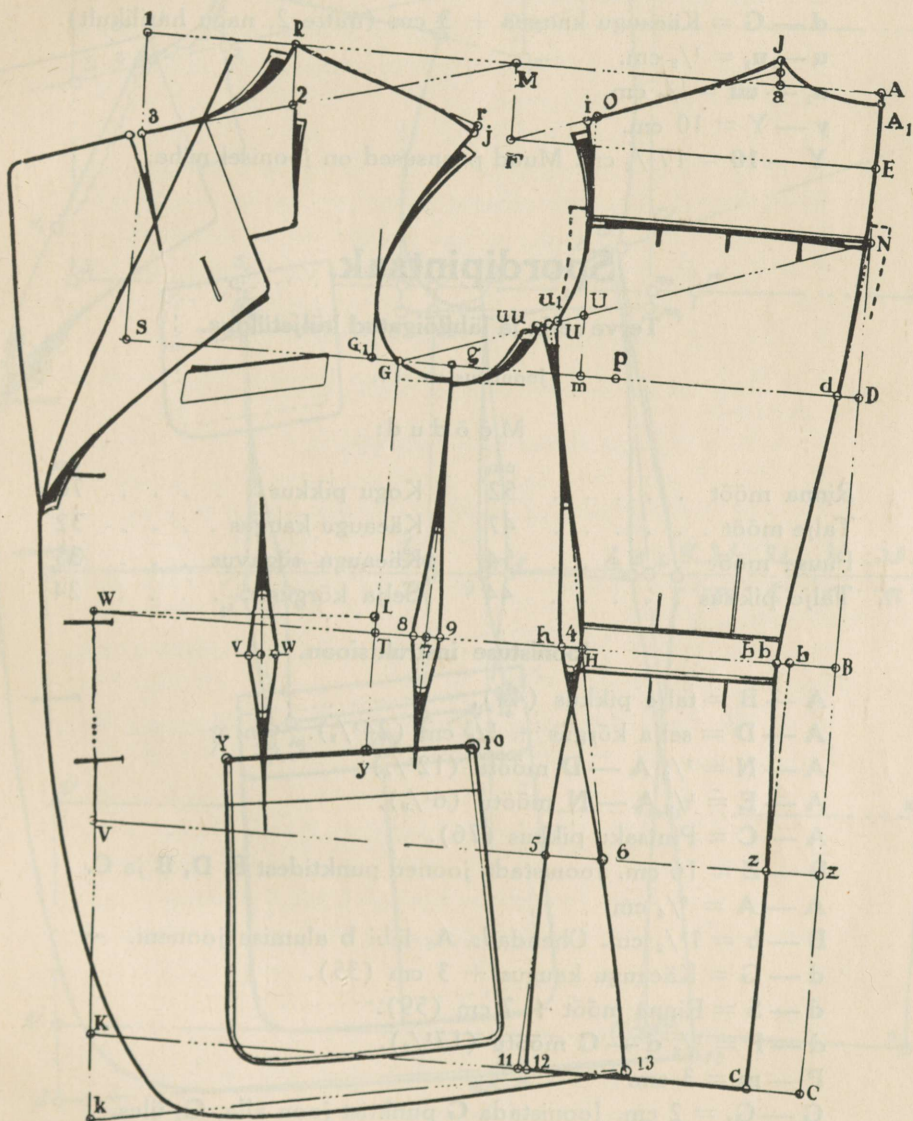
M õ õ d u d:

	cm		cm
Rinna mõõt	45	Pintsaku pikkus	72
Talje mõõt	36	Käeaugu kaugus	28
Puusa mõõt	48	Käeaugu sügavus	31
Talje pikkus	41	Selja kõrgus	21

Joon. 12. Ühereaga pintsak. Vaba vorm.

Selle pintsaku konstrueerimisel jäävad peapunktid muutmata, kuid et spordipintsak peab olema rinnast vaba, siis peab käeaugu vabama ja selja laiema tegema kui harilikul pintsakul. Peale selle tehakse seljatükk „koketkaga“. Lõigatakse punkt N juurest läbi.

Joon. 13. Spordipintsak. Kitsa talje ja sirge kehaehitusega isikule.

Seljatüki alumisele osale antakse 3 cm juurde, mida krausidesse kokku võetakse, nii nagu joonistusel näha.

$B - b = 3 \text{ cm.}$

$C - c = 4 \text{ cm.}$

$b - bb = 1 \text{ cm.}$

$d - G = \text{Käeaugu kaugus} + 3 \text{ cm (mitte 2, nagu harilikult).}$

$u - u_1 = \frac{1}{2} \text{ cm.}$

$u_1 - uu = \frac{1}{2} \text{ cm.}$

$y - Y = 10 \text{ cm.}$

$Y - 10 = 17\frac{1}{2} \text{ cm.}$ Muud peensused on joonisel näha.

Spordipintsak.

Terve selja ja läbilõigatud küljetükiga.

Joonistus nr. 14.

M õ õ d u d:

	cm		cm
Rinna mõõt	52	Kogu pikkus	76
Talje mõõt	47	Käeaugu kaugus	32
Puusa mõõt	54	Käeaugu sügavus	35
Talje pikkus	44	Selja kõrgus	24

Joonistuse instruksioon.

$A - B = \text{talje pikkus (44).}$

$A - D = \text{selja kõrgus} + \frac{1}{2} \text{ cm (24}\frac{1}{2}\text{).}$

$A - N = \frac{1}{2} A - D \text{ mõõtu (12}\frac{1}{4}\text{).}$

$A - E = \frac{1}{2} A - N \text{ mõõtu (6}\frac{1}{8}\text{).}$

$A - C = \text{Pintsaku pikkus (76).}$

$B - Z = 16 \text{ cm.}$ Joonistada jooned punktidest **E**, **D**, **B** ja **C**.

$A - A = \frac{3}{4} \text{ cm.}$

$B - b = 1\frac{1}{2} \text{ cm.}$ Ühendada A_1 läbi **b** alumise jooneni.

$d - G = \text{Käeaugu kaugus} + 3 \text{ cm (35).}$

$d - S = \text{Rinna mõõt} + 7 \text{ cm (59).}$

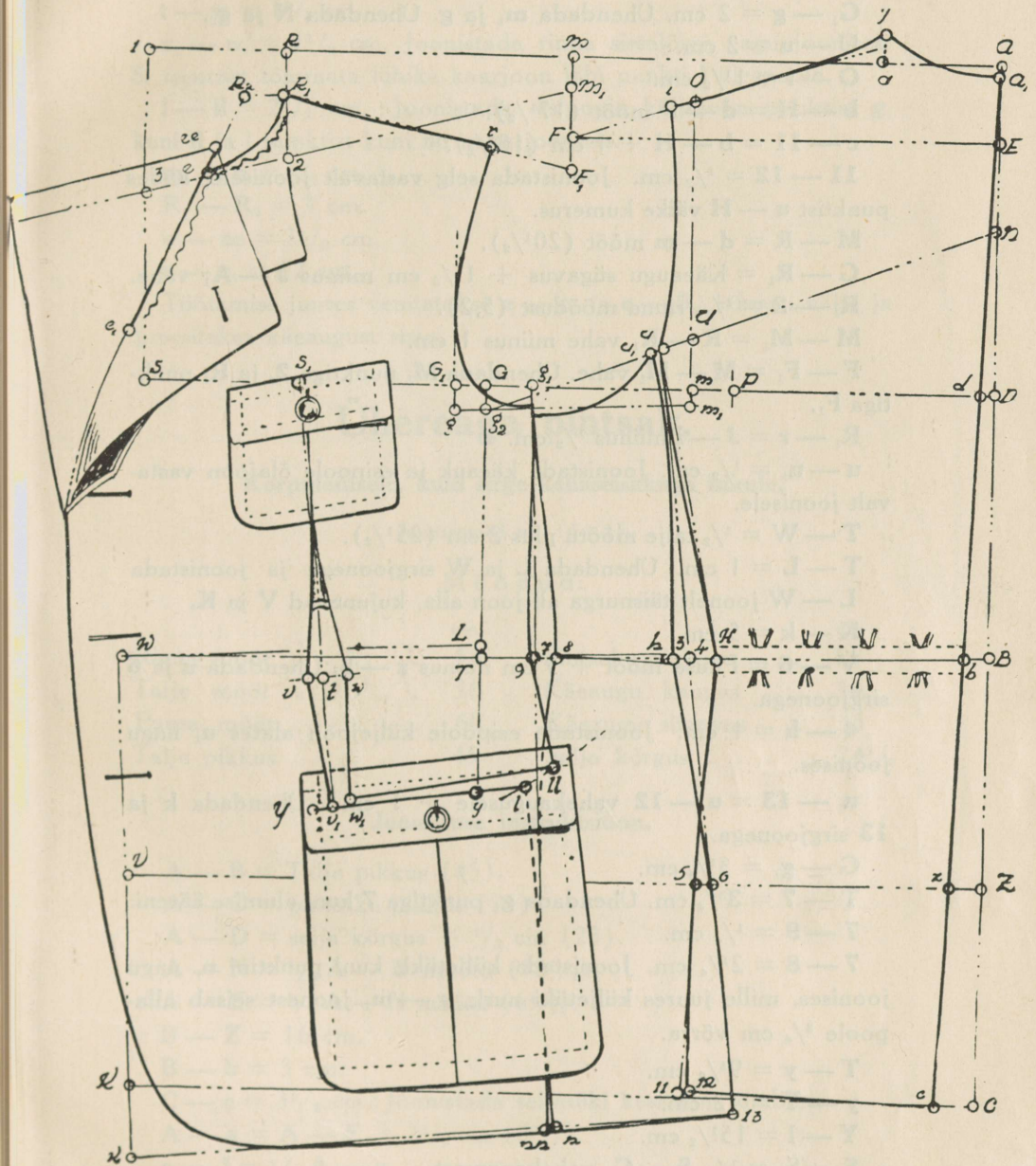
$d - P = \frac{1}{2} d - G \text{ mõõtu (17}\frac{1}{2}\text{).}$

$P - m = 3 \text{ cm.}$

$G - G_1 = 2 \text{ cm.}$ Joonistada **G** punktist joon alla, G_1 üles.

$A - M = \frac{1}{2} 1 - A \text{ mõõtu.}$

$A - a = A - E + 2\frac{1}{2} \text{ cm (8}\frac{1}{2}\text{).}$

Joon. 14. Spordipintsak. Terve selja ja läbilõigatud küljetükiga.

- $m - m_1 = 1$ cm.
 $G_1 - g = 2$ cm. Ühendada m_1 ja g . Ühendada N ja g_2 .
 $U - u = 2$ cm.
 $O - i = 1\frac{1}{2}$ cm.
 $b - H = d - P$ mõõt ($17\frac{1}{2}$).
 $c - 11 = b - H + 1$ cm ($18\frac{1}{2}$).
 $11 - 12 = \frac{1}{2}$ cm. Joonistada selg vastavalt joonisele, andes punktist $u - H$ väike kumerus.
 $M - R = d - m$ mõõt ($20\frac{1}{2}$).
 $G - R_1 =$ Käeaugu sügavus $+ 1\frac{1}{2}$ cm miinus $J - A_1$ vahe.
 $R_1 - 2 = \frac{1}{10}$ rinna mõõdust ($5,2$).
 $M - M_1 = R - R_1$ vahe miinus 1 cm.
 $F - F_1 = M - M_1$ vahe. Ühendada M_1 punktiga 2, ja R_1 punktiga F_1 .
 $R_1 - r = J - i$ miinus $\frac{1}{2}$ cm.
 $u - u_1 = \frac{1}{2}$ cm. Joonistada käe auk ja esipoole õlajoon vastavalt joonisele.
 $T - W = \frac{1}{2}$ talje mõõtu plus 2 cm ($25\frac{1}{2}$).
 $T - L = 1$ cm. Ühendada L ja W sirgjoonega ja joonistada $L - W$ joonelt täisnurga all joon alla, kujunevad V ja K .
 $K - k = 5$ cm.
 $V - 6 =$ Puusa mõõt $+ 5$ cm miinus $z - 5$. Ühendada u ja 6 sirgjoonega.
 $4 - h = 1$ cm. Joonistada esipoole küljejoon alates u_1 nagu joonises.
 $u_1 - 13 = u - 12$ vahekaugusele $+ 1$ cm. Ühendada k ja 13 sirgjoonega.
 $G - g_1 = 3\frac{1}{4}$ cm.
 $T - 7 = 3\frac{3}{4}$ cm. Ühendada g_1 punktiga 7 kuni alumise ääreni.
 $7 - 9 = \frac{1}{4}$ cm.
 $7 - 8 = 2\frac{1}{4}$ cm. Joonistada küljetükk kuni punktini n , nagu joonises, mille juures küljetüki nurk, $g - m_1$ joonest seisab allapoole $\frac{3}{4}$ cm võrra.
 $T - y = 9\frac{1}{2}$ cm.
 $y - Y = 12$ cm.
 $Y - l = 15\frac{1}{2}$ cm.
 $S - S_1 = \frac{1}{2}$. $S - G_1$ vahekaugusest.
 $T - t = 11\frac{1}{2}$ cm. t asub talje joonest $1\frac{1}{2}$ cm allpool. Ühendada S ja t sirgjoonega.

$$t - v = 1 \text{ cm.}$$

$$t - w = 1^{3/4} \text{ cm.}$$

$v_1 - w_1 = 1^{1/2} \text{ cm.}$ Joonistada rinna sisselõige nagu joonises. S_1 tsentrist tõmmata lühike kaarjoon läbi punkti I ülespoole.

$I - II = 2^{1/2} \text{ cm.}$ Joonistada esipoole küljejoon punktist g_1 kuni II ja I punktist kuni nn nagu joonises.

$$nn - n = 1^{1/2} \text{ cm.}$$

$$R_1 - R_2 = 3 \text{ cm.}$$

$$e - ee = 1^{1/2} \text{ cm.}$$

$$e - e_1 = 12 \text{ cm.}$$

Töötamise juures venitatakse $e - e_1$ ja $e - R_1$ kõvasti välja ja pressitakse käeaugust sisse.

Ühereaga pintsak.

Korpulentsele, kuid sirge kehaseisakuga isikule.

Joonistused nr. 14—15.

M õ õ d u d:

	cm		cm
Rinna mõõt	54	Pintsaku pikkus . . .	75
Talje mõõt	56	Käeaugu kaugus . . .	34
Puusa mõõt	60	Käeaugu sügavus . . .	35
Talje pikkus	45	Selja kõrgus	$24^{1/2}$

Joonistuse instruksioon.

$A - B =$ Talje pikkus (45).

$A - C =$ pintsaku pikkus (75).

$A - D =$ selja kõrgus + $1^{1/2} \text{ cm}$ (25).

$A - N = 1^{1/2} A - D$ mõõtu ($12^{1/2}$).

$A - E = 1^{1/2} A - N$ mõõtu ($6^{1/4}$).

$B - Z = 16 \text{ cm.}$

$B - b = 3 \text{ cm.}$

$C - c = 3^{1/2} \text{ cm.}$ Joonistada seljatüki keskmine õmblus.

$A - a = A - E + 2^{1/2} \text{ cm}$ ($8^{3/4}$).

$a - J = 1^{1/4} A - a.$

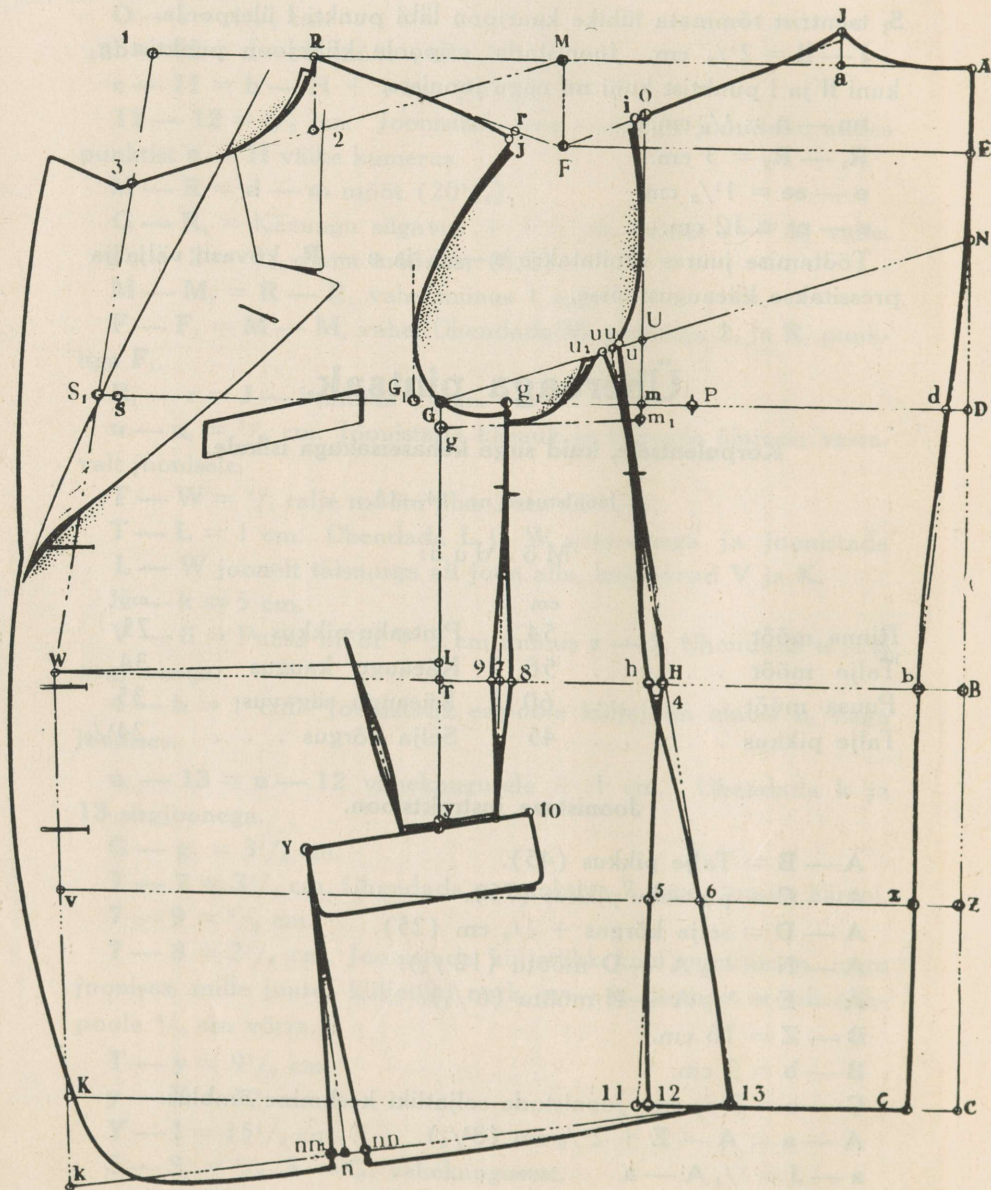
$d - G =$ Käeaugu kaugus + 2 cm (36).

$d - P = 1^{1/2} d - G$ mõõtu (18).

$P - m = 3 \text{ cm.}$

$d - S = \text{Rinnamõõt} + 6 \text{ cm (60).}$

$S - S_1 = 1\frac{1}{2} \text{ cm.}$

Joon. 15. Ühereaga pintsak. Korpulentsele, kuid sirge kehaseisuga isikule.

$T - W = \frac{1}{2}$ taljemõõtu ilma lisanduseta (28).

$T - L = 1$ cm. Ühendada L ja W punktid sirgjoonega. W punktist täisnurk joon alla.

$K - k = 6$ cm. W punktist sirgjoon üles üle S_1 , saame punkt 1 .

$1 - M = \frac{1}{2}$ $1 - A$ mõõtu. Ühendada punkt F joonega $J - a$, $\frac{1}{2}$ cm J punktist allapoole.

$O - i = \frac{3}{4}$ cm. Ühendada G ja N punktid, saame U .

$U - u = 2$ cm.

$b - H = m - d$ miinus $2\frac{1}{2}$ cm ($18\frac{1}{2}$).

$c - 11 = b - H + 1\frac{1}{2}$ cm (20).

$11 - 12 = 1$ cm. Joonistada seljatükk joonise järgi.

$M - R = d - P$ (18).

$G - R =$ käeaugu sügavus $+ 1\frac{1}{2}$ cm miinus $J - A$ mõõt.

$R - 2 = \frac{1}{10}$ rinna mõõtu (5,4).

$R - r = J - i$ miinus $1\frac{1}{2}$ cm.

$G - G_1 = 2$ cm.

$m - m_1 = 1$ cm.

$G - g = 2$ cm.

$v - 6 =$ Puusamõõt $+ 5$ cm miinus $5 - Z$.

$u - uu = \frac{1}{2}$ cm. Ühendada uu ja 6 punktid sirgjoonega.

$4 - h = 1$ cm.

$uu - u_1 = \frac{1}{2}$ cm.

$r - j = \frac{1}{2}$ cm. Joonistada kaelaauk, õla, käe auk ja esipoole küljeõmblus joonistusele vastavalt.

$G - g_1 = 4\frac{1}{2}$ cm.

$T - 7 = 4$ cm.

$7 - 8 = \frac{3}{4}$ cm.

$7 - 9 = \frac{1}{2}$ cm.

$T - y = \frac{1}{4}$ talje pikkusest ($11\frac{1}{4}$).

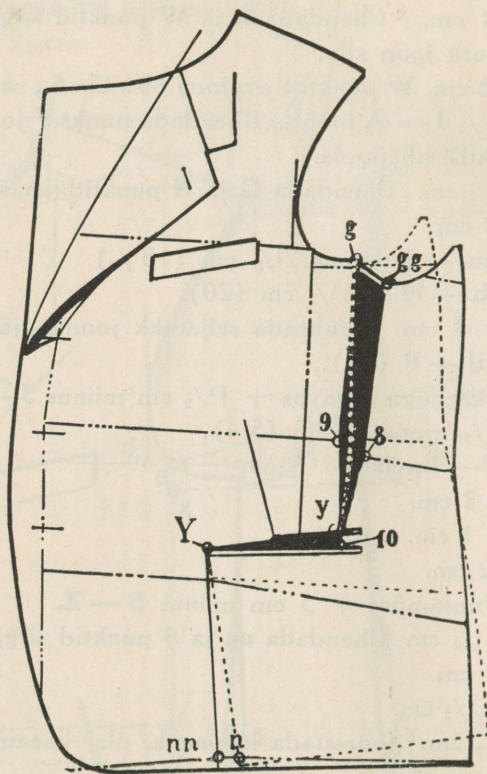
$y - Y = 11$ cm. Y punktist täisnurga joon alla taskujoonelt, saame punkt n .

$n - nn = 1\frac{1}{2}$ cm.

$n - nn_1 = 1$ cm. Ülekäik paksudele tehakse 3 cm laiuses. Esipoole alumine äär on punktide nn ja nn_1 juures $1\frac{1}{4}$ cm allapoole.

Süssoni käsitamiseviisi korpulentse kehaehituse juures.

Et saaks paremini töötada kõhukale kehaehitusele, tarvitades joonelist riidet ehk materjali, mis ei lase end küllalt hästi sissepresida, sel juhul tarvitatakse süssoni. Seda tehakse järgmiselt:

Joon. 16. Süssoni tarvitamisviis.

Kui lõiked on lahti lõigatud, siis lõigatakse joont mööda, külje sisselõike nurgast, tasku äärt mööda kuni punktini **Y**. Siis pannakse lõige nii kokku, et joon **Y — nn** jääb joon **Y — n** peale. Eespoolne lõige saab joon. nr. 16 näidatud kuju. Niiugusel lahtisel kujul paigutatakse lõige riide peale ja märgitakse kriidiga riidele lõike kuju. Iseendast mõistetav on, et vastavad tagavarad juurde tulevad anda. Esipoole väljalõikamisel tehakse sisselõige punktist **gg** alates kuni tasku jooneni, mitte edasi, kriidi järele lüüakse täpid sisse. Prooviks traageldatakse sisselöödud täppide järele tasku kohalt kokku nii, et punkt **Y** punktiga **10** kokku tulevad.

Pärast proovi, kui õige tasku asukoht on ära määratud, kõrvaldatakse sissetraageldatud riie ja tehakse taskud sisse.

Smokingi joonistamine.

Korpulentse ja ettepoole kalduvale kehaehitusele.

Joonistus nr. 17.

M õ õ d u d :

	cm		cm
Rinna mõõt	56	Smokingi pikkus	75
Talje mõõt	58	Käeaugu kaugus	35
Puusa mõõt	62	Käeaugu sügavus	34
Talje pikkus	45	Selja kõrgus	25

Muudatused konstruktsioonis.

$$B - b = 1\frac{1}{2} \text{ cm.}$$

N juurest sirgjoon üle punkti b alla.

$A - A_1 = 1\frac{1}{2} \text{ cm.}$ Joonistada seljatüki keskmine õmblus, nii nagu joonisel.

$$b - bb = 1 \text{ cm.}$$

$$A_1 - a = A - E + 2\frac{1}{2} \text{ cm.}$$

$$a - J = \frac{1}{4} A_1 - a \text{ miinus } \frac{1}{2} \text{ cm.}$$

$$bb - H = m - d \text{ miinus } 4 \text{ cm.}$$

$$c - 10 = bb - H + 1 \text{ cm.}$$

$$u - uu = \frac{1}{2} \text{ cm.}$$

$$uu - u_1 = \frac{1}{2} \text{ cm.}$$

$$V - 6 = \text{Puusamõõt} + 5 \text{ cm miinus } 5 - Z.$$

Ühendada uu ja 6 sirgjoonega ja joonistada küljeõmblus.

$$4 - h = 1 \text{ cm.}$$

$$8 - 9 = 1\frac{1}{4} \text{ cm.}$$

$$v - w = \frac{3}{4} \text{ cm.}$$

$$y - Y = 11 \text{ cm.}$$

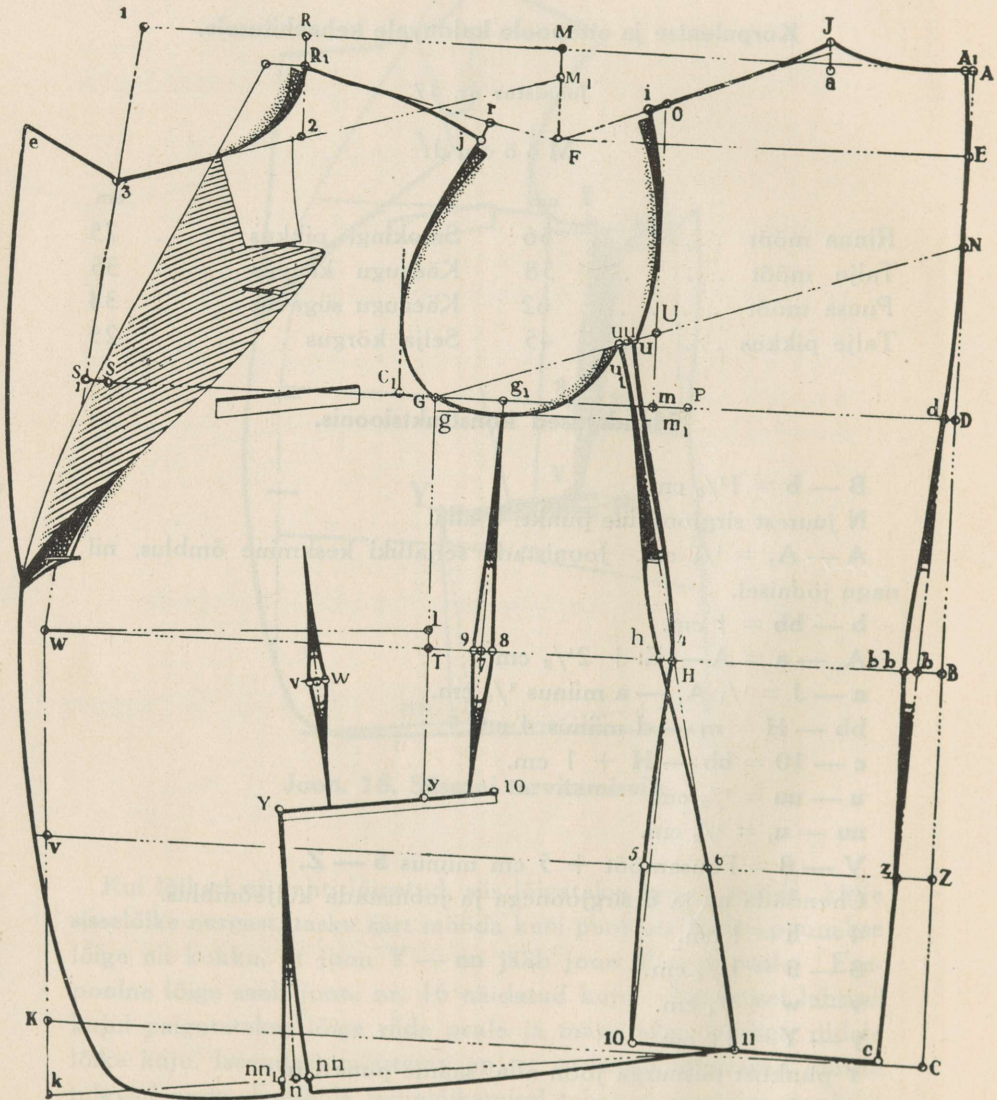
Y punktist täisnurga joon alla, saame punkti n.

$$n - nn = 1 \text{ cm.}$$

$n - nn_1 = 1 \text{ cm.}$ Nii nagu joon. 16, samuti ka siin tuleb süssoon tarvitusele võtta. Selleks siis ka jooned $Y - nn$ ja $Y - nn_1$.

$$O - i = 1\frac{1}{4} \text{ cm.}$$

$r - j = 1\frac{1}{4} \text{ cm.}$ Ülekäigu laius on siin $1\frac{1}{2} \text{ cm.}$ Muud peensused on joonisel näha.

Joon. 17. Smoking. Korpulentsele ja ettepoole kalduvale keha-ehitusele.

Pintsaku joonistamine.

Otse seisakuga, kuid suurema talje ja puusadega isikule.

Joonistus nr. 18.

Mõõdud:

	cm		cm
Rinna mõõt	52	Pintsaku pikkus	74
Talje mõõt	54	Käeaugu kaugus	32
Puusa mõõt	58	Käeaugu sügavus	33
Talje pikkus	44	Selja kõrgus	23 ¹ / ₂

Et tutvustada igasuguseid kehaehitusi ja vorme meie süsteemi õppimisel, näitame siin mitmeid joonistusi igasugustele anormaalsetele kehaehitustele, missugused praktikas ette tulevad.

Ei ole vajaline kogu konstruktsiooni kordamine, piisab nende punktide märkimisest, millised muutuvad.

Muudatused konstruktsioonis.

B — b = 1¹/₂ cm. Ühendada punktid **N** ja **b** sirgjoonega.

b — bb = 3³/₄ cm. Joonistada keskmise seljatüki õmblus joonisele vastavalt.

O — i = 1¹/₂ cm.

U — u = 2¹/₂ cm.

u — u₁ = 1 cm.

u — uu = 1¹/₂ cm.

bb — H = m — d miinus 3 cm (17).

c — 11 = H — bb + 1 cm (18).

11 — 12 = 1 cm.

H — h = 1 cm.

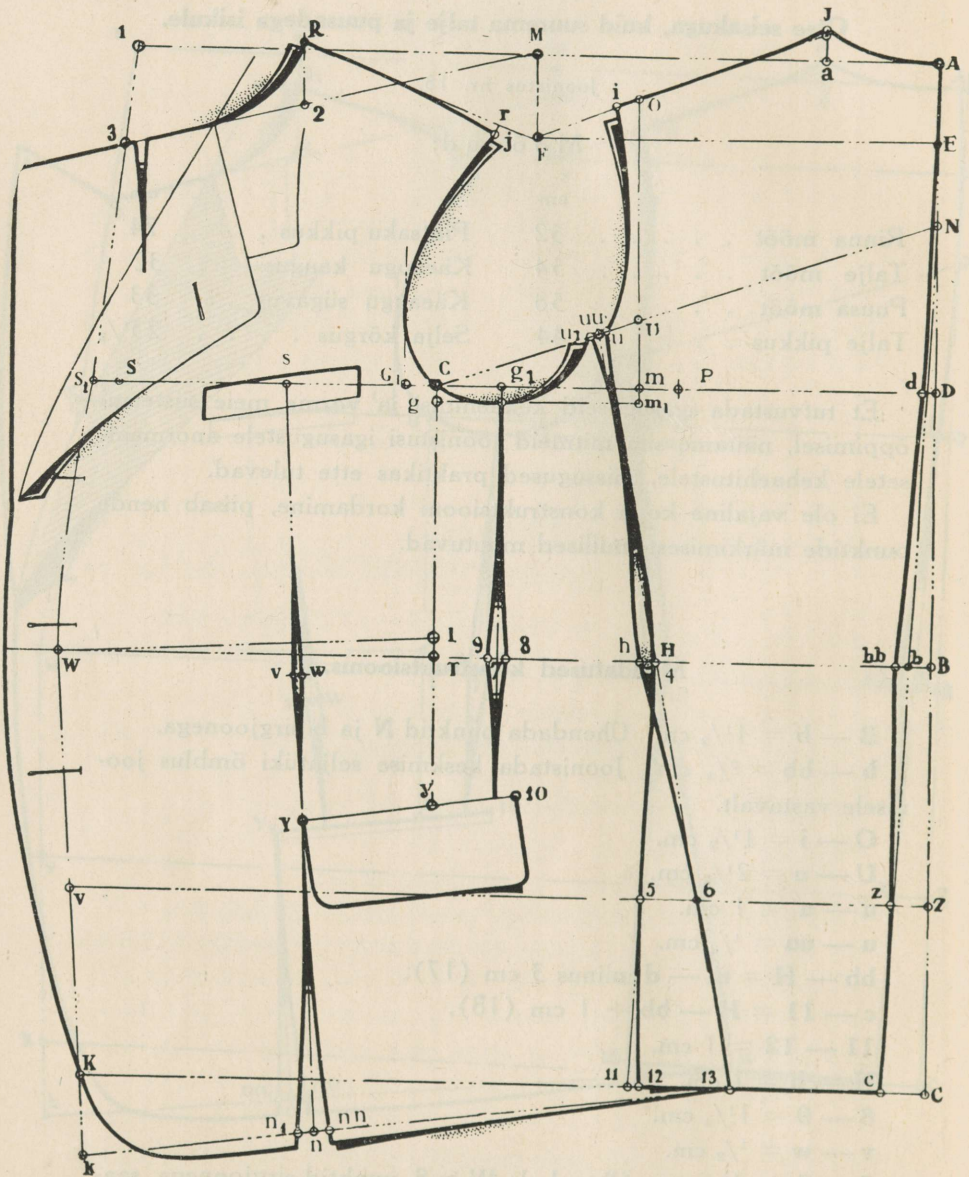
8 — 9 = 1¹/₄ cm.

v — w = 1¹/₂ cm.

S — S₁ = 1¹/₂ cm. Ühendada **W** ja **S₁** punktid sirgjoonega, saame punkti **1**.

n — n₁ = 1 cm.

n — nn = 1 cm. Peensused on joonisel näidatud.

Joon. 18. Pintsak otse seisakuga, kuid suurema talje ja puusadega isikule.

Pintsaku joonistamine.

Korpulentsele ja tunduvalt tahapoole kalduvale kehaehitusele.

Joonistus nr. 19.

Mõõdud:

	cm		cm
Rinna mõõt	54	Käeaugu kaugus . . .	$32\frac{1}{2}$
Talje mõõt	51	Käeaugu sügavus . . .	32
Puusa mõõt	55	Selja kõrgus	$20\frac{1}{2}$
Talje pikkus	39	Õla kõrgus	$44\frac{1}{2}$
Pintsaku pikkus	68		

Antud mõõtudest on näha, et on tegemist tunduvalt tahapoole kalduva kehaehitusega. Kõrge rind, kitsas selg, sealjuures aga täidlane talje ja puusa mõõt. Peale anormaalse kehaehituse on siin tegemist veel uue mõõdu, s. o. õla kõrgusega. Seepärast toome terve konstruktsiooni lühendatud kujul, et näidata õla kõrguse mõõdu käsitamist.

Joonistuse konstruktsioon.

$$A - D = \text{Selja kõrgus} + \frac{1}{2} \text{ cm (21).}$$

$$A - N = \frac{1}{2} A - D \text{ mõõtu (10}\frac{1}{2}\text{).}$$

$$A - E = \frac{1}{2} A - N \text{ mõõtu (5}\frac{1}{4}\text{).}$$

$$A - B = \text{Talje pikkus (39).}$$

$$A - C = \text{Pintsaku pikkus (68).}$$

$$B - Z = 16 \text{ cm.}$$

$$B - b = 2\frac{1}{2} \text{ cm.}$$

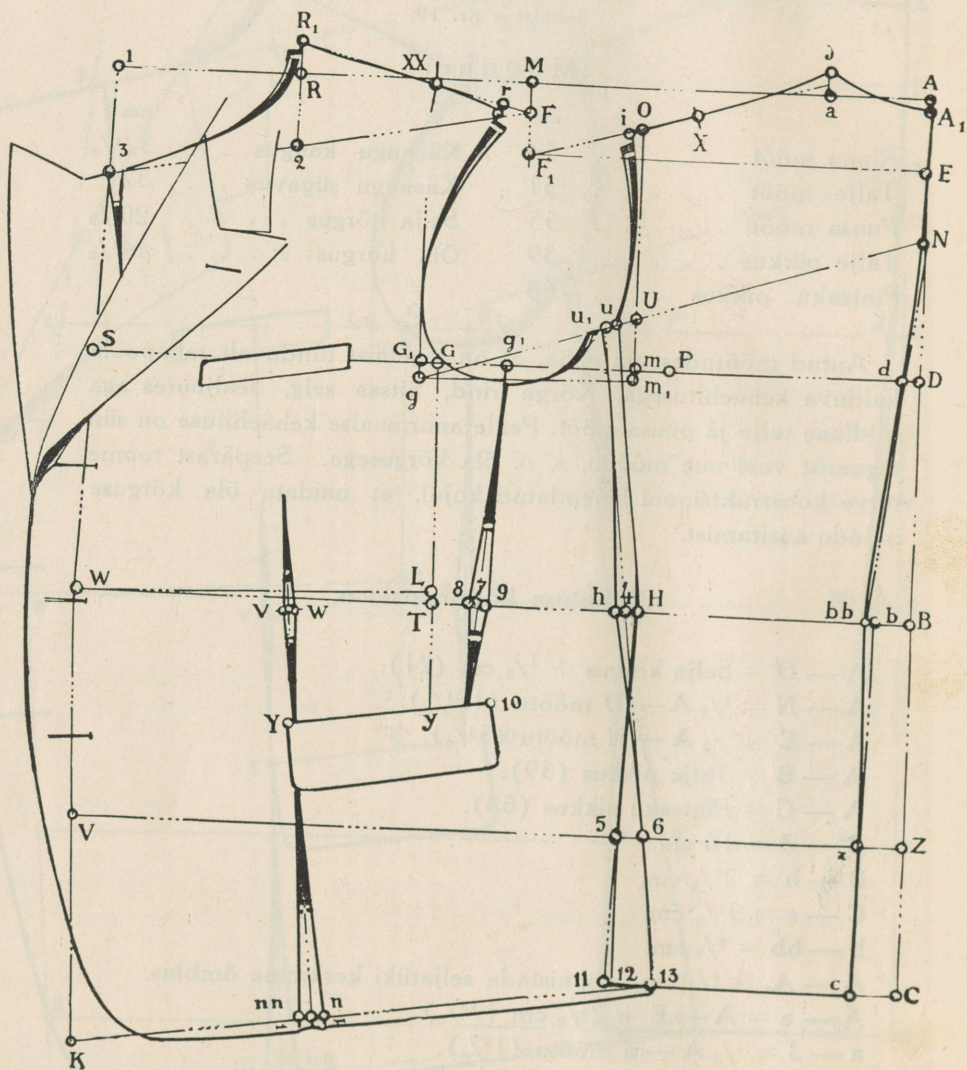
$$C - c = 3\frac{1}{2} \text{ cm.}$$

$$b - bb = \frac{3}{4} \text{ cm.}$$

$$A - A_1 = \frac{3}{4} \text{ cm. Joonistada seljatüki keskmine õmblus.}$$

$$A - a = A - E + 2\frac{1}{2} \text{ cm (7}\frac{3}{4}\text{).}$$

$$a - J = \frac{1}{4} A - a \text{ mõõtu (1}\frac{3}{4}\text{).}$$

Joon. 19. Pintsak sirgele kehaehitusele.

$d - P = \frac{1}{2} d - G$ mõõtu ($17\frac{1}{4}$).

$d - S =$ Rinna mõõt + 6 cm (60).

$S - S_1 = 1\frac{1}{2}$ cm.

$T - W = \frac{1}{2}$ talje mõõtu + 1 cm ($26\frac{1}{2}$).

$T - L = 1$ cm. Täisnurgajoon W punktist alla.

$W - K = B - C + 6$ cm. W punktist sirgjoon üle S_1 punkti, saame punkti 1.

$1 - M = \frac{1}{2} 1 - A$ mõõtu.

$P - m = 3$ cm.

$m - m_1 = 1$ cm.

$G_1 - g = 1\frac{1}{2}$ cm. Ühendada $g - N$.

$O - i = 1\frac{1}{2}$ cm.

$U - u = 2$ cm.

$bb - H = d - m$ miinus 3 cm ($17\frac{1}{4}$).

$c - 11 = H - bb + 1$ cm ($18\frac{1}{4}$).

$11 - 12 = \frac{3}{4}$ cm.

$M - R = P - d$.

$G - R_1 =$ Käeaugu sügavus + $1\frac{1}{2}$ cm miinus $J - A_1$ ($25\frac{3}{4}$).

Õla kõrguse mõõdu käsitlemine.

$i - X = \frac{1}{3} i - J$ mõõtu.

$R_1 - XX = X - J$. R_1 punktist lühike kaarjoon. Mõõta $X - d$ vahe, leitud summa panna G juure ja märkida ära õla kõrgus + 1 cm, saame punkt XX . Ühendada punktid R_1 ja XX sirgjoonega; $M - F_1$ joonel saame F punkti.

$R_1 - r = i - J$ miinus 1 cm.

$R_1 - 2 = \frac{1}{10}$ rinna mõõtu. Ühendada punktid F ja 2.

$u - u_1 = 1$ cm. Joonistada kaelaauk, õla ja käe auk.

$V - 6 =$ Puusa mõõt + 5 cm, miinus $5 - Z$ mõõt.

Ühendada punktid u_1 ja 6 sirgjoonega.

$4 - h = \frac{1}{2}$ cm.

$8 - 9 = 1\frac{1}{4}$ cm.

$v - w = \frac{3}{4}$ cm.

$n - nn = 2$ cm. Jooned $Y - n - nn$ on määratud süssonile.

Ülekäigu laius on $3\frac{1}{2}$ cm.

Ühereaga, kahe nööbiga pintsaku joonistamine.

Proportsionaal-süsteemi järele.

Joonistus nr. 20.

M õ õ d u d :

Rinna mõõt	cm 48	Talje pikkus	cm 42
Talje mõõt	43	Pintsaku pikkus	75
Puusa mõõt	50		

Joonistuse instruksioon.

Joonestada täisnurk **A, 1, C**.

A — B = Talje pikkus (42).

A — C = Pintsaku pikkus (75).

A — D = $\frac{1}{3}$ rinna mõõtu + 7 cm (23).

A — N = $\frac{1}{2}$ **A — D** ($11\frac{1}{2}$).

A — E = $\frac{1}{2}$ **A — N** ($5\frac{3}{4}$).

B — Z = 16 cm. Joonestada täisnurga jooned punktidest **E**, **D, B, Z** ja **C** ettepoole.

A — a = **A — E** + $2\frac{1}{2}$ cm ($8\frac{1}{4}$).

a — J = $\frac{1}{4}$ **A — a** mõõtu (2).

A — A₁ = $\frac{3}{4}$ cm.

B — b = 3 cm.

C — c = 4 cm. Ühendada **b** ja **c** punktid.

b — bb = $\frac{3}{4}$ cm. Ühendada punktid **bb** ja **N**. Joonistada selja-
tüki keskmine õmblus joonisele vastavalt.

d — G = $\frac{2}{3}$ rinna mõõtu (32).

G — G₁ = 2 cm. **G₁** juurest lühike joon üles ja alla.

d — P = $\frac{1}{2}$ **d — G** mõõtu (16).

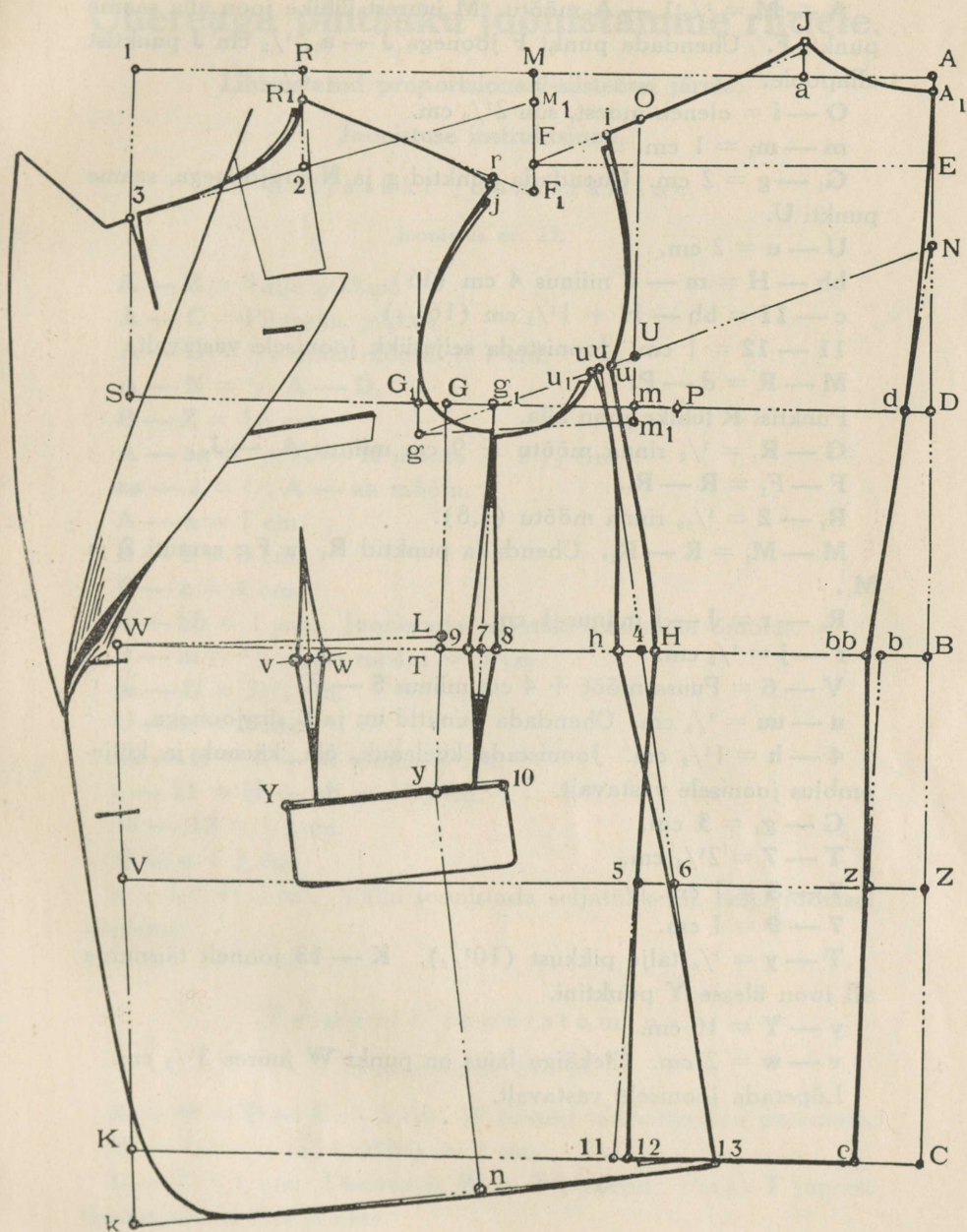
P — m = 3 cm. **G** juurest täisnurgajoon alla; **m** juurest täis-
nurgajoon üles.

d — S = Rinna mõõt + 6 cm (54). **S** juurest joon üles, saame
punkti 1.

T — W = $\frac{1}{2}$ talje mõõtu + 2 cm ($23\frac{1}{2}$).

T — L = 1 cm. **L — W** joonelt täisnurgajoon alla.

K — k = 5 cm.

Joon. 20. Ühereaga, kahe nööbiga pintsaku joonistus proportsionaalsüsteemi järelle.

$A - M = \frac{1}{2} 1 - A$ mõõtu. M juurest lühike joon alla saame punkti F . Ühendada punkt F joonega $J - a_1$, $\frac{1}{2}$ cm J punktist allapoole.

$O - i =$ oleneb moest, siin $2\frac{1}{2}$ cm.

$m - m_1 = 1$ cm.

$G_1 - g = 2$ cm. Ühendada punktid g ja N sirgjoonega, saame punkti U .

$U - u = 2$ cm.

$bb - H = m - d$ miinus 4 cm (15).

$c - 11 = bb - H + 1\frac{1}{2}$ cm ($16\frac{1}{2}$).

$11 - 12 = 1$ cm. Joonistada seljatükk joonisele vastavalt.

$M - R = d - P$.

Punktist R lühike joon alla.

$G - R_1 = \frac{1}{2}$ rinna mõõtu + 9 cm miinus $A_1 - J$.

$F - F_1 = R - R_1$.

$R_1 - 2 = \frac{1}{10}$ rinna mõõtu (4,8).

$M - M_1 = R - R_1$. Ühendada punktid R_1 ja F_1 ; samuti 2 ja M_1 .

$R_1 - r = J - i$ miinus 1 cm.

$r - j = \frac{1}{2}$ cm.

$V - 6 =$ Puusa mõõt + 4 cm miinus 5 — Z .

$u - uu = \frac{1}{2}$ cm. Ühendada punktid uu ja 6 sirgjoonega.

$4 - h = 1\frac{1}{2}$ cm. Joonistada kaelaauk, öla, käe auk ja küljeõmblus joonisele vastavalt.

$G - g_1 = 3$ cm.

$T - 7 = 2\frac{1}{2}$ cm.

$7 - 8 = 1$ cm.

$7 - 9 = 1$ cm.

$T - y = \frac{1}{4}$ talje pikkust ($10\frac{1}{2}$). $K - 13$ joonelt täisnurga all joon ülesse Y punktini.

$y - Y = 10$ cm.

$v - w = 2$ cm. Ülekäigu laius on punkt W juures $3\frac{1}{2}$ cm.

Lõpetada joonisele vastavalt.

Ühereaga pintsaku joonistamine riidele.

Lihtsustatud proportsionaal-süsteemi järele.

Joonistuse instruksioon.

Seljatüki joonistamine.

Joonistus nr. 23.

$A - B$ = Talje pikkus.

$A - C$ = Pintsaku pikkus.

$A - D$ = $\frac{1}{3}$ rinna mõõtu + 7 cm.

$A - N$ = $\frac{1}{2} A - D$.

$B - Z$ = 16 cm.

$A - aa$ = $\frac{1}{2} A - N$ mõõtu + $2\frac{1}{2}$ cm.

$aa - J$ = $\frac{1}{4} A - aa$ mõõtu.

$A - a$ = 1 cm.

$B - b$ = 3 cm.

$C - c$ = 4 cm.

$b - bb$ = 1 cm. Joonistada seljatüki keskmine õmblus.

$d - m$ = $\frac{1}{3}$ rinna mõõtu + 3 cm.

$m - U$ = $3\frac{1}{2}$ cm.

$U - u$ = 2 cm.

$bb - H$ = $d - m$ miinus 4 cm.

$c - 11$ = $H - bb$ + $1\frac{1}{2}$ cm.

$11 - 12$ = $\frac{3}{4}$ cm.

$O - e$ = 2 cm.

$e - i$ = $1\frac{1}{2}$ cm. Välja joonistada seljatükk nii, nagu joonisel näidatud.

Esipoole joonistamine.

Joonistused nr. 23—24.

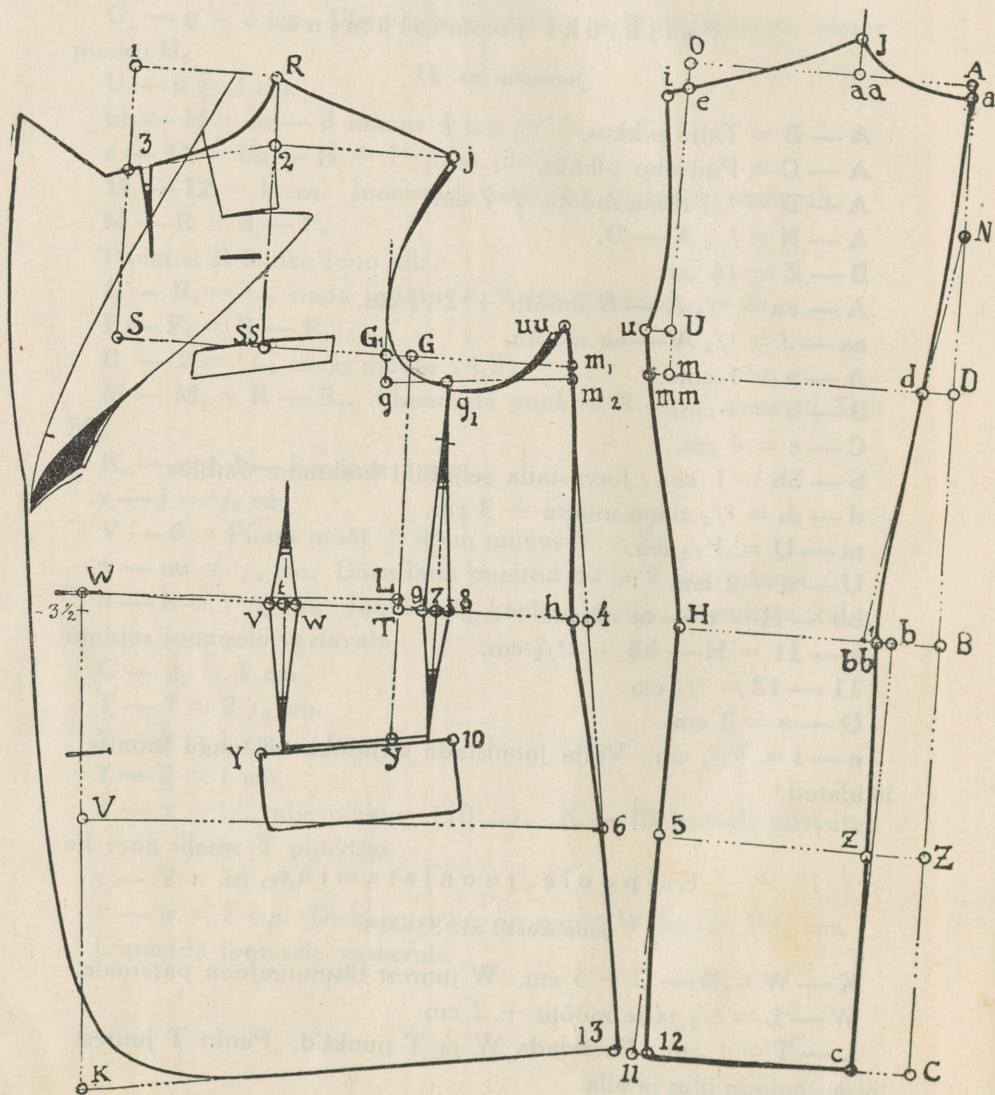
$K - W$ = $B - C$ + 5 cm. W juurest täisnurgajoon paremale.

$W - L$ = $\frac{1}{2}$ talje mõõtu + 2 cm.

$L - T$ = 1 cm. Ühendada W ja T punktid. Punkt T juurest täisnurgajoon üles ja alla.

$T - G$ = $B - D$. G juurest täisnurgajoon vasakule ja paremale.

$G - m_1$ = $\frac{2}{3}$ rinna mõõtu miinus $mm - d$.

$$m_1 - S = \text{Rinna m\ddot{o}öt} + 6 \text{ cm miinus mm} - d.$$
$$S - SS = 1/2 S - G.$$
$$G - R = \frac{1}{2} \text{ rinna m\~o\~o}tu + 9 \text{ cm miinus } J - a.$$

Joon. 23—24. Ühereaga pintsaku joonistamine riidele lihtsustatud proportsionaalsüsteemi järel.

$$G - G_1 = 2 \text{ cm.}$$

$$R - 2 = \frac{1}{10} \text{ rinna mõõtu.}$$

$1 - 3 = \frac{1}{10} \text{ rinna mõõtu} + 3 \text{ cm.}$ Ühendada **3** ja **2** sirgjoonega. Punktist **2** täisnurgajoon paremale.

$$R - j = J - i \text{ mõõt miinus } 1 \text{ cm.}$$

$$W - V = 16 \text{ cm.}$$

$V - 6 = \text{Puusa mõõt} + 4 \text{ cm miinus } Z - 5.$ Ühendada m_1 ja **6** sirgjoonega.

$$m_1 - uu = mm - u \left(3\frac{1}{2}\right).$$

$$4 - h = 1\frac{1}{4} \text{ cm.}$$

$$m_1 - m_2 = 1 \text{ cm.}$$

$$G_1 - g = 2 \text{ cm.}$$

$$g - g_1 = 4\frac{1}{2} \text{ cm.}$$

$$T - 7 = 2\frac{1}{2} \text{ cm.}$$

$$8 - 9 = 1\frac{3}{4} \text{ cm.}$$

$$T - y = \frac{1}{4} \text{ talje pikkust.}$$

$$y - Y = 10 \text{ cm.}$$

$$Y - 10 = 15 \text{ cm.}$$

$$v - w = 1\frac{3}{4} \text{ cm.}$$
 Esipool välja joonistada joonisele vastavalt.

Pintsaku joonistamine vildaka keha-seisuga isikule.

Joonistused nr. 25—26.

Vildaka kehaseisuga isikud on niisugused, kellel üks keha külge on teisest madalam. Peaaegu 75% inimestest on enam-vähem vildaka seisakuga. Nimetatud anormaalsus on kooliajast pärit.

Madalama külje vahe mõõdetakse allpool näidatud võttega või lihtsalt silmaga. Harilikult on vahe 1—3 cm.

Joonistus nr. 26 näitab, kuidas mõõdetakse kõne all olev vahe:

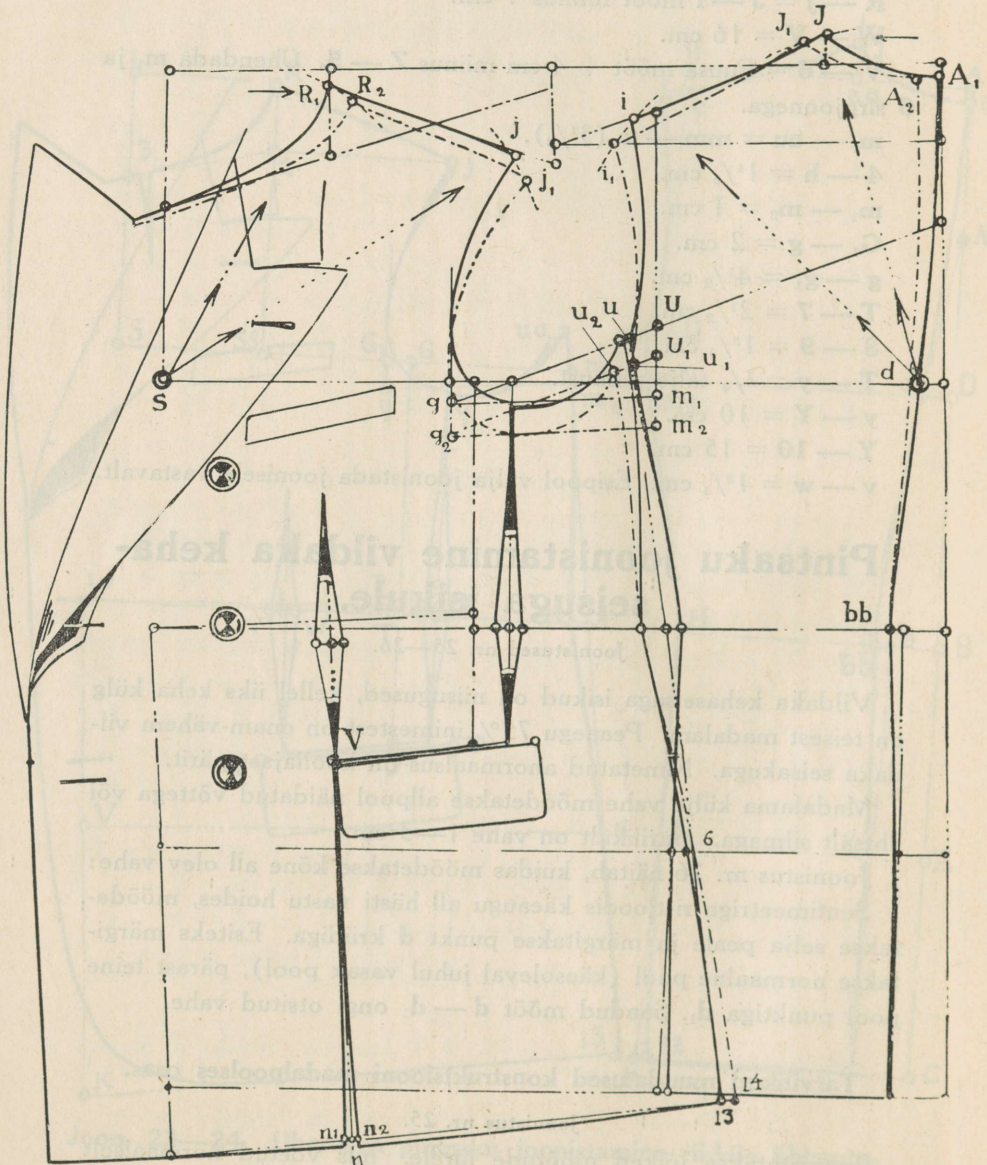
Sentimeetriga ristloodis käeaugu all hästi vastu hoides, mõõdetakse selja peale ja märgitakse punkt **d** kriidiga. Esiteks märgitakse normaalne pool (käesoleval juhul vasak pool), pärast teine pool punktiga **d**₁. Saadud mõõt **d — d**₁ ongi otsitud vahe.

Tarvilikud muudatused konstruktsiooni madalpooles osas.

Joonistus nr. 25.

Joonistatakse lõiked mõõtude järele, mis võetud normaalselt küljelt, siis tehakse samal joonistusel järgmised muudatused:

$A_1 - A_2$ ära mõõta poolte vahe (käesoleval juhul 2 cm) ja joonistada seljatüki keskmine õmblus, punktist bb kuni punkt A_2 , nagu joonisel näidatud punktiiriga. D juurest kaarjoo üle J ja i vasakule.

Joon. 25. Pintsaku joonistamine vildaka kehaseisuga isikule.

$J - J_1 = 2$ cm (poolte vahe).

$i - i_1 =$ sama mis $J - J_1$ (2).

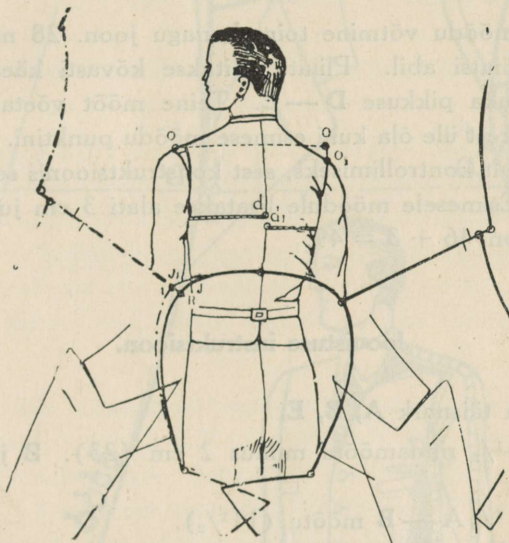
$m_1 - m_2 = 2$ cm.

$g - g_2 = 2\frac{1}{2}$ cm. Ühendada punktid g^2 ja m^2 sirgjoonega.

$U - U_1 = 2$ cm.

Ühendada $g^2 - U_1$ sirgjoonega.

$U_1 - u_1 = 2$ cm. Välja joonistada parempoolne seljatükk, nii nagu joonisel punktiiriga märgitud. S punktist kaarjoon üle R_1 .

Joon. 26.

$R_1 - R_2 = 2$ cm (poolte vahe). S punktist kaarjoon üle j alla poole.

$j - j_1 = 2$ cm.

$u_1 - u_2 = 1\frac{1}{2}$ cm. Joonistada kaelaauk, ölaõmblus, käeauk ja küljeõmblus joonisele vastavalt. Küljeõmbluse ülekäik on punktide 13 ja 14 juures 1 cm ja punkt 6 juures $\frac{1}{2}$ cm. Muuseas siin on näha, kuidas tehakse õmblus rinnasisselõike juurest esipoole alumise ääreni.

$n - n_1 = \frac{1}{2}$ cm.

$n - n_2 =$ sama mis $n - n_1$ ($\frac{1}{2}$).

Joonistus nr. 26 näitab märkimist kriidiga kaelaauku paremalt poolt. Punktiiriga on märgitud muudetud joon, hariliku joonega aga kraeõmblus.

Varruka joonistus.

Joonistused nr. 27—29.

Mõõdud:

	cm		cm
Varruka pikkus	49	Rinnamõõt	50

Varruka mõõdu võtmine toimub nagu joon. 28 näitab, sentimeetri ja pliatsi abil. Pliats hoitakse kõvasti käeaugu vastu, mõõtes varruka pikkuse **D—E**. Teine mõõt võetakse alumise särgi krae äärest üle õla kuni esimese mõõdu punktini. Teine mõõt võetakse ainult kontrollimiseks, sest konstruktsioonis seda ettenähtud ei ole. Esimesele mõõdule lisatakse alati 3 cm juurde. Näiteks: mõõt on $46 + 3 = 49$.

Joonistuse instruksioon.

Joonistada täisnurk **A, B, E**.

A—B = $\frac{1}{2}$ rinnamõõtu miinus 2 cm (23). **B** juurest joon alla.

A—C = $\frac{1}{2}$ **A—B** mõõtu ($11\frac{1}{2}$).

A—t = **A—C** ($11\frac{1}{2}$).

t—E = Varruka pikkus (49).

t—F = $\frac{1}{2}$ **t—E** mõõtu ($24\frac{1}{2}$).

t—D = $3\frac{1}{2}$ cm. **D** ja **F** punktidest täisnurkjooned saame **G**, **B** joonel.

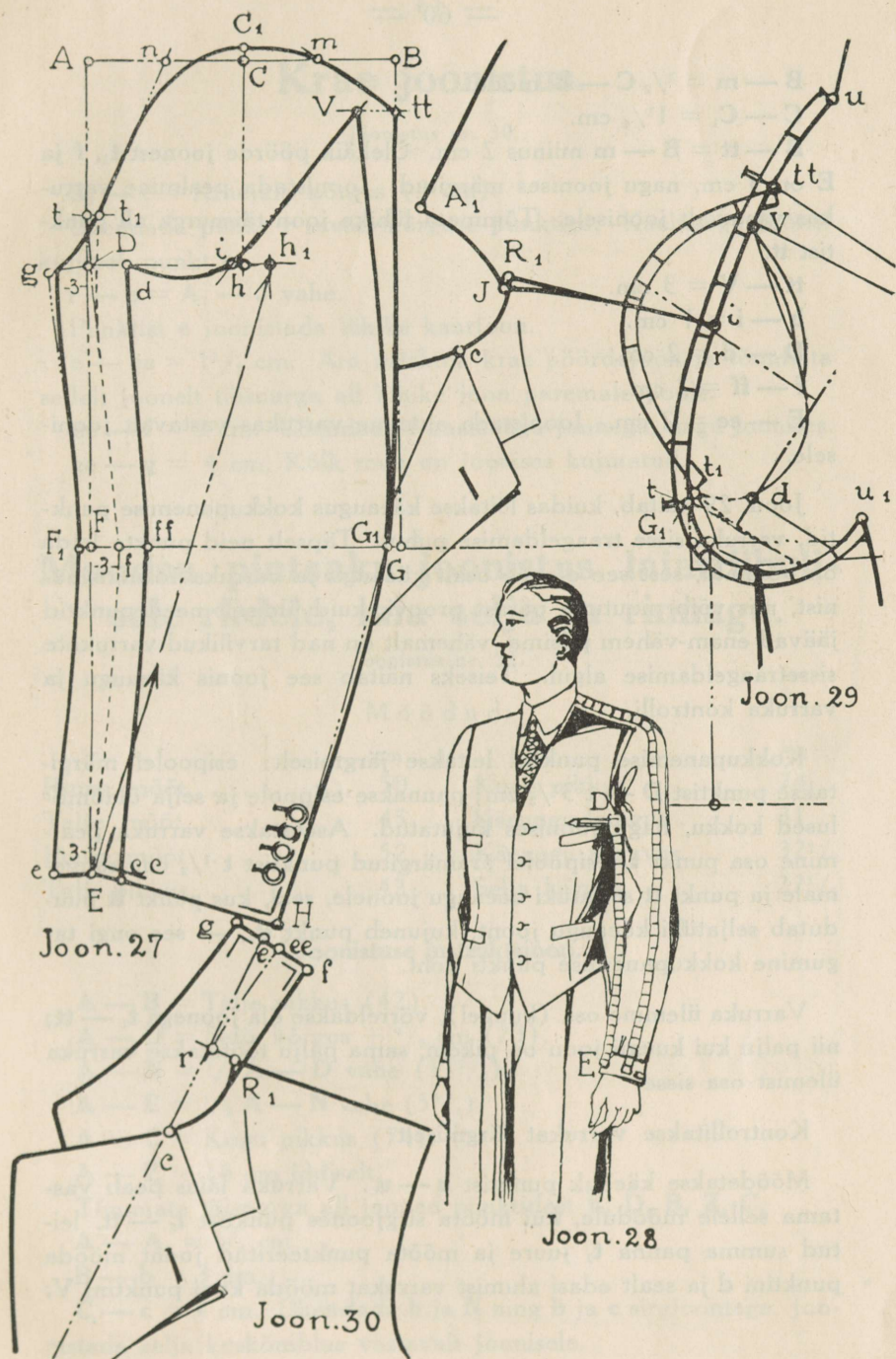
t—t₁ = $\frac{1}{2}$ cm.

A—n = $\frac{1}{2}$ **A—C** mõõtu. Ühendada **n** ja **t₁** sirgjoonega.

F—f = 2 cm. **t, f** ja **E** punktid ühendada **t—f** joonelt väikese kumerjoonega punktini **t₁** nagu joonises äramärgitud punkteeritud joonega. **C** juurest tõmmata täisnurkjoon alla, saame **h**.

h—h₁ = 2 cm. Panna joonlaua pikk külj **E** ja **h₁** juurde ja tõmmata punktist **E** täisnurga all joon.

G—G₁ = $1\frac{1}{4}$ cm. Joonlaua pikem külj pannakse punkti **G₁** juurde ja tõmmatakse joon täisnurga all **E** joonele, kujuneb **H**. (Vastavalt praegusele moele tehakse käisesuu laius 14—15 cm.)

Joon. 27—30. Varruka ja krae joonistus.

$B - m = \frac{1}{2} C - B$ mõõtu.

$C - C_1 = 1\frac{1}{4}$ cm.

$B - tt = B - m$ miinus 2 cm. Ülekäik pöörde joonest t_1 , f ja E on 3 cm, nagu joonises märgitud. Joonistada pealmine varrukas vastavalt joonisele. Tõmmata lühike joon täisnurga all punktist tt .

$tt - V = 3$ cm.

$h - i = 1$ cm.

$D - d = 2$ cm.

$f - ff = 2$ cm.

$E - ee = 2$ cm. Joonistada alumine varrukas vastavalt joonisele.

Joon. 29 näitab, kuidas leitakse käeaugus kokkupanemise punktid, varruka sisse traageldamise puhul. Täpselt neid punkte leida on võimatu, sest see oleneb osalt käeaugu ja varruka formatsioonist, mis võib muutuda pärast proovi, kuid üldiselt need punktid jäävad enam-vähem püsima, vähemalt on nad tarvilikud varrukate sissetraageldamise algul. Teiseks näitab see joonis käeaugu ja varruka kontrolli.

Kokkupanemise punktid leitakse järgmiselt: esipoolel märgitakse punktist $D - t$ $3\frac{1}{2}$ cm; pannakse esipoole ja selja ölaõmb-lused kokku, nagu joonises kujutatud. Asetatakse varruka pealmine osa punkt t_1 esipoolel äramärgitud punktist t $\frac{1}{2}$ cm kaugemale ja punkt tt seljatüki käeaugu joonele, seal, kus punkt tt puudutab seljatüki käeaugu joont, kujuneb punkt tt_1 , — see ongi tagumine kokkupanemise punkti koht.

Varruka ülemine osa (kuugel), võrreldakse öla joonega $t_1 - tt$; nii palju kui kuugli joon on pikem, sama palju töötatakse varruka ülemist osa sisse.

Kontrollitakse varrukast järgmiselt:

Mõõdetakse käe auk punktist $u - u_1$. Varruka laius peab vastama sellele mõõdule, kui mõõta sirgjoones punktist $t_c - tt$, leitud summa panna t_1 juure ja mõõta punkteeritud joont mööda punktini d ja sealt edasi alumist varrukast mööda kuni punktini V .

Krae joonistus.

Joonistus nr. 30.

$R_1 - r =$ Kraejala kõrgus (3 cm).

Ühendada punkt r reväärikõrguse punktiga. Kaelaagu joonel kujuneb punkt c .

$r - e = A_1 - J$ vahe.

Punktist e joonistada lühike kaarjoon.

$e - ee = 1\frac{1}{2}$ cm. Ära märkida krae pöördejoon ja tõmmata sellelt joonelt täisnurga all lühike joon paremale poole.

$ee - f = 3$ cm. Ühendada f kaelaagu joonega, nagu joonises.

$ee - g = 4$ cm. Kõik muu on joonises kujutatud.

Moodsa pintsaku joonistus laiatriibulisele riidele, laia selja ja rinnaga.

Joonistus nr. 31.

M õ õ d u d:

	cm		cm
Rinna mõõt	50	Kogu pikkus	74
Talje mõõt	45	Käeaugu kaugus	31
Puusa mõõt	52	Käeaugu sügavus	$32\frac{1}{2}$
Talje pikkus	42	Selja kõrgus	$22\frac{1}{2}$

Joonistuse instruksioon.

$A - B =$ Talje pikkus (42).

$A - D =$ Selja kõrgus + $\frac{1}{2}$ cm (23).

$A - N = \frac{1}{2} A - D$ vahe ($11\frac{1}{2}$).

$A - E = \frac{1}{2} A - N$ vahe ($5\frac{3}{4}$).

$A - C =$ Kogu pikkus (74).

$A - Z = 16$ cm üldiselt.

Tõmmata täisnurga all jooned punktidest E, D, B, Z, C .

$A - A_1 = \frac{3}{4}$ cm.

$B - b = 3$ cm.

$C - c = 4$ cm. Ühendada b ja N ning b ja c sirgjoontega. Joonistada selja keskõmblus vastavalt joonisele.

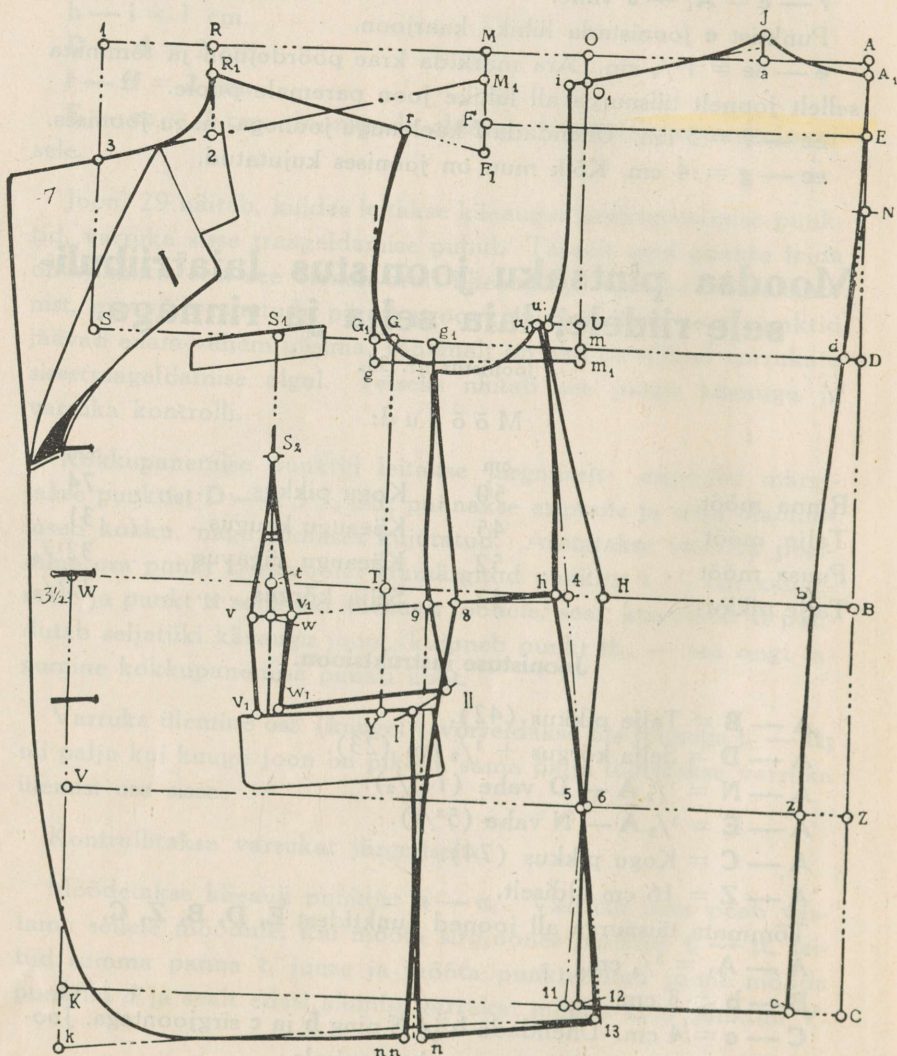
$d - G =$ Käeaugu kaugus + 4 cm (35).

$d - S = \text{Rinna mõõt} + 8 \text{ cm (58)}.$

$d - m = \frac{1}{2} d - G + 3 \text{ cm (20}\frac{1}{2}\text{)}.$

$G - G_1 = 1\frac{1}{2} \text{ cm}.$ Joonistada punktidest sirgjooned S_1 üles, m üles ja vähe allapoole; G_1 ülespoole ja vähe allapoole; G alla-

$A - M = \frac{1}{2} A - 1 \text{ vahe}.$

Joon. 31. Moodsa pintsaku joonistus laatriibulisele riidele.

$$A - a = A - E + 2^{1/2} \text{ cm } (8^{1/4}).$$

$$A - J = \frac{1}{4} A - a \text{ (2 cm)}.$$

$$O - O_1 = 2^{1/2} \text{ cm. Ühendada } O_1 \text{ punktist } J \frac{3}{4} \text{ cm allapoole.}$$

$$O_1 - i = 1^{1/2} \text{ cm.}$$

$$m - U = 2 \text{ cm.}$$

$$U - u = 3 \text{ cm.}$$

$$B - H = d - m \text{ vahe miinus 4 cm } (16^{1/2}).$$

$$c - 11 = b - H + 1^{1/2} \text{ cm.}$$

$$11 - 12 = 1 \text{ cm. Joonistada selg vastavalt joonisele.}$$

$$M - R = d - m \text{ vahe} + 1 \text{ cm } (21^{1/2}).$$

$$G - R_1 = \text{Käeaugu sügavus} + 1^{1/2} \text{ cm, miinus } J - A_1 \text{ vahe.}$$

$$R_1 - 2 = \frac{1}{10} \text{ rinna mõõtu (5).}$$

$$M - M_1 = R - R_1 \text{ vahe.}$$

$$F - F_1 = R - R_1 \text{ vahe.}$$

$$m - m_1 = 1 \text{ cm.}$$

$$G_1 - g = 2 \text{ cm.}$$

$$R_1 - r = J - i \text{ vahe.}$$

$$T - W = \frac{1}{2} \text{ talje mõõtu} + 2 \text{ cm } (24^{1/2}).$$

$$K - k = 5 \text{ cm.}$$

$$V - 6 = \text{Puusa mõõt} + 5 \text{ cm, miinus } z - 5 \text{ vahe.}$$

$$u - u_1 = 1 \text{ cm. Ühendada } u \text{ ja } 6 \text{ sirgjoonega.}$$

$$4 - n = 1 \text{ cm. Joonistada esipoole küljejoon vastavalt joonisele.}$$

$$G - g_1 = 3 \text{ cm. Punktist } g_1 \text{ täisnurga all joon alla.}$$

$$S - S_1 = \frac{1}{2} S - G \text{ vahet} + 2 \text{ cm. Punktist } S_1 \text{ täisnurga all joon alla.}$$

$$S_1 - S_2 = 10 \text{ cm.}$$

$$t - w = 2 \text{ cm.}$$

$$T - Y = 10 \text{ cm.}$$

$$Y - l = 2^{1/2} \text{ cm. } S_2 \text{ tsentrist tõmmata kaarjoon läbi } l \text{ ülespoole.}$$

$$l - ll = 3 \text{ cm.}$$

$$w - v = 1^{1/2} \text{ cm.}$$

$$w - v_1 = 1^{3/4} \text{ cm.}$$

$$v_1 - w_1 = 1^{3/4} \text{ cm.}$$

$$9 - 8 = 2 \text{ cm.}$$

$$n - nn = 1^{1/2} \text{ cm.}$$

$$12 - 13 = 1 \text{ cm.}$$

Joonistada pintsaku piirjooned vastavalt joonisele kindlaks määratud punktide kaudu. Töötamise juures venitatakse kaelaugust

punktist R_1 kuni revääri ümberpööramise jooneni hästi kõvasti välja ja pressitakse käeaugust sisse (vaata riiete töötlemisviis). Lõike riidele asetamisel pannakse küljetükk punkti h juures nii palju kokku, et esipoole ja küljetüki vahel kujuneb avaus 1 cm võrra.

Ohvitseri kuue joonistamine.

Joonistus nr. 32.

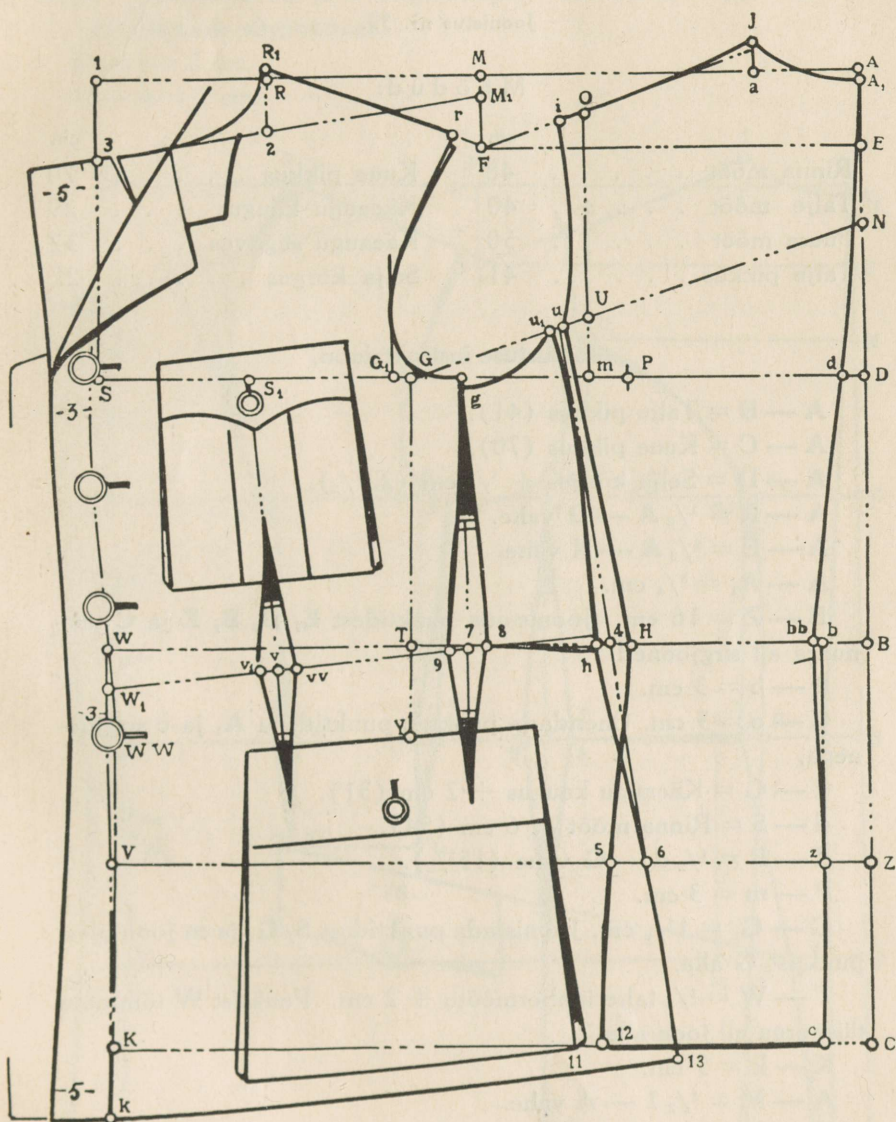
Mõõdud:

	cm		cm
Rinna mõõt	49	Kuue pikkus	72
Talje mõõt	41	Käeaugu kaugus	30
Puusade mõõt	51	Käeaugu sügavus	32
Talje pikkus	42	Selja kõrgus	22

Ohvitseri kuue joonistamine erineb vähe pintsaku konstruktsioonist ja sellega arvestades pole mõtet siin täielist joonistamise kirjeldust anda, vaid piirdume ainult allpool järgnevate muudatustega:

$B - b$ on $3\frac{1}{2}$ cm; $C - c$ on seesama; $b - bb = \frac{1}{2}$ cm; $bb - H = d - m$ miinus 5 cm (14); $c - 12 = bb - H + 3$ cm (17); $V - 6 =$ puusade mõõt + 5 cm; $G - G_1 = 1\frac{1}{2}$ cm; $M - M_1 = 1\frac{1}{2}$ cm; $W - W_1 = 3$ cm; $S - S_1 = \frac{1}{2} S - G$ vahet; $W - WW$ on $\frac{1}{10}$ talje mõõdust + 2 cm (6,1); $V - V_1 = 1\frac{1}{2}$ cm; $V - VV$ on seesama; $7 - 8 = 1\frac{1}{2}$ cm; $7 - 9 =$ seesama.

Kõik muu on joonisel näha ja märgitud.

Joon. 32. Ohvitseri kuue joonistus.

Politseiniku kuue joonistus.

Joonistus nr. 33.

Mõõdud:

	cm		cm
Rinna mõõt	48	Kuue pikkus	70
Talje mõõt	40	Käeaugu kaugus	29
Puusa mõõt	50	Käeaugu sügavus	32
Talje pikkus	41	Selja kõrgus	22

Joonistuse instruktsioon.

$A - B =$ Talje pikkus (41).

$A - C =$ Kuue pikkus (70).

$A - D =$ Selja kõrgus + $1/2$ cm ($22\frac{1}{2}$).

$A - N = 1/2 A - D$ vahe.

$A - E = 1/2 A - N$ vahe.

$A - A_1 = 3/4$ cm.

$B - Z = 16$ cm. Joonistada punktidest **E**, **D**, **B**, **Z** ja **C** täisnurga all sirgjooned.

$B - b = 3$ cm.

$C - c = 3$ cm. Ühendada punkt **b** punktidega A_1 ja **c** sirgjoonega.

$d - G =$ Käeaugu kaugus + 2 cm (31).

$d - S =$ Rinna mõõt + 6 cm (54).

$d - P = 1/2 d - G$ vahe ($15\frac{1}{2}$).

$P - m = 3$ cm.

$G - G_1 = 1\frac{1}{2}$ cm. Joonistada punktidest **S**, G_1 ja **m** joon üles, punktist **G** alla.

$T - W = 1/2$ talje übermõõtu + 2 cm. Punktist **W** tõmmata täisnurga all joon alla.

$K - k = 5$ cm.

$A - M = 1/2 1 - A$ vahe.

$M - R = d - P$ vahe, miinus 2 cm ($13\frac{1}{2}$). Tõmmata punktidest **M** ja **R** lühikesed jooned alla.

$A - a = A - E$ vahe + $2\frac{1}{2}$ cm (8).

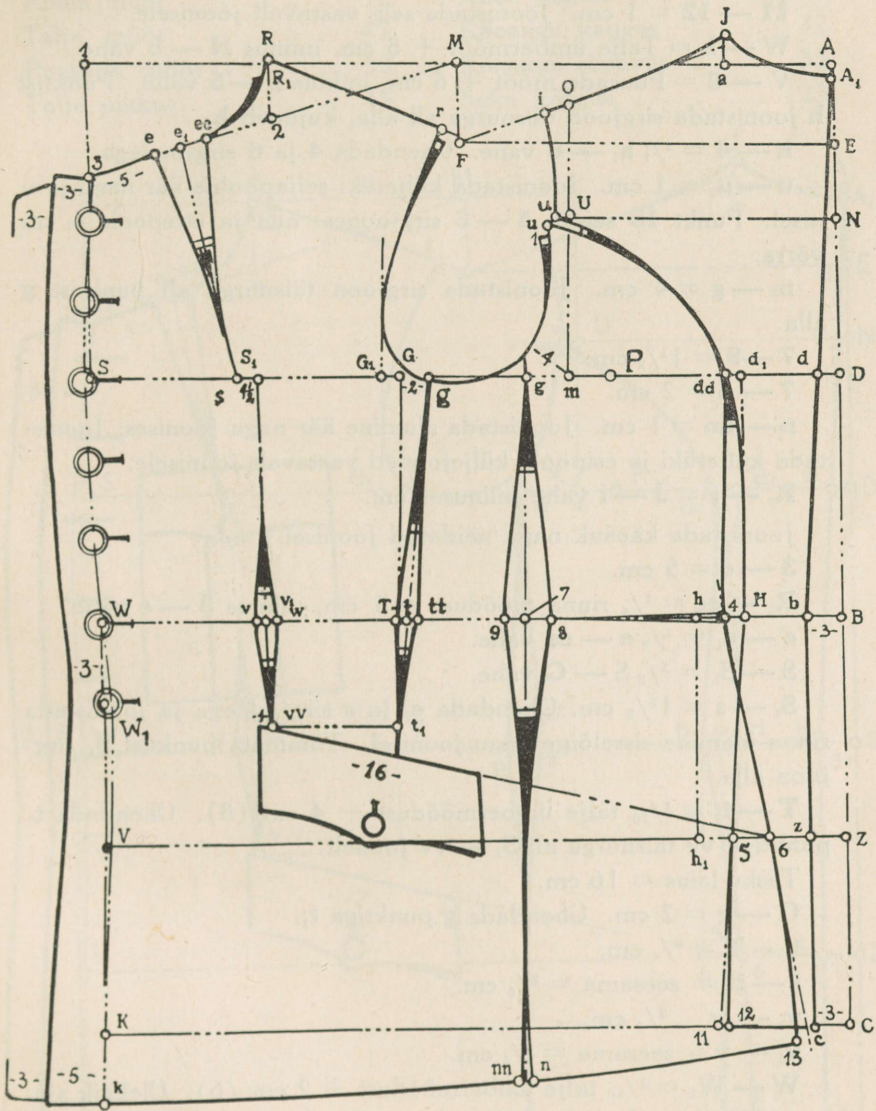
$A - J = 1/4 A - a$ vahe (2).

$G - R_1 =$ Käeaugu sügavus + $1\frac{1}{2}$ cm, miinus $J - A_1$ vahe.

$R_1 - 2 = \frac{1}{10}$ rinna mõõdust (4,8). Ühendada M ja 2 sirgjoonega. Ühendada R_1 ja F sirgjoonega. Ühendada F punktist J $\frac{1}{2}$ cm allapoole sirgjoonega.

$O - i = 2$ cm.

$U - u = 1$ cm.

Joon. 33. Politseiniku kuue joonistus.

$b - H = \frac{1}{10}$ rinnamöödust (4,8).

$c - 11 = H - b + 2\frac{1}{2}$ cm (7,3).

Punktist H tõmmata täisnurga all joon üles, kujuneb d_1 . Ühendada H ja 11 sirgjoonega.

$d_1 - dd = 1\frac{1}{4}$ cm.

$11 - 12 = 1$ cm. Joonistada selg vastavalt joonisele.

$W - h =$ Talje ümbermõõt + 8 cm, miinus $H - b$ vahe.

$V - 6 =$ Puusade mõõt + 6 cm, miinus $z - 5$ vahe. Punktist h joonistada sirgjoon täisnurga all alla, kujuneb h_1 .

$h - 4 = \frac{1}{2} h_1 - 6$ vahe. Ühendada 4 ja 6 sirgjoonega.

$u - u_1 = 1$ cm. Joonistada küljetüki seljapoolne äär nagu joonisel. Punkt 13 seisab $4 - 6$ sirgjoonest alla ja ettepoole 1 cm võrra.

$m - g = 4$ cm. Joonistada sirgjoon täisnurga all punktist g alla.

$7 - 9 = 1\frac{1}{2}$ cm.

$7 - 8 = 2$ cm.

$n - nn = 1$ cm. Joonistada alumine äär nagu joonises. Joonistada küljetüki ja esipoole küljejooned vastavalt joonisele.

$R_1 - r = J - i$ vahe miinus 1 cm.

Joonistada käe auk nagu näidatud joonisel.

$3 - e = 5$ cm.

$R_1 - ee = \frac{1}{4}$ rinna möödust + 1 cm, miinus $3 - e$ vahe.

$e - e_1 = \frac{1}{2} e - ee$ vahe.

$S - S_1 = \frac{1}{2} S - G$ vahe.

$S_1 - s = 1\frac{1}{2}$ cm. Ühendada e_1 ja s sirgjoonega ja joonistada rinna ülemine sisselõige nagu joonisel. Tõmmata punktist S_1 sirgjoon alla.

$T - t_1 = \frac{1}{10}$ talje ümbermöödust + 4 cm (8). Ühendada t_1 punktiga vv täisnurga all $S_1 - vv$ joonelt.

Tasku laius = 16 cm.

$G - g = 2$ cm. Ühendada g punktiga t_1 .

$t - T = \frac{3}{4}$ cm.

$t - tt =$ seesama = $\frac{3}{4}$ cm.

$v_1 - w = \frac{3}{4}$ cm.

$v_1 - v =$ seesama = $\frac{3}{4}$ cm.

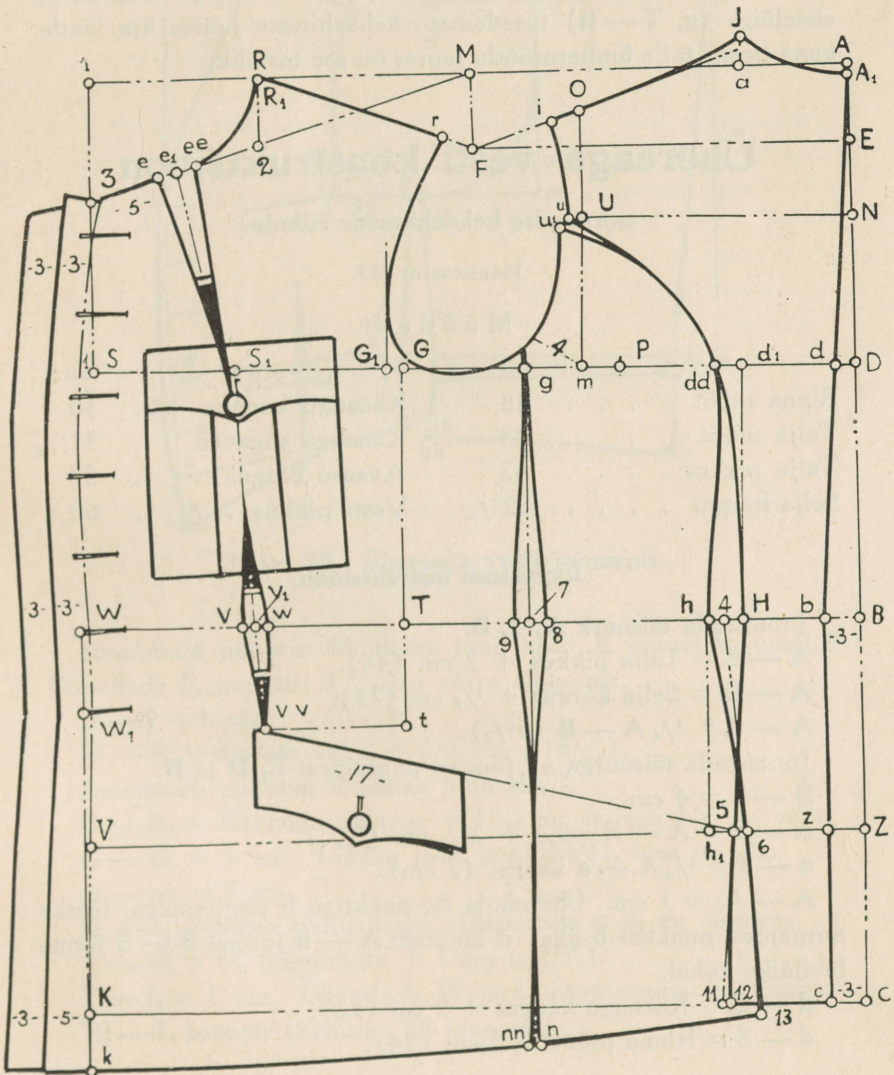
$W - W_1 = \frac{1}{10}$ talje ümbermöödust + 2 cm (6). Ülekäik alumisest nõõbist ülemise nõõbini 3 cm. Punkti k juures 5 cm. Viimistleda joonistus vastavalt eeskujule.

Tuletõrjuja kuue joonistus.

Joonistus nr. 34.

Mõõdud:

	cm		cm
Rinna mõõt	52	Kuue pikkus	73
Talje mõõt	47	Käeaugu kaugus	32
Puusade mõõt	53	Käeaugu sügavus	33
Talje pikkus	43	Selja kõrgus	23

Joon. 34. Tuletõrjuja kuue joonistus.

Et selle kuue konstruksiooni ja politseiniku kuue vahel suuremat vahet ei ole, siis ei tarvitse seda siin korrata, vaid märgime mõned väiksemad muudatused, mis on tingitud vormi iseloomust ja kehaehitusest.

Rinna tasku ülemine äär paigutatakse 2 ja 3 nööbi ja alumine äär 5 ja 6 nööbi vahele. Et siin teine käealune sisselõige **g**, **T—tt**, nagu see politseiniku kuue juures puudub, siis võetakse rinna sisselõike juures **V—W** 2 cm ja **8—9** punktide juures samuti 2 cm välja. Ka politseiniku kuue juures võib eespool mainitud sisselõige (**g**, **T—tt**) tüsedamate kehaehituste juures ära jääda, kuna peene talje ümbermõõdu juures on see tarvilik.

Ühereaga vesti konstruksioon

normaalse kehaehitusega isikule.

Joonistus nr. 35.

Mõõdud:

	cm		cm
Rinna mõõt	48	Käeaugu kaugus . . .	30
Talje mõõt	43	Käeaugu sügavus . . .	31 ¹ / ₂
Talje pikkus	42	Avauses kõrgus	34
Selja kõrgus	22 ¹ / ₂	Vesti pikkus	66

Joonistuse instruksioon.

Joonistada täisnurk **A**, **1**, **B**.

A—B = Talje pikkus + 2 cm (44).

A—D = Selja kõrgus + ¹/₂ cm (23).

A—E = ¹/₄ **A—B** (5³/₄).

Joonistada täisnurga all jooned punktidest **E**, **D** ja **B**.

B—b = 4 cm.

A—a = **A—E** vahe + 2¹/₂ cm (8¹/₄).

a—J = ¹/₄ **A—a** vahest (2 cm).

A—A₁ = 1 cm. Ühendada **A₁** punktiga **b** sirgjoonega, lühike nurgajoon punktist **b** alla. **d** kujuneb **A—b** joonel **B—S** joone läbilõike kohal.

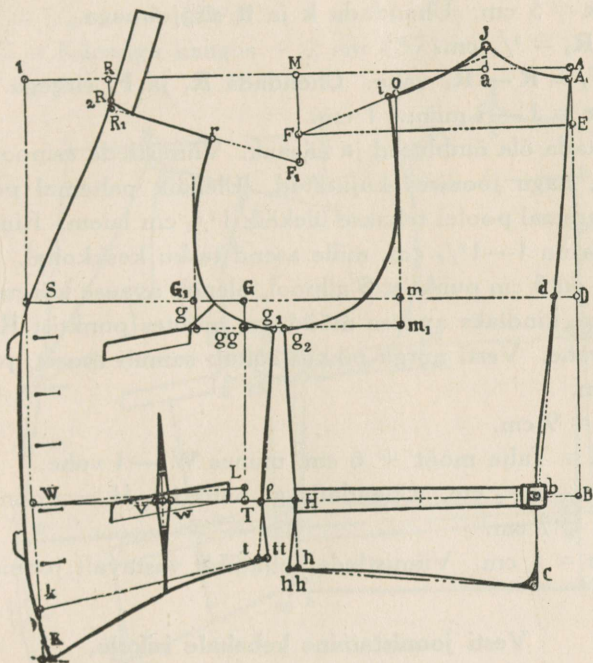
d—G = Käeaugu kaugus + 2 cm (32).

d—S = Rinna mõõt + 6 cm (54).

Tõmmata täisnurga all joon punktist **G** alla ja **S** punktist üles. Ülemisel joonel kujuneb punkt **1**.

$d - m = \frac{1}{2} G - d$ vahet (16). Punktist **m** joon üles ja lühike joon alla.

$1 - M = \frac{1}{2} 1 - A$ vahe.

Joon. 35. Ühereaga vesti joonistus.

Joonistada punktist **M** lühike joon alla, **E** joonel kujuneb **F**. Ühendada **F**, punktist **J** $\frac{1}{2}$ cm võrra allapoole.

$O - i = 1$ cm.

$M - R = d - m$ vahe + $2\frac{1}{2}$ cm ($18\frac{1}{2}$).

Joonistada punktist **R** lühike joon alla.

$G - R_1 =$ Käeaugu sügavus + $1\frac{1}{2}$ cm, miinus $J - A_1$ vahe.

$G - G_1 = 5$ cm. Lühike joon punktist G_1 üles ja alla.

$m - m_1 = 3$ cm.

$G_1 - g =$ Sama palju 3 cm. Ühendada **g** ja m_1 sirgega.

$T - W = \frac{1}{2}$ taljemõõtu + 1 cm ($22\frac{1}{2}$).

$T - L = 1$ cm. Ühendada **W** ja **L** sirgjoonega ja tõmmata

$W - L$ joonelt täisnurga all joon alla.

$gg - g_1 = 3 \text{ cm.}$

$T - l = 1\frac{1}{2} \text{ cm.}$ Ühendada g_1 punktiga l .

$l - t = 6 \text{ cm.}$

$t - tt = 1 \text{ cm.}$

$R_1 - K =$ Vesti pikkus miinus $J - A_1$ vahe.

$K - k = 5 \text{ cm.}$ Ühendada k ja tt sirgjoonega.

$R_1 - R_2 = \frac{3}{4} \text{ cm.}$

$F - F_1 = R - R_1$ vahe. Ühendada R_1 ja F_1 sirgega.

$R_1 - r = J - i$ miinus 1 cm.

Joonistada öla õmblused ja käeauk. Viimistleda esipoole joonis vastavalt, nagu joonises kujutatud. Ülekäik pahemal poolel on 1 cm. Paremal poolel tehakse ülekäik $1\frac{1}{2} \text{ cm}$ laiem. Rinna sisse-
lõike laius on $1 - 1\frac{1}{2} \text{ cm}$, mille asend tasku keskkohal. Ülemine
nööbiauk on 3 cm punktist S allpool, oleneb avause kõrgusest, mis
määratakse kindlaks avause mõõduga, mõõtes punktist R_1 miinus
 $J - A_1$ vahe. Vesti nurga pikkus sõltub samuti moest, praegusel
juhul 9 cm.

$b - c = 9 \text{ cm.}$

$b - H =$ Talje mõõt $+ 6 \text{ cm}$, miinus $W - l$ vahe.

$g_1 - g_2 = 1\frac{1}{2} \text{ cm.}$ Ühendada g_2 punktiga H sirgjoonega.

$H - h = 7 \text{ cm.}$

$h - hh = 1 \text{ cm.}$ Viimistleda seljatükk vastavalt joonisele.

Vesti joonistamine kehakale isikule.

Joonistus nr. 36.

M õ õ d u d:

	cm		cm
Rinna mõõt	58	Käeaugu kaugus	35
Talje mõõt	60	Käeaugu sügavus	36
Talje pikkus	45	Selja kõrgus	25
Vesti pikkus	72		

Joonistamise instruktsioon lühendatud kujul.

$A - B =$ Talje pikkus $+ 2 \text{ cm}$ (47).

$A - D =$ Selja kõrgus $+ \frac{1}{2} \text{ cm}$ ($25\frac{1}{2}$).

$A - N = \frac{1}{2} A - D$ ($12\frac{3}{4}$).

$A - A_1 = 1 \text{ cm.}$

$$A_1 - E = \frac{1}{2} A - N \quad (6\frac{1}{4}).$$

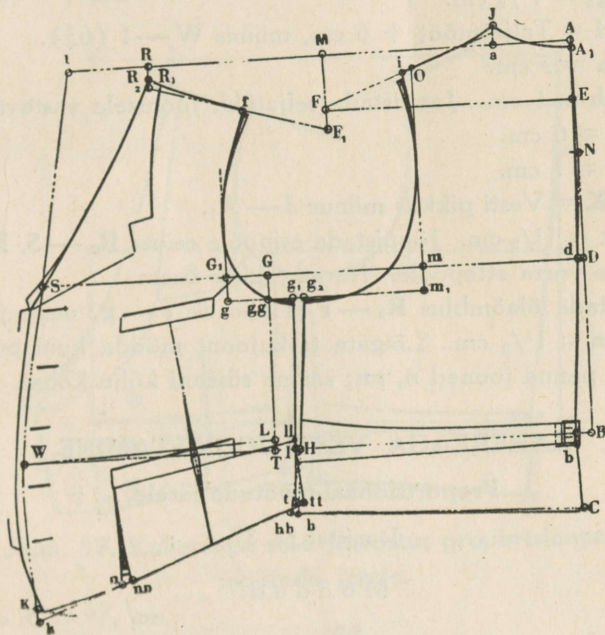
$B - b = 1\frac{1}{2}$ cm. b juurest lühike täisnurgajoon alla. Ühendada b ja N .

$$b - C = 9 \text{ cm.}$$

$$A - a = A - E + 2\frac{1}{2} \text{ cm} \quad (9).$$

$$a - J = \frac{1}{4} a - A \quad (2\frac{1}{4}).$$

$$d - G = \text{Käeaugu kaugus} + 2 \text{ cm} \quad (37).$$

Joon. 36. Vesti joonistus kehakale isikule.

$$d - m = \frac{1}{2} d - G \quad (18\frac{1}{2}).$$

$$d - S = \text{Rinna mõõt} + 6 \text{ cm} \quad (64).$$

$$T - W = \frac{1}{2} \text{ talje mõõtu} \quad (30).$$

$$T - L = 1 \text{ cm.}$$

W punktist täisnurgajoon $W - L$ joonelt alla.

Ühendada W ja S punktid sirgjoonega, saame punkti 1.

$$1 - M = \frac{1}{2} 1 - A \text{ mõõtu.}$$

$$M - R = m - d + 2\frac{1}{2} \quad (21).$$

$$G - R_1 = \text{Käeaugu sügavus} + 1\frac{1}{2} \text{ cm miinus } J - A_1.$$

$$R_1 - R_2 = \frac{3}{4} \text{ cm.}$$

$$F - F_1 = R - R_1.$$

- $O - i = 1 \text{ cm.}$
 $R_1 - r = J - i \text{ miinus } 1 \text{ cm.}$
 $G - G_1 = 5 \text{ cm.}$
 $G_1 - g = 3 \text{ cm.}$
 $m - m_1 = 3 \text{ cm.}$
 $gg - g_1 = 2\frac{1}{2} \text{ cm.}$
 $T - l = 2 \text{ cm.}$
 $g_1 - g_2 = 1\frac{1}{2} \text{ cm.}$
 $b - H = \text{Talje mõõt} + 6 \text{ cm, miinus } W - l \text{ (63).}$
 $H - h = 7 \text{ cm.}$
 $h - hh = 1 \text{ cm.}$ Joonistada seljatükk joonisele vastavalt.
 $l - t = 6 \text{ cm.}$
 $t - tt = 1 \text{ cm.}$
 $R_1 - K = \text{Vesti pikkus miinus } J - A_1.$
 $K - k = 1\frac{1}{2} \text{ cm.}$ Joonistada esipoole esiosa $R_1 - S$, keskjoonest 1 cm võrra ettepoole. Nurga pikkus 8 cm.
 Joonistada ölaõmblus $R_2 - r$ ja käe auk $r - g_1$ nagu joonisel.
 $n - nn = 1\frac{1}{2} \text{ cm.}$ Lõigata taskujoont mööda kuni punkt 11 ja kokku panna jooned n, nn ; saame süssoni kõhu kohal.

KAHEREAGA VESTI JOONISTAMINE.

Proportsionaal-mõõtude järele.

Joonistus nr. 37.

M õ õ d u d:

	cm		cm
Rinna mõõt	48	Talje pikkus	42
Talje mõõt	43	Vesti pikkus	60

Joonistamise instruksioon lühendatud kujul.

- $A - B = \text{Talje pikkus} + 2 \text{ cm (44).}$
 $A - D = \frac{1}{3} \text{ rinna mõõtu} + 7 \text{ cm (23).}$
 $A - N = \frac{1}{2} A - D \text{ (} 11\frac{1}{2} \text{).}$
 $A - E = \frac{1}{2} A - N \text{ (} 5\frac{3}{4} \text{).}$
 $A - a = A - E + 2\frac{1}{2} \text{ cm (} 8\frac{1}{4} \text{).}$
 $a - J = \frac{1}{4} A - a \text{ mõõtu (2).}$
 $A - A_1 = 1 \text{ cm.}$
 $B - b = 4 \text{ cm.}$ Ühendada b ja N punktid.
 $b - c = 9 \text{ cm.}$ Joonistada seljatüki keskmine õmblus.

$d - G = \frac{2}{3}$ rinna mõõtu (32).

$d - m = \frac{1}{2} G - d$.

$d - S = \text{Rinna mõõt} + 6 \text{ cm}$ (54).

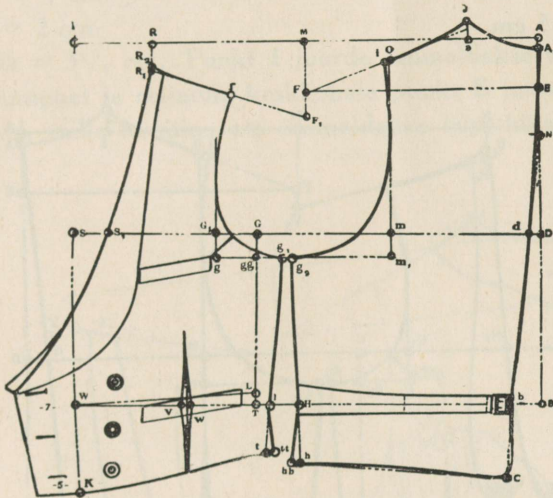
$A - 1 = S - D$.

$1 - M = \frac{1}{2} 1 - A$.

$M - R = d - m + 2\frac{1}{2} \text{ cm}$.

$G - R_1 = \frac{1}{2}$ rinna mõõtu + 9 cm miinus $J - A_1$.

$S - S_1 = 4 \text{ cm}$.

Joon. 37. Kahereaga vesti joonistus proportsionaalmõõtude järel.

$R_1 - R_2 = \frac{3}{4} \text{ cm}$.

$R_1 - K = \text{Vesti pikkus miinus } J - A_1$.

$G - G_1 = 5 \text{ cm}$.

$G_1 - g$ ja $m - m_1 = 3 \text{ cm}$.

$gg - g_1 = 3 \text{ cm}$.

$T - 1 = 2 \text{ cm}$.

$1 - t = 6 \text{ cm}$.

$t - tt = 1 \text{ cm}$.

$T - W = \frac{1}{2}$ talje mõõtu.

$T - L = 1 \text{ cm}$.

$v - w = 1\frac{1}{2} \text{ cm}$. Ülekäigu laius on üleval 7 cm, all 5 cm.

$b - H = \text{Talje mõõt} + 6 \text{ cm miinus } W - l$.

$H - h = 7 \text{ cm}$.

$h - hh = 1\frac{1}{2} \text{ cm}$.

$g_1 - g_2 = 1 \text{ cm}$. Lõpetada joonisele vastavalt.

Fraki ehk smokingi vesti joonistamine.

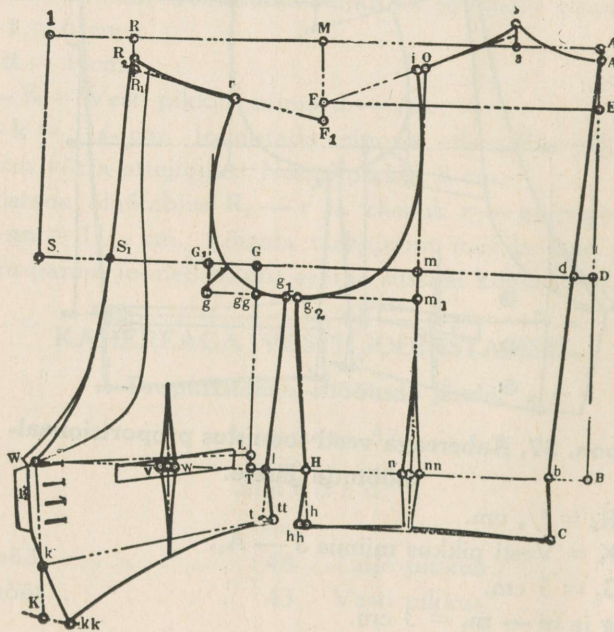
Joonistus nr. 38.

Fraki vesti konstrueerimisel on vähe muudatusi, selletõttu ei ole vajalik tervet instruksiooni korrata. Märkime ainult need punktid, mis erinevad.

$S - S_1 = 7$ cm.

$b - C = 7$ cm.

$1 - t = 5$ cm.

Joon. 38. Fraki ehk smokingi vesti joonistus.

$H - h = 6$ cm.

$n - nn = 1\frac{1}{2}$ cm.

$K - kk = 2\frac{1}{2}$ cm.

$v - w = 1\frac{1}{2}$ cm. Nurga pikkus on 10 cm. Muud peensused joonisel näidatud.

Seljata fraki vest.

Joonistus nr. 39.

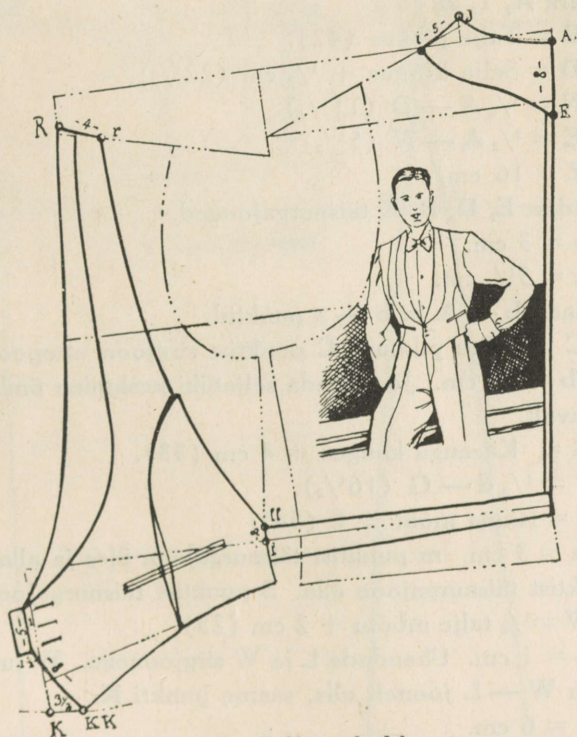
Kõik konstruktsiooni punktid on võrdsed lihtsa fraki vesti omadele, välja arvatud järgmised punktid:

$A_1 - E = 8 \text{ cm.}$

$R - r = 4 \text{ cm.}$

$l - ll = 2 \text{ cm.}$

$K - kk = 3\frac{1}{2} \text{ cm.}$ Punkt 1 juurde õmmeldakse vastava laiusega kummipael ja seljatüki keskkohale punkt E juurest ka kitsas kummipael, mille alumine ots õmmeldakse tripi külge.

Joon. 39. Seljata fraki vest.

Suvipalitu taljesse.

Joonistus nr. 40.

M õ õ d u d:

	cm		cm
Rinna mõõt	46	Palitu pikkus	116
Talje mõõt	42	Käeaugu kaugus	29
Puusa mõõt	48	Käeaugu sügavus	30 ¹ / ₂
Talje pikkus	43	Selja kõrgus	22

Joonistuse instruksioon.

Täisnurk **A, 1, Z.**

A — B = Talje pikkus (42).

A — D = Selja kõrgus + ¹/₂ cm (22¹/₂).

A — N = ¹/₂ **A — D** (11¹/₄).

A — E = ¹/₂ **A — N** (5¹/₂).

B — Z = 16 cm.

Punktidest **E, D, B, Z** täisnurgajooned.

B — b = 3 cm.

Z — z = 3¹/₂ cm.

Ühendada **b — A** ja **b — z** punktid.

A — C = Palitu pikkus. **C** punktist sirgjoon ettepoole.

b — bb = ¹/₂ cm. Joonistada seljatüki keskmine õmblus jooni-sele vastavalt.

d — G = Käeaugu kaugus + 4 cm (33).

d — P = ¹/₂ **d — G** (16¹/₂).

d — S = Rinna mõõt + 8 (54).

P — m = 3 cm. **m** punktist täisnurgajoon üles ja alla.

G punktist täisnurgajoon alla. **S** punktist täisnurgajoon üles.

T — W = ¹/₂ talje mõõtu + 2 cm (23).

T — L = 1 cm. Ühendada **L** ja **W** sirgjoonega. **W** juurest täisnurgajoon **W — L** joonelt alla, saame punkti **K**.

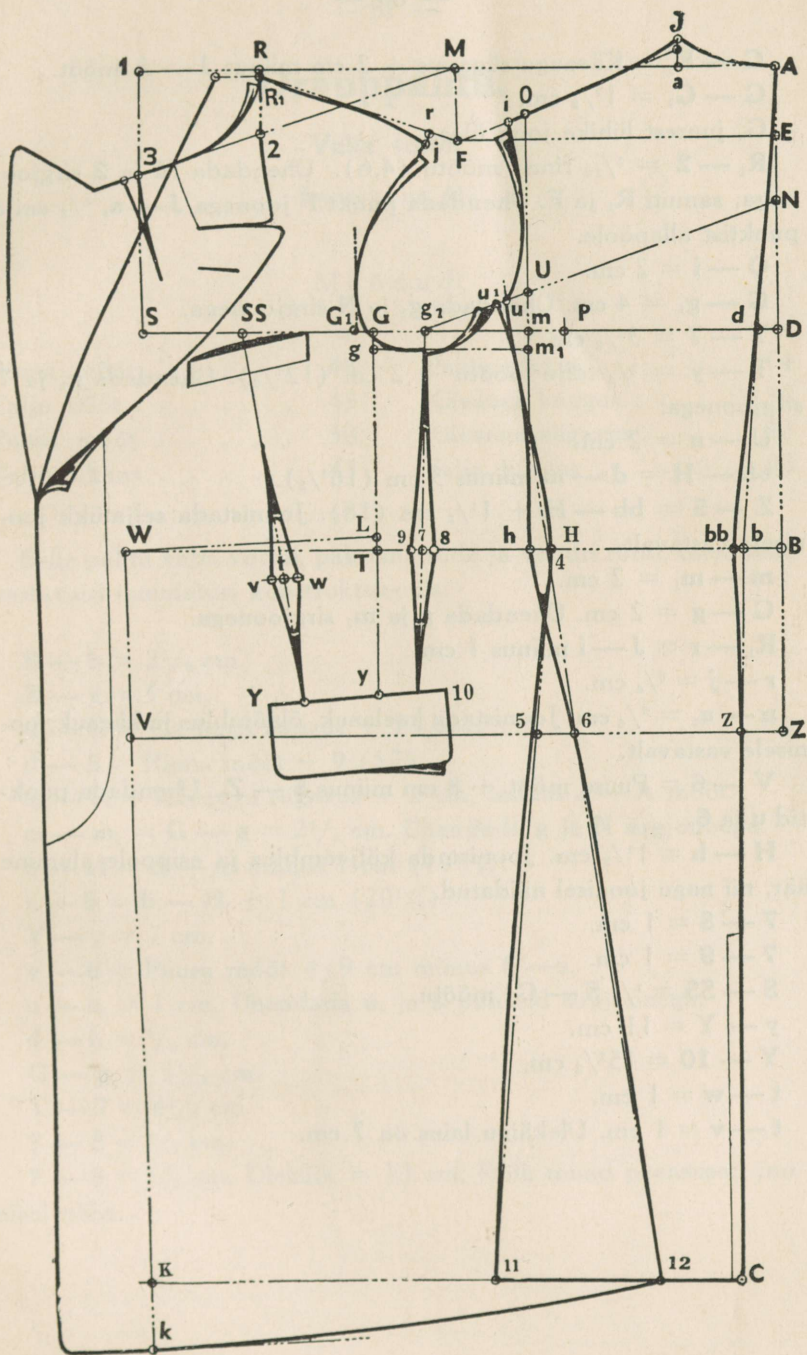
K — k = 6 cm.

1 — M = ¹/₂ **1 — A**. **M** juurest lühike joon alla.

M — R = **P — d** (16¹/₂). **R** juurest lühike joon alla.

A — a = **A — E** + 2¹/₂ cm (8).

a — J = ¹/₄ **A — a** (2).

Joon. 40. Suvipalitu taljesse.

$G - R_1 =$ Käeaugu sügavus + 2 cm miinus $J - A$ mõõt.

$G - G_1 = 1\frac{1}{2}$ cm.

G_1 juurest lühike joon üles.

$R_1 - 2 = \frac{1}{10}$ rinna mõõtu (4,6). Ühendada M ja 2 sirgjoonega, samuti R_1 ja F . Ühendada punkt F joonega $J - a$, $\frac{1}{2}$ cm J punktist allapoole.

$O - i = 2$ cm.

$G - g_1 = 4$ cm. Ühendada g_1 ja N sirgjoonega.

$T - 7 = 3\frac{1}{2}$ cm.

$T - y = \frac{1}{4}$ talje mõõtu + 2 cm ($12\frac{1}{2}$). Ühendada g_1 ja 7 sirgjoonega.

$U - u = 2$ cm.

$bb - H = d - m$ miinus 3 cm ($16\frac{1}{2}$).

$Z - 5 = bb - H + 1\frac{1}{2}$ cm (18). Joonistada seljatükk joonisele vastavalt.

$m - m_1 = 2$ cm.

$G - g = 2$ cm. Ühendada g ja m_1 sirgjoonega.

$R_1 - r = J - i$ miinus 1 cm.

$r - j = \frac{3}{4}$ cm.

$u - u_1 = \frac{3}{4}$ cm. Joonistada kaelaauk, ölaõmblus ja käeauk joonisele vastavalt.

$V - 6 =$ Puusa mõõt + 8 cm miinus $5 - Z$. Ühendada punktid u ja 6 .

$H - h = 1\frac{1}{2}$ cm. Joonistada küljeõmblus ja esipoole alumine äär, nii nagu joonisel näidatud.

$7 - 8 = 1$ cm.

$7 - 9 = 1$ cm.

$S - SS = \frac{1}{2} S - G_1$ mõõtu.

$y - Y = 11$ cm.

$Y - 10 = 15\frac{1}{2}$ cm.

$t - w = 1$ cm.

$t - v = 1$ cm. Ülekäigu laius on 7 cm.

Drapppalitu.

Vaba vorm.

Joonistus nr. 41.

Mõõdud:

	cm		cm
Rinna mõõt	48	Palitu pikkus	114
Talje mõõt	43	Käeaugu kaugus	30
Puusa mõõt	50	Käeaugu sügavus	32
Talje pikkus	43	Selja kõrgus	23

Selle palitu vaba vormi, paksema riide ja voodri tõttu, tuleb teha vastavaid muudatusi konstruktsioonis.

$$B - b = 2\frac{1}{2} \text{ cm.}$$

$$Z - z = 3 \text{ cm.}$$

$$d - G = \text{Käeaugu kaugus} + 5 \text{ (35).}$$

$$d - S = \text{Rinna mõõt} + 9 \text{ (57).}$$

$$G - R = \text{Käeaugu sügavus} + 2 \text{ cm, miinus } J - A \text{ mõõt.}$$

$$m - m_1 = G - g = 2\frac{1}{4} \text{ cm. Ühendada } g \text{ ja } N \text{ sirgjoonega.}$$

$$b - H = d - m \text{ miinus } 1 \text{ cm (19}\frac{1}{2}\text{).}$$

$$z - 5 = b - H + 1 \text{ cm (20}\frac{1}{2}\text{).}$$

$$Y - y = 7 \text{ cm.}$$

$$v - 6 = \text{Puusa mõõt} + 9 \text{ cm miinus } 5 - z.$$

$$u - u_1 = 1 \text{ cm. Ühendada } u_1 \text{ ja } 5 \text{ punktid sirgjoonega.}$$

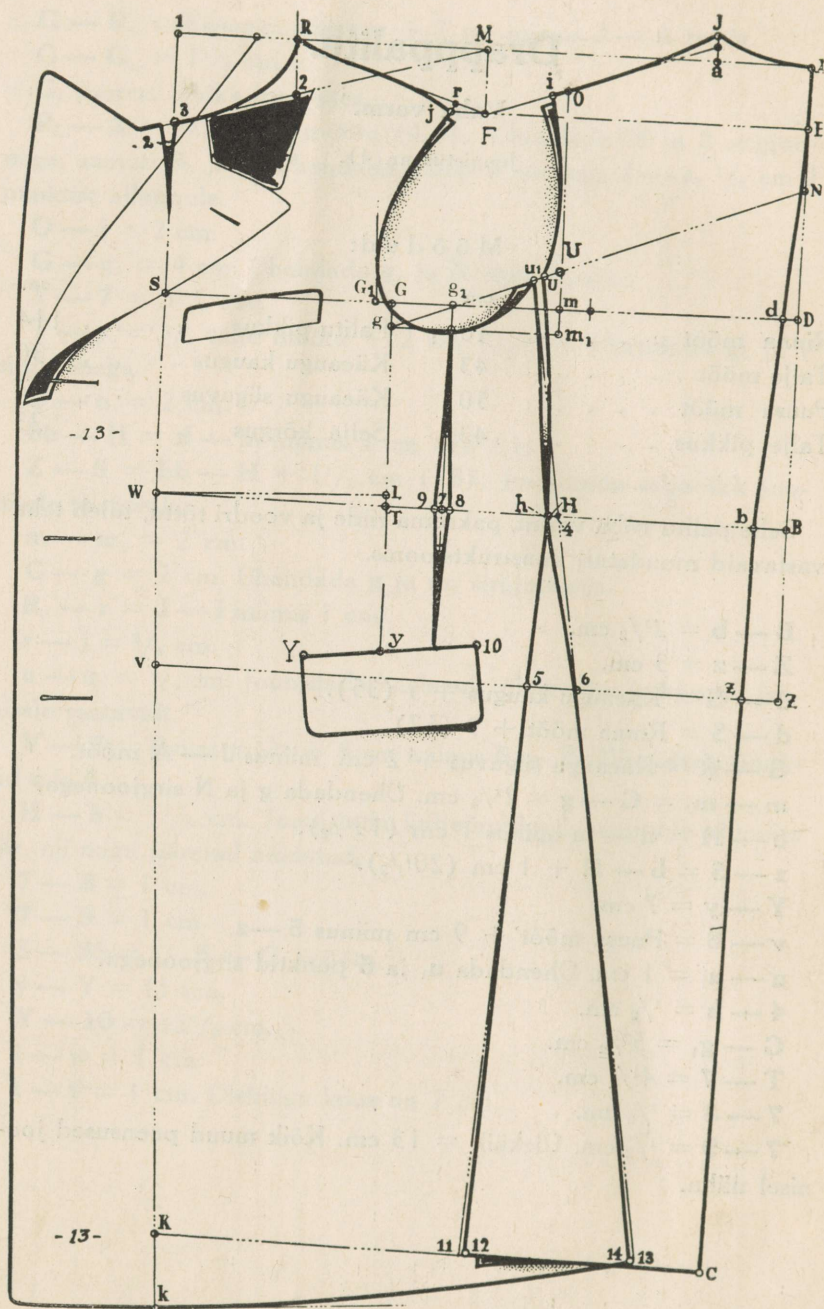
$$4 - h = \frac{1}{2} \text{ cm.}$$

$$G - g_1 = 5\frac{1}{2} \text{ cm.}$$

$$T - 7 = 4\frac{1}{2} \text{ cm.}$$

$$7 - 8 = \frac{1}{2} \text{ cm.}$$

$$7 - 9 = \frac{1}{2} \text{ cm. Ülekäik} = 13 \text{ cm. Kõik muud peensused joonisel näha.}$$

Joon. 41. Drapppalitu joonistus.

Vati ehk nahkade peal palitu.

Vaba vorm.

Joonistus nr. 42.

Mõõdud:

	cm		cm
Rinna mõõt	50	Palitu pikkus	123
Talje mõõt	46	Käeaugu kaugus	31
Puusa mõõt	53	Käeaugu sügavus	33
Talje pikkus	44	Selja kõrgus	23 ¹ / ₂

Instruktsioonid lühendatud kujul.

$A - D = \text{Selja kõrgus} + \frac{1}{2} \text{ cm (24).}$

$A - E = \frac{1}{4} A - D \text{ mõõtu (6).}$

$A - a = A - E + 3 \text{ cm (9).}$

$A - J = \frac{1}{4} A - a \text{ mõõtu (2} \frac{1}{4} \text{).}$

$A - B = \text{Talje pikkus (44).}$

$B - b = 1 \frac{1}{2} \text{ cm. Ühendada E ja b punktid sirgjoonega alla.}$

$A - C = \text{Palitu pikkus (123). Joonistada seljatüki keskmine õmblus.}$

$d - G = \text{Käeaugu kaugus} + 7 \text{ cm (38).}$

$d - P = \frac{1}{2} d - G \text{ mõõtu (19).}$

$P - m = 3 \text{ cm. Täisnurgajoon m juurest üles; täisnurgajoon G juurest alla.}$

$d - S = \text{Rinna mõõt} + 11 \text{ cm (61). S juurest täisnurgajoon üles.}$

$1 - M = \frac{1}{2} 1 - A \text{ mõõtu.}$

$T - W = \frac{1}{2} \text{ talje mõõtu (23).}$

$T - L = 1 \text{ cm.}$

$W \text{ punktist täisnurgajoon } W - L \text{ joonelt alla.}$

$K - k = 7 \text{ cm.}$

$B - Z = 16 \text{ cm.}$

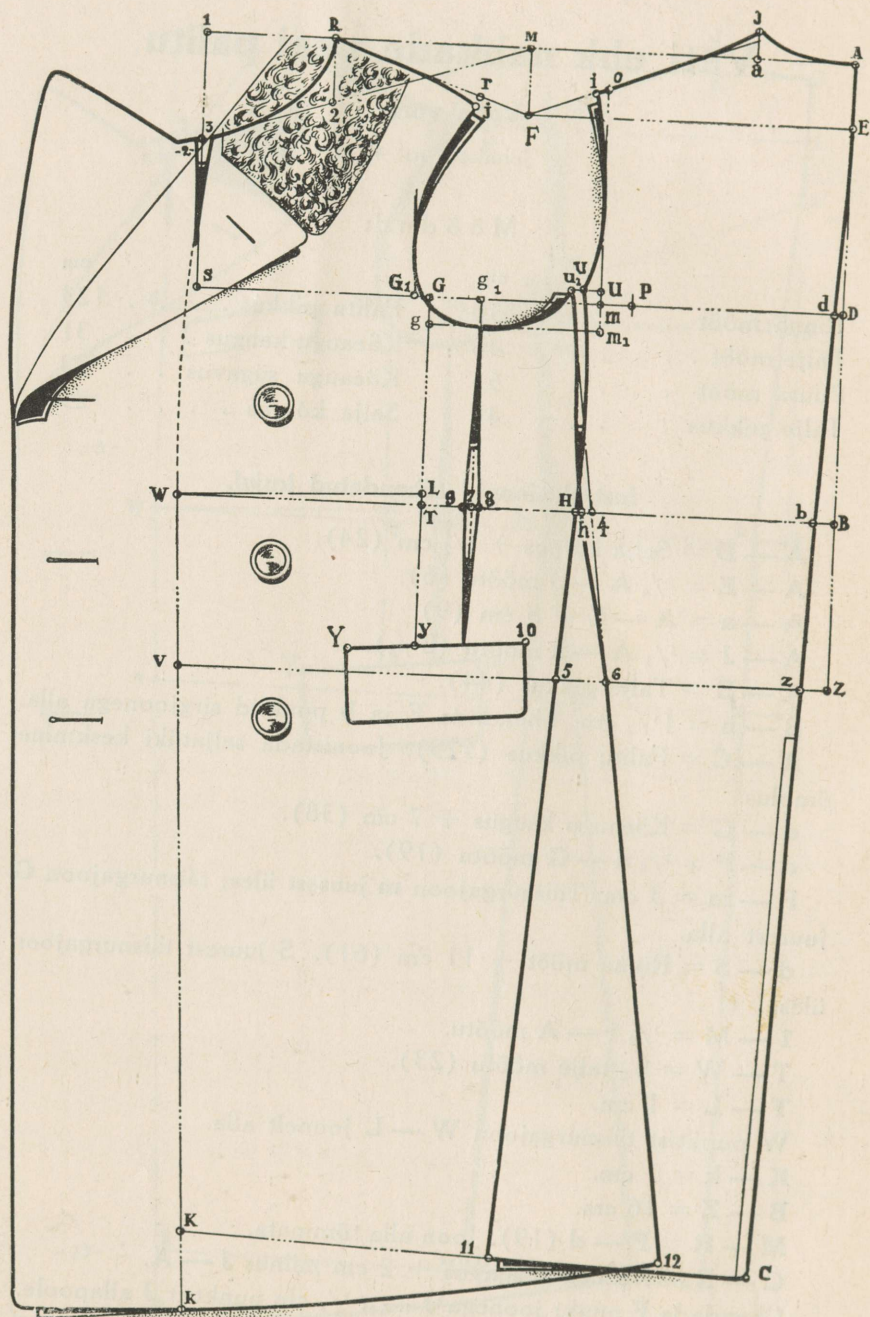
$M - R = P - d \text{ (19). Joon alla tõmmata.}$

$G - R = \text{Käeaugu sügavus} + 2 \text{ cm miinus } J - A.$

Ühendada F punkt joonega $J - a \frac{1}{2} \text{ cm}$ punktist J allapoole.

$O - i = 1 \frac{1}{2} \text{ cm.}$

$m - U = 1 \frac{1}{2} \text{ cm.}$

Joon. 42. Vati ehk nahkade peal palitu.

$U - u = 2 \text{ cm.}$

$b - H = m - d \text{ (22).}$

$z - 5 = H - b + 1 \text{ cm (23).}$ Joonistada seljatükk joonisele vastavalt.

$G - G_1 = 1\frac{1}{4} \text{ cm.}$ Lühike joon ülesse.

$m - m_1 = 3 \text{ cm.}$

$G_1 - g = 3 \text{ cm.}$

$u - u_1 = 1 \text{ cm.}$

$R - 2 = \frac{1}{10} \text{ rinna mõõtu (5).}$

$R - r = i - J \text{ miinus } 1 \text{ cm.}$

$r - j = 1 \text{ cm.}$ Joonistada kaelaauk, õlaõmblus ja käeauk.

$v - 6 = \text{Puusa mõõt} + 10 \text{ cm (63), miinus } z - 5.$

$4 - h = \frac{3}{4} \text{ cm.}$ Joonistada küljeõmblus.

$G - g_1 = 4\frac{1}{2} \text{ cm.}$

$T - 7 = 4 \text{ cm.}$

$8 - 9 = 1 \text{ cm.}$

$T - y = \frac{1}{4} \text{ talje pikkust} + 2\frac{1}{2} \text{ cm (13}\frac{1}{2}\text{).}$

$y - Y = 7 \text{ cm.}$

$Y - 10 = 17 \text{ cm.}$ Ülekäigu laius on 15 cm.

«Covercoat» palitu (spordipalitu).

Joonistus nr. 43.

M õ õ d u d:

	cm		cm
Rinna mõõt	52	Käeaugu kaugus	32
Talje mõõt	47	Selja kõrgus	23 $\frac{1}{2}$
Talje pikkus	43	Käeaugu sügavus . . .	33
Palitu pikkus	100		

Muudatused konstruktsioonis.

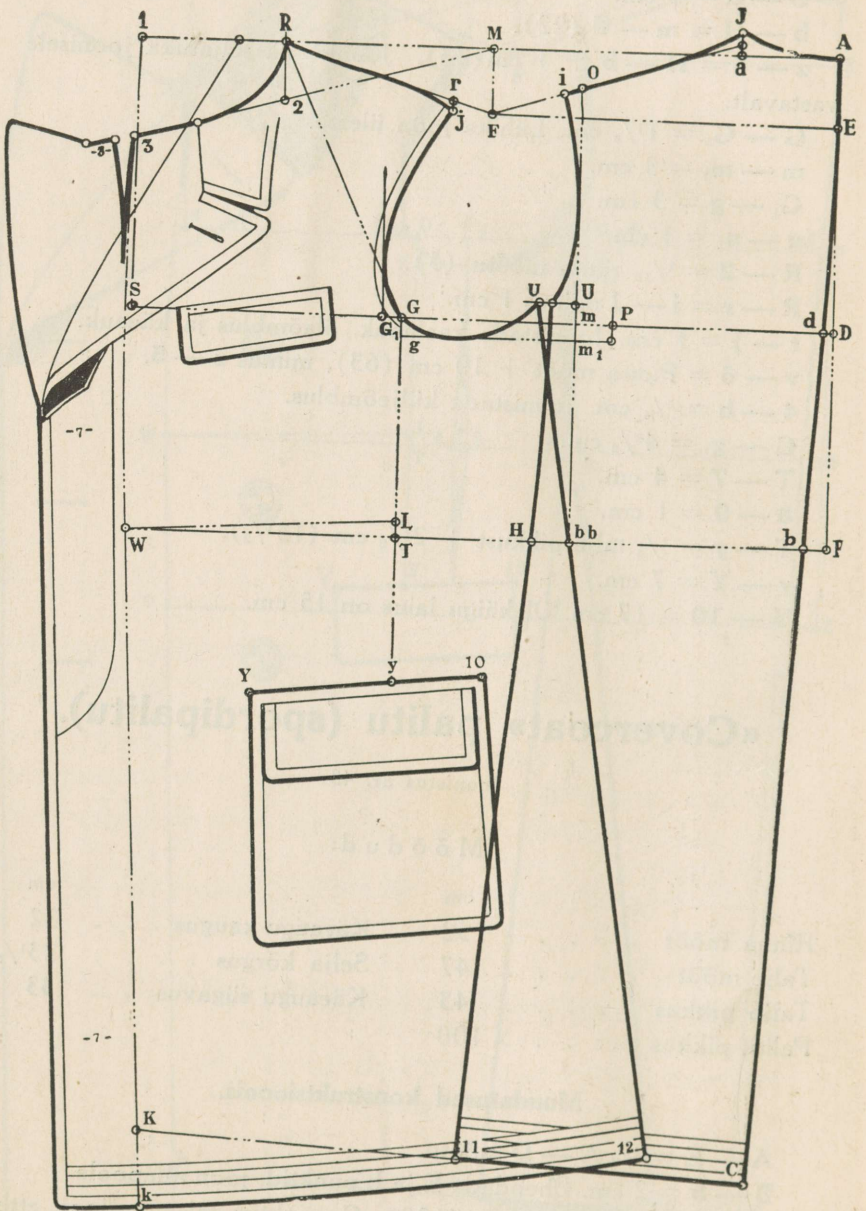
$A - E = \frac{1}{4} A - D \text{ mõõtu.}$

$B - b = 2 \text{ cm.}$ Ühendada E ja b punktid, joon allapoole.

$A - C = \text{Palitu pikkus (100).}$ C punktist täisnurgajoon ettepoole.

$K - k = 7 \text{ cm.}$

$m - U = 1\frac{1}{2} \text{ cm.}$

Joon. 43. „Covercoat“ (spordipalitu).

$U - u = 2 \text{ cm.}$

$bb - H = 3\frac{1}{4} \text{ cm.}$

$u - u_1 = 1 \text{ cm.}$ Ühendada u_1 ja bb sirgjoonega.

Kõik muud konstruktsiooni punktid on samad, mis suvepalitul.
Muud peensused on joonisel näidatud.

«Ulster» palitu.

Joonistus nr. 44.

Mõõdud:

	cm		cm
Rinna mõõt	47	Käeaugu kaugus . . .	29
Talje mõõt	42	Käeaugu sügavus . . .	31
Talje pikkus	42	Selja kõrgus	22 $\frac{1}{2}$
Palitu pikkus	118		

Instruktsioon lühendatud kujul.

$B - b = 1\frac{1}{2} \text{ cm.}$ N punktist sirgjoon üle b allapoole.

$A - C =$ Palitu pikkus (118).

C juurest täisnurgajoon ettepoole. Joonistada keskmine õmblus.

$d - G =$ Käeaugu kaugus + 5 cm (34).

$d - S =$ Rinna mõõt + 9 cm (56).

$O - l = 1\frac{1}{2} \text{ cm.}$

$G - G_1 = 2 \text{ cm.}$

$K - k = 7 \text{ cm.}$

$m - U = 1\frac{1}{2} \text{ cm.}$

$U - u = 3 \text{ cm.}$

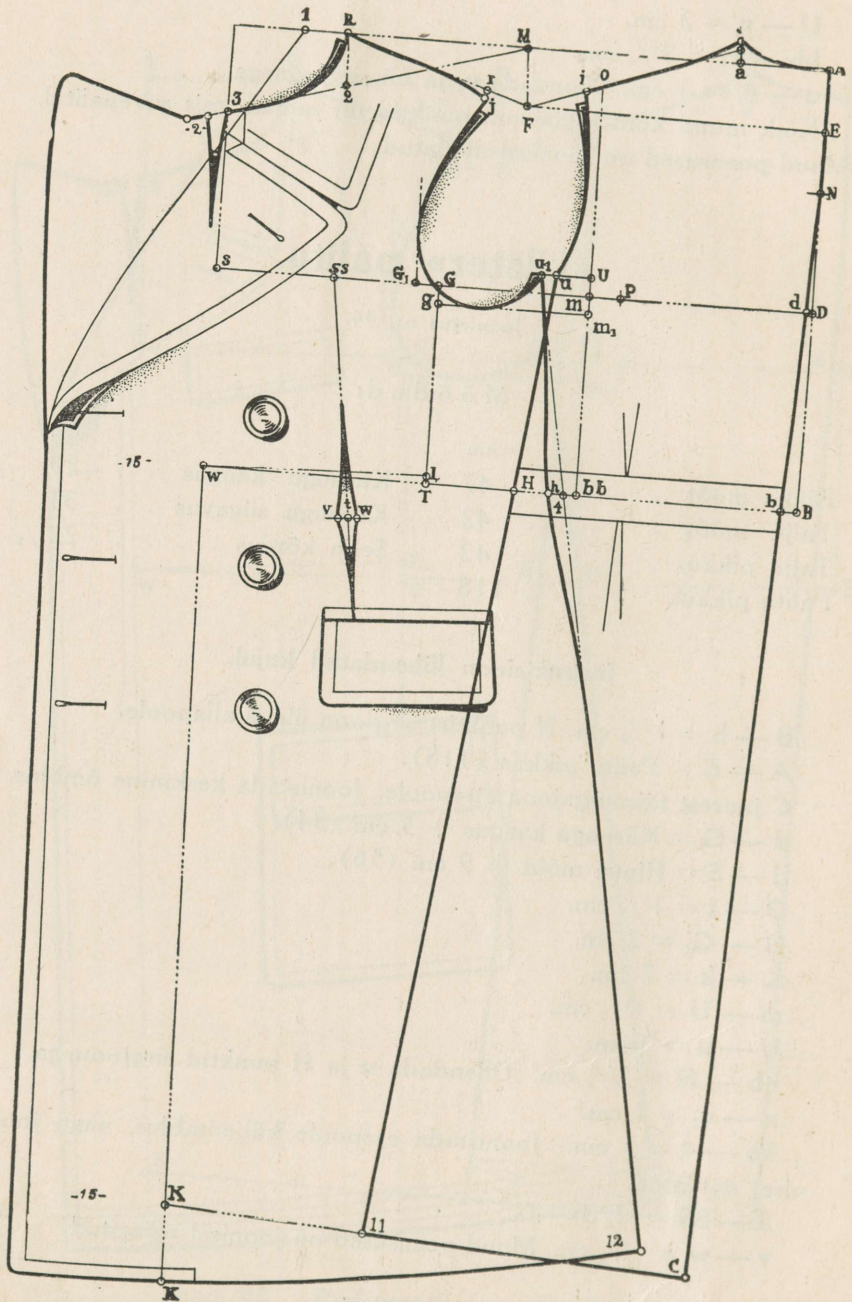
$bb - H = 5\frac{1}{2} \text{ cm.}$ Ühendada u ja H punktid sirgjoonega.

$u - u_1 = 1 \text{ cm.}$

$bb - 4 = 1 \text{ cm.}$ Joonistada eespoole küljeõmblus, nagu joonisel näidatud.

$S - SS = \frac{1}{2} S - G.$

$v - w = 1\frac{3}{4} \text{ cm.}$ Muud peensused on joonisel märgitud.

Joon. 44. „Ulster“ palitu.

Palitu kehakale isikule.

(ilma vatita).

Joonistus nr. 45.

M õ õ d u d:

	cm		cm
Rinna mõõt	58	Palitu pikkus	118
Talje mõõt	60	Käeaugu kaugus	36
Puusa mõõt	62	Käeaugu sügavus	36
Talje pikkus	45	Selja kõrgus	25 ¹ / ₂

Lühendatud instruksioon.

B — b = 1¹/₂ cm.

b — bb = ¹/₂ cm.

B — Z = 18 cm.

Z — z = 2 cm. Joonistada seljatüki keskmine õmblus.

d — G = Käeaugu kaugus + 4 cm (40).

d — S = Rinna mõõt + 8 cm (66).

S — S₁ = 1¹/₂ cm.

T — W = ¹/₂ talje mõõtu (30).

W punktist sirgjoon üles üle S₁.

G — G₁ = 2 cm. Lühike joon üles.

m — U = 2 cm.

U — u = 2 cm.

u — u₁ = 1 cm.

bb — H = d — m.

Z — 5 = bb — H + 1 cm. Joonistada seljatükk.

G₁ — g = 2 cm.

m — m₁ = 2 cm.

G — g₁ = 4 cm.

4 — H = ¹/₂ cm.

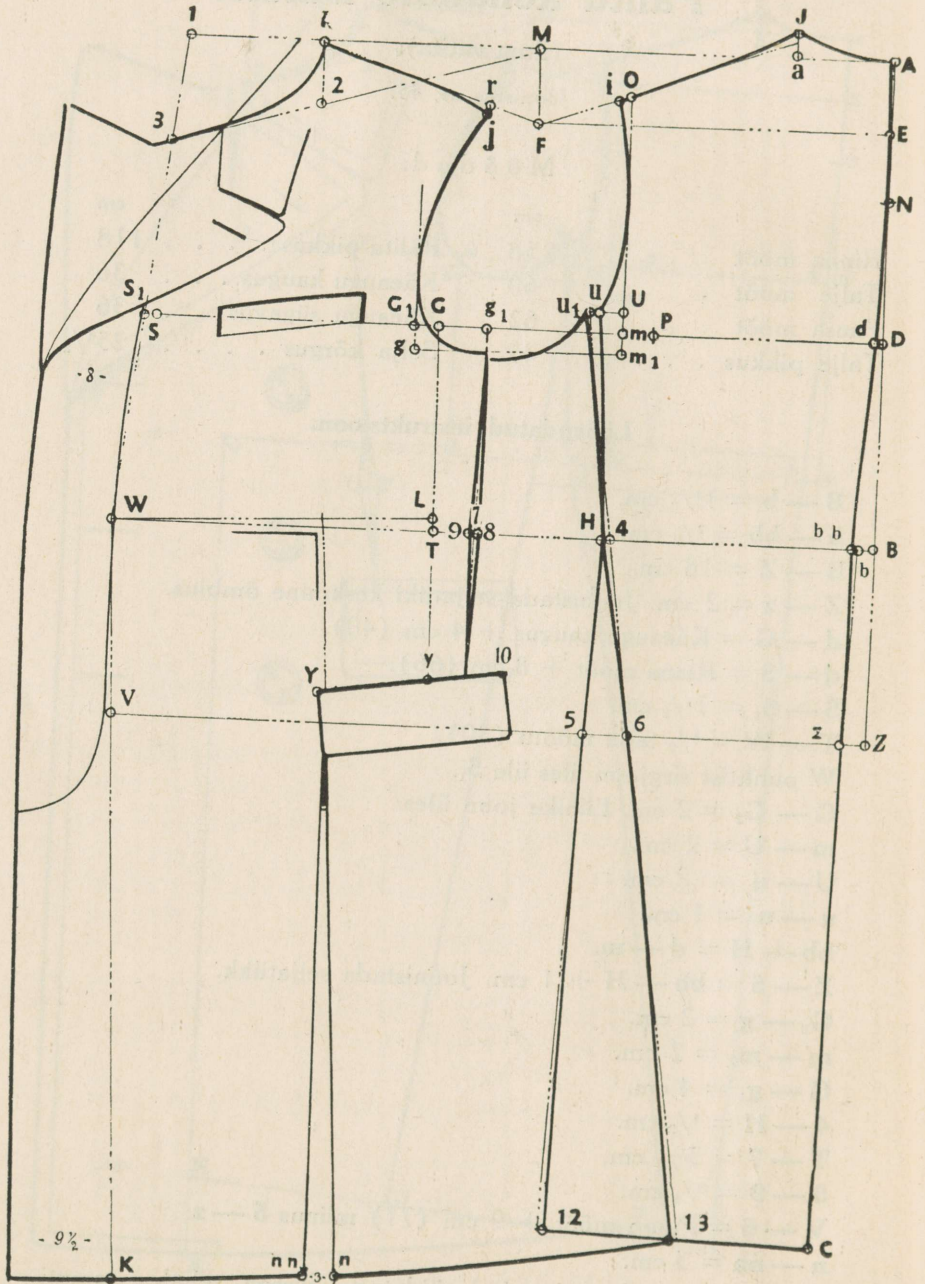
T — 7 = 3¹/₂ cm.

8 — 9 = ³/₄ cm.

V — 6 = Puusa mõõt + 9 cm (71) miinus 5 — z.

n — nn = 3 cm.

Muud peensused on joonisel näidatud. Süssoon tehakse samuti kui pintsaku juures kehakale isikule.

Joon. 45. Palitu kehakale isikule (ilma vatita).

Vatiga poolpalitu joonistamine riide peale.

Joonistused nr. 46—47.

Mõõdud:

	cm		cm
Rinna mõõt	51	Poolpalitu pikkus . .	90
Talje mõõt	46	Käeaugu kaugus . .	32
Puusa mõõt	53	Käeaugu sügavus . .	33
Talje pikkus	43	Selja kõrgus	23 ¹ / ₂

Joonistuse instruksioon.

Seljatüki joonistus nr. 46.

Täisnurk **A, a, Z.**

A — B = Talje pikkus (43).

B — Z = 16 cm.

A — D = Selja kõrgus + ¹/₂ cm (24).

A — N = ¹/₂ **A — D** mõõtu (12).

A — E = ¹/₂ **A — N** mõõtu (6). Täisnurgajooned punktidest

E, B, D, Z.

B — b = 2 cm.

Z — z = 2¹/₂ cm. Ühendada **b** ja **z** sirgjoonega alla, ühendada

b ja **N** sirgjoonega üles.

A — C = Palitu pikkus (90). **C** punktist joon ettepoole.

d — P = ¹/₂ käeaugu kaugust + 3¹/₂ cm (19¹/₂).

P — m = 3 cm. **m** juurest täisnurgajoon üles.

A — a = **A — E** + 3 cm (9).

a — J = ¹/₄ **A — a** (2¹/₄).

OO — O = 2 cm.

O — i = 1 cm.

m — U = 1¹/₂ cm.

U — u = 2¹/₂ cm.

b — H = **d — m** (22¹/₂).

z — 5 = **b — H** + ¹/₂ cm (23). **H — 5** sirgjoon alla. Joonistada seljatükk joonisele vastavalt.

Eespoole joonistamine.

Joonistus nr. 47.

Täisnurk W, T, K.

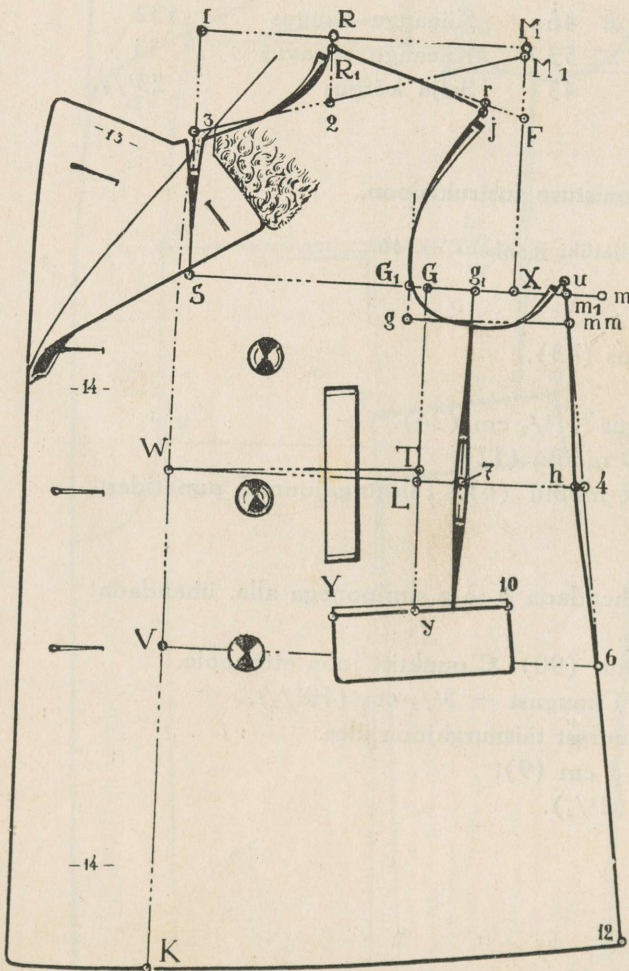
$K - W = C - b + 6 \text{ cm}$ (56) (seljatüki joonisest).

$W - T = \frac{1}{2}$ talje mõõtu (23).

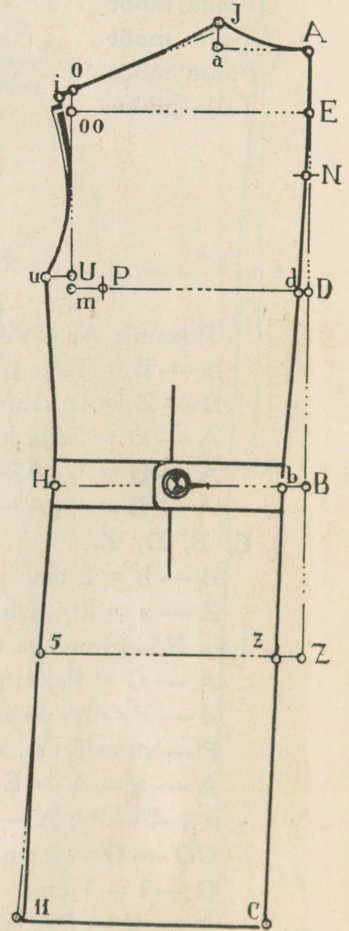
$T - L = 1 \text{ cm}$. Ühendada W ja L sirgjoonega.

L juurest täisnurgajoon W — L joonele, üles ja alla.

$L - G = B - D$. G juurest täisnurgajoon vasakule ja paremale.

Joon. 47.

Joon. 46.

Vatiga poolpalitu joonistamine riide peale.

$G - m = \text{Käeaugu kaugus} + 7 \text{ cm miinus } m - d \text{ mõõt } (16\frac{1}{2})$
(seljatüki jooniselt).

$m - S = \text{Rinna mõõt} + 12 \text{ cm miinus } m - d.$

S punktist täisnurgajoon üles.

$S - 1 = D - A$ (seljatüki jooniselt) (24). 1 punktist joon paremale.

$1 - M = \frac{1}{2} S - m$ ja $m - D$ mõõtu (seljatüki joonistuselt) ($31\frac{1}{2}$).

Punktist M joon alla.

$M - R = d - P$ ($19\frac{1}{2}$). R juurest lühike joon alla.

$G - R_1 = \text{Käeaugu sügavus} + 2\frac{1}{2} \text{ cm miinus } J - A \text{ vahe.}$

$M - M_1 = R - R_1.$

$R_1 - 2 = \frac{1}{10}$ rinna mõõtu (5,1). Ühendada punktid M_1 ja 2.

$M_1 - F = A - E$ (seljatüki joonisest). Ühendada R_1 ja F punktid.

$R_1 - r = J - i$ miinus 1 cm.

$r - j = \frac{1}{2} \text{ cm.}$

$m - m_1 = 3\frac{1}{2} \text{ cm.}$

$G - G_1 = 2 \text{ cm.}$

$V - 6 = \text{Puusa mõõt} + 12 \text{ cm miinus } 5 - Z.$

$m_1 - u = 1\frac{1}{2} \text{ cm.}$

$m_1 - mm = 3 \text{ cm.}$

$G_1 - g = 3 \text{ cm.}$

$4 - h = \frac{1}{2} \text{ cm.}$

$u - 12 = u - 11 + \frac{1}{2} \text{ cm.}$ Joonistada kaelaauk, ölaõmblus, käeauk ja esipoole küljeõmblus, vastavalt joonisele.

$X - g_1 = 3\frac{1}{2} \text{ cm.}$

$T - 7 = 3\frac{1}{2} \text{ cm.}$ Punkt 7 juures võetakse $\frac{3}{4} \text{ cm}$ välja.

Muud peensused on joonisel näidatud.

Raglani joonistamine.

(harilik vorm).

Joonistused nr. 48—49.

M õ õ d u d:

	cm		cm
Rinna mõõt	48	Käeaugu kaugus . . .	30
Talje mõõt	43	Käeaugu sügavus . . .	32
Talje pikkus	43	Selja kõrgus	23
Raglani pikkus	116	Varruka pikkus	51/81

Joonistamise instruksioon.

Joonistus nr. 47.

Täisnurk **A**, **1**, **B**.

A — B = Talje pikkus (43).

A — D = Selja kõrgus + $\frac{1}{2}$ cm ($23\frac{1}{2}$).

A — N = $\frac{1}{2}$ selja kõrgust ($11\frac{3}{4}$).

A — E = $\frac{1}{2}$ **A — N** (6).

A — a = **A — E** + $2\frac{1}{2}$ cm ($8\frac{1}{2}$).

a — J = $\frac{1}{4}$ **A — a** mõõtu.

B — b = 1 cm. Ühendada **N** ja **b** sirgjoonega allapoole.

A — C = Raglani pikkus (116). **C** juurest joon ettepoole.

d — G = Käeaugu kaugus + 5 cm (35).

G — P = $\frac{1}{2}$ **G — d** mõõtu ($17\frac{1}{2}$).

P — m = 3 cm. **G** punktist täisnurgajoon alla.

m punktist täisnurgajoon üles ja alla.

d — S = Rinna mõõt + 9 cm (57). **S** punktist täisnurgajoon üles.

1 — M = $\frac{1}{2}$ **1 — A** mõõtu. **M** juurest lühike joon alla.

M — R = **d — P** ($17\frac{1}{2}$).

G — R = Käeaugu sügavus + 2 cm miinus **J — A** mõõt.

Ühendada **R** ja **J** punktid **F** punktiga.

R — 2 = $\frac{1}{10}$ rinna mõõtu (4,8). Ühendada **M** ja **2** sirgjoonega.

T — W = $\frac{1}{2}$ talje mõõtu ($21\frac{1}{2}$).

T — L = 1 cm. Ühendada **L** ja **W**. **W** juurest täisnurgajoon

W — L joonelt alla.

K — k = 6 cm.

O — i = $1\frac{1}{2}$ cm.

m — u = 4 cm.

bb — H = 6 cm. Ühendada **u** ja **H** sirgjoonega allapoole, saame punkti **11**. Ühendada **u** ja **J** sirgjoonega.

Punktist **i** täisnurgajoon joonele **u — J**, saame punkt **e**.

e — ee = $1\frac{1}{2}$ cm. Joonistada seljatiukk.

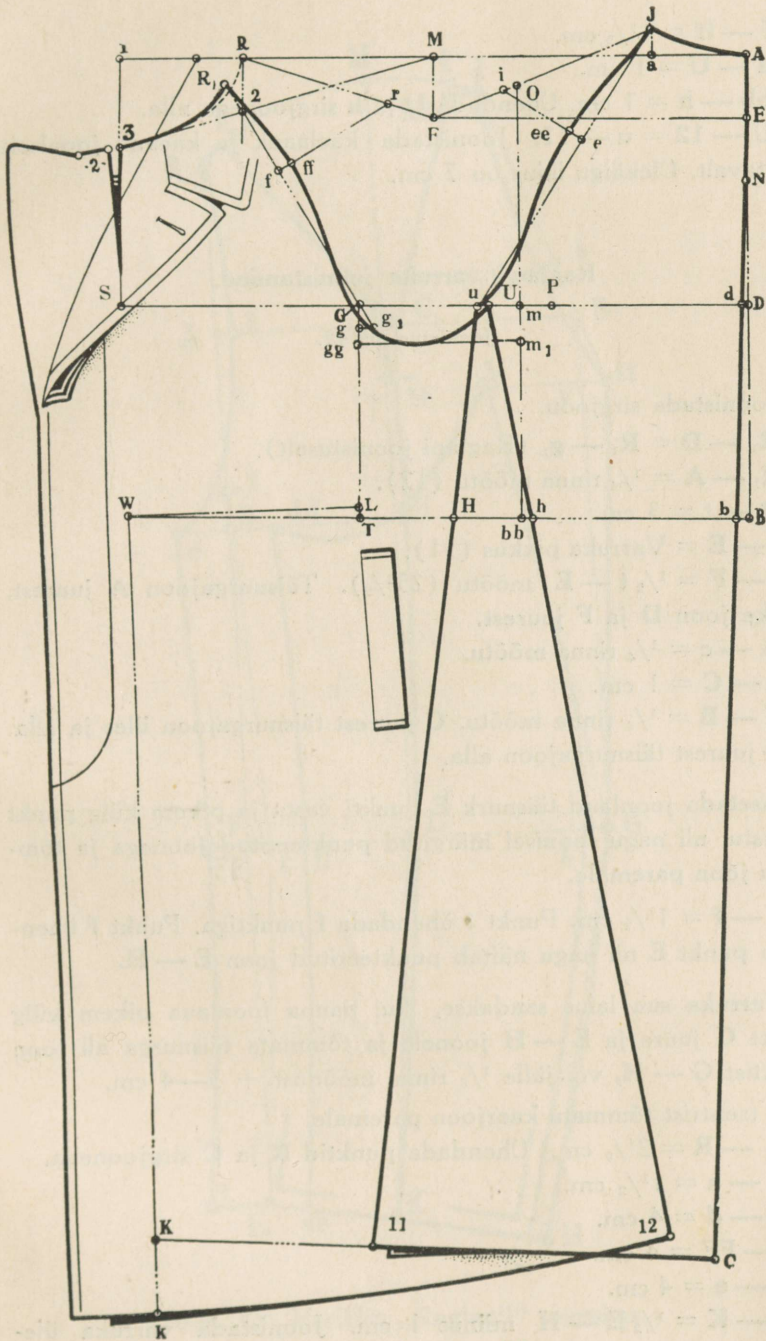
m — m₁ = 3 cm.

G — gg = 3 cm. Ühendada **gg** ja **m₁** sirgjoonega.

g — gg = $1\frac{1}{2}$ cm.

g — g₁ = 1 cm. Ühendada **R₁** ja **g₁**.

R — r = **J — i** miinus 1 cm. **r** juurest täisnurgajoon **R₁ — g₁** joonele.

Joon. 48. „Raglan“ harilik vorm.

$f - ff = 1\frac{1}{2}$ cm.

$u - U = 1$ cm.

$bb - h = 1$ cm. Ühendada U ja h sirgjoonega alla.

$U - 12 = u - 11$. Joonistada kaelaauk ja käeauk joonisele vastavalt. Ülekäigu laius on 7 cm.

Raglan'i varruka joonistamine.

Joonistus nr. 49.

Joonistada sirgjoon.

$R_1 - D = R_1 - g_1$ (Raglani joonistuselt).

$R_1 - A = \frac{1}{4}$ rinna mõõtu (12).

$D - t = 3$ cm.

$t - E =$ Varruka pikkus (51).

$t - F = \frac{1}{2} t - E$ mõõtu ($25\frac{1}{2}$). Täisnurgajoon A juurest, lühike joon D ja F juurest.

$A - c = \frac{1}{4}$ rinna mõõtu.

$c - C = 1$ cm.

$C - B = \frac{1}{4}$ rinna mõõtu. C juurest täisnurgajoon üles ja alla.

B juurest täisnurgajoon alla.

Asetada joonlaud täisnurk E punkti vastu ja pikem külg punkt c vastu, nii nagu joonisel märgitud punkteeritud joonega ja tõmmata joon paremale.

$F - f = 1\frac{1}{2}$ cm. Punkt t ühendada f punktiga. Punkt f ühendada punkt E nii nagu näitab punkteeritud joon $E - H$.

Varruka suu laius saadakse, kui panna joonlaua pikem külg punkt G juure ja $E - H$ joonele ja tõmmata täisnurga all joon punktist $G - H$, või jälle $\frac{1}{3}$ rinna mõõdust + 3—4 cm.

C tsentrist tõmmata kaarjoon paremale.

$R_1 - R = 2\frac{1}{2}$ cm. Ühendada punktid R ja C sirgjoonega.

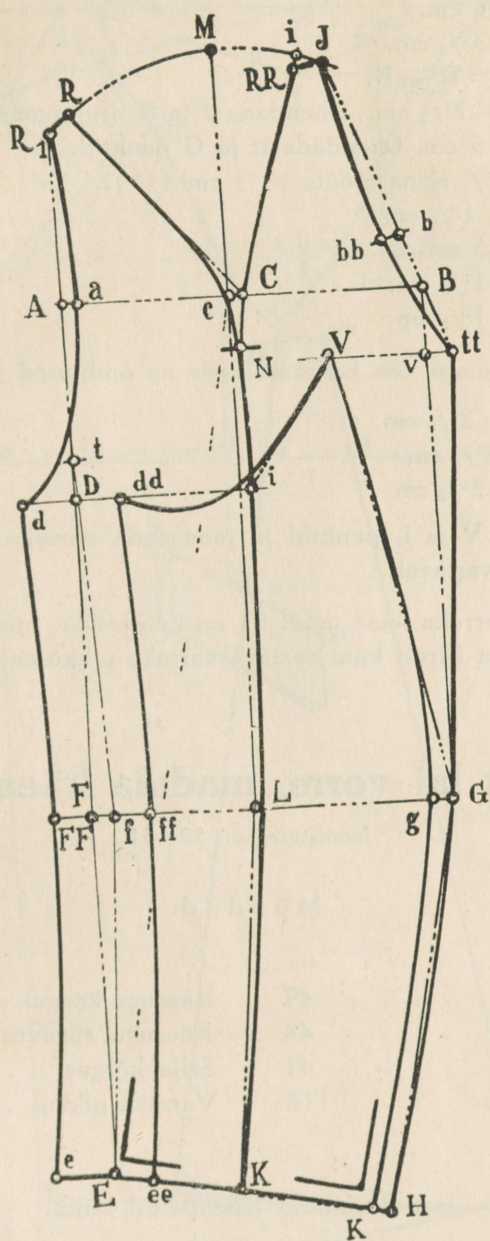
$A - a = 1\frac{1}{2}$ cm.

$D - d = 4$ cm.

$f - FF = 4$ cm.

$E - e = 4$ cm.

$E - K = \frac{1}{2} E - H$ miinus 1 cm. Joonistada varruka ülemine eespoolne osa.

Joon. 49. Hariliku „Raglan’i“ varrukas.

M — i = 6 cm.

c — N = $3\frac{1}{2}$ cm.

N — RR = R — N.

RR — J = $2\frac{1}{2}$ cm. Ühendada **J** ja **B** sirgjoonega.

B — tt = 5 cm. Ühendada **tt** ja **G** punktid.

J — b = $\frac{1}{4}$ rinna mõõtu + 3 cm (15).

b — bb = $1\frac{3}{4}$ cm.

v — V = 5 cm.

G — g = $1\frac{1}{2}$ cm.

H — k = $1\frac{1}{2}$ cm.

Märge: Ülemise osa keskõmblusele on õmblused juure antud.

D — dd = $2\frac{1}{2}$ cm.

f — ff = $2\frac{1}{2}$ cm.

E — ee = $2\frac{1}{2}$ cm.

Ühendada **V** ja **i**₁ punktid ja joonistada varruka alumine osa joonistusele vastavalt.

Märge: Varruka teine mõõt 81 on kontrolliks, mis mõõdetakse krae alumisest äärest kuni vastava varruka pikkuseni.

Raglan lai vorm, madala käeauguga.

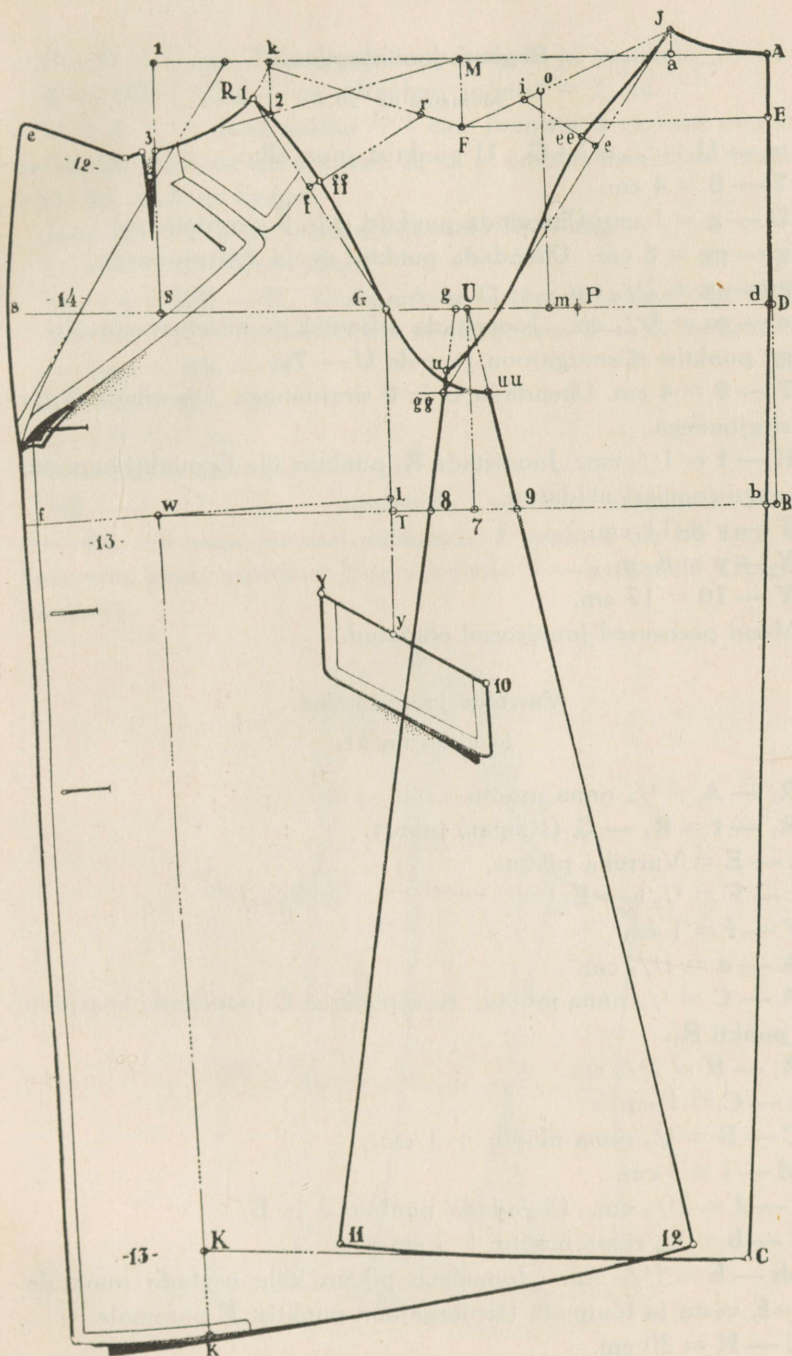
Joonistused nr. 50—51.

M õ õ d u d:

	cm		cm
Rinna mõõt	49	Käeaugu kaugus	31
Talje mõõt	44	Käeaugu sügavus	32
Talje pikkus	43	Selja kõrgus	$23\frac{1}{2}$
Raglani pikkus	118	Varruka pikkus	51/82

Instruktsioonid lühendatud kujul.

Väljaarvatud allpool järgnevad konstruktsiooni punktid on kõik teised punktid Raglan hariliku vormi konstruktsiooni punktidega ühtlased.

Joon. 50. „Raglan“ lai vorm, madala käeauguga.

Raglani joonistamine.

Joonistus nr. 50.

$m - U = \frac{1}{2} m - G$ U punktist joon alla.

$7 - 8 = 4$ cm.

$U - g = 1$ cm. Ühendada punktid g ja 8 sirgjoonega.

$g - gg = 8$ cm. Ühendada punktid gg ja J sirgjoonega.

$gg - u = 2\frac{1}{2}$ cm.

$e - ee = 1\frac{3}{4}$ cm. Joonistada seljatükk joonisele vastavalt.

gg punktist täisnurgajoon joonele $U - 7$.

$7 - 9 = 4$ cm. Ühendada U ja 9 sirgjoonega. Ühendada R_1 ja G sirgjoonega.

$ff - f = 1\frac{1}{2}$ cm. Joonistada R_1 punktist üle G punkti kuni uu , nii nagu joonisel näidatud.

$T - y = 11$ cm.

$Y - y = 8$ cm.

$Y - 10 = 17$ cm.

Muud peensused joonistusel näidatud.

Varruka joonistamine.

Joonistus nr. 51.

$R_1 - A = \frac{1}{4}$ rinna mõõtu.

$R_1 - t = R_1 - G$ (Raglani joon.).

$t - E =$ Varruka pikkus.

$t - F = \frac{1}{2} t - E$.

$F - f = 1$ cm.

$A - a = 1\frac{1}{2}$ cm.

$A - C = \frac{1}{4}$ rinna mõõtu. Keskpunktist C joonistada kaarjoon üle punkti R_1 .

$R_1 - R = 2\frac{1}{2}$ cm.

$c - C = 1$ cm.

$C - B = \frac{1}{4}$ rinna mõõtu + 1 cm.

$M - i = 5$ cm.

$i - J = 2\frac{1}{2}$ cm. Ühendada punktid J ja B .

$J - b = \frac{1}{4}$ rinna mõõtu + 3 cm.

$bb - b = 1\frac{1}{2}$ cm. Joonelaua pikem külge asetada punktide

$C - E$ vastu ja tõmmata täisnurgajoon punktist E paremale.

$E - H = 20$ cm.

$E - KK = \frac{1}{2} E - H$ miinus 1 cm.

$t - D = 1$ cm. Täisnurgajoon paremale ja vasakule poole.
 $D - DD = \frac{1}{4} g - gg$ (Raglani joonis) = 2 cm.
 $D - d = \frac{1}{4}$ rinna mõõtu + 1 cm. Joonistada varruka esipoole
 õmblus R_1 punktist üle a , t kuni d , nii et õmblus ligineb dd joonele
 6 cm dd punktist kaugel.

Joon $R_1 - d$ peab võrduma joonele $R_1 - uu$.

$f - FF = f - L + \frac{3}{4}$ cm.

$ee - e = KK - K$. Keskpunktist G tõmmata kaarjoon üle H .

$S - h = H - S$. h punktist täisnurgajoon $h - G$ joonele.

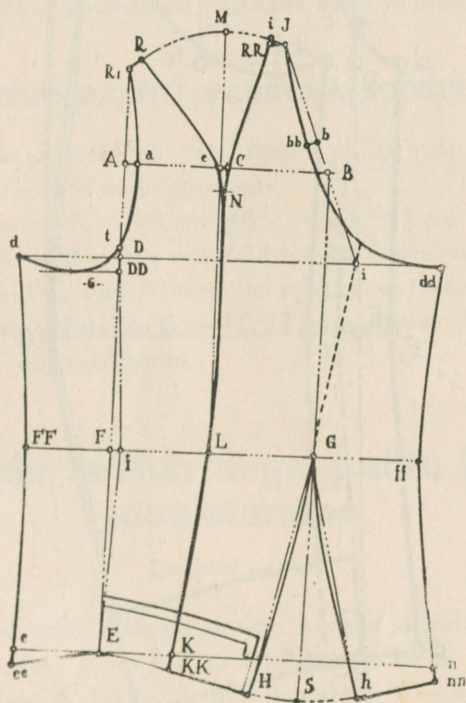
$h - nn = KK - H$.

$G - ff = G - L$.

$c - N = 3$ cm.

$N - RR = R - N$.

$RR - J = 2\frac{1}{2}$ cm. Joonistada varruka õmblus e joonel
 $d - dd$, nii nagu joonisel näidatud, J punktist üle bb kuni dd .
 Seejuures peab mainitud joon võrduma $J - u$ joonele (Raglani
 joonisel).

Joon. 51. „Raglani“ varrukas madalale käeaugule.

Palitu varruka joonistamine.

Joonistus nr. 52.

Joonistamise instruksioonid.

Joonistada täisnurk A, B, E.

$A - B = \frac{1}{2}$ rinna mõõtu.

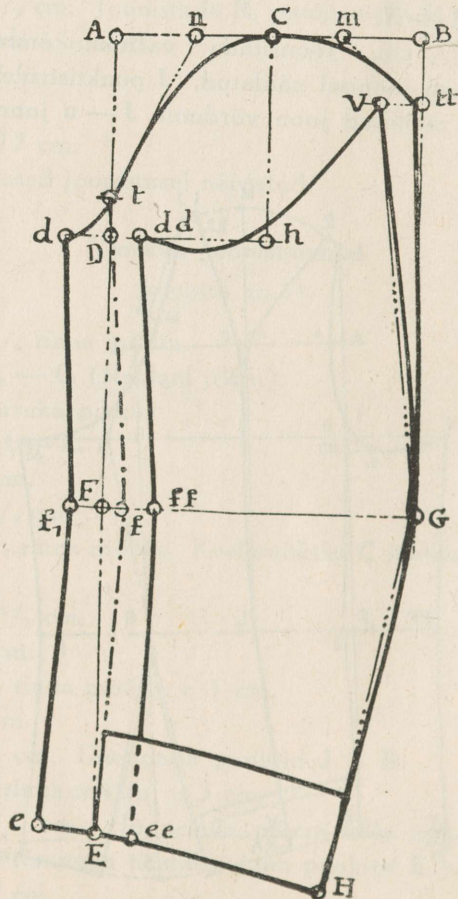
$A - C = \frac{1}{2} A - B$ mõõtu.

$A - t = A - C + 1$ cm.

$t - E =$ Varruka pikkus.

$t - F = \frac{1}{2} t - E$.

$t - D = 3$ cm. Tõmmata punktidest D, F, B, C täisnurga joo-

Joon. 52. Palitu varruka joonistus.

ned. Joonlaua pikem külg asetada punkt **h** vastu ja nurk vastu **E** punkti ning tõmmata täisnurgajoon paremale.

$E - H = \frac{1}{3}$ rinna mõõtu + $2\frac{1}{2}$ cm (korpulentsele + 1 cm).

Ühendada punktid **E** ja **G**.

$C - m = \frac{1}{2} C - B$.

$B - tt = m - B$ miinus 2 cm.

$A - n = \frac{1}{2} A - C$.

Ühendada punktid **m** ja **tt**.

„ „ „ **n** ja **t**.

$F - f = 1\frac{1}{2}$ cm. Ühendada **t**, **f** ja **E** punktid.

$D - d = 3\frac{1}{2}$ cm.

$f - f_1 = 4$ cm.

$E - e = 4\frac{1}{2}$ cm. Joonistada varruka ülemine osa joonisele vastavalt.

$D - dd = 2$ cm.

$f - ff = 2\frac{1}{2}$ cm.

$E - ee = 3$ cm.

$tt - v = 3$ cm. Joonistada varrukas nagu joonisel.

VATEERITUD PALITU VARRUKA JOONISTAMINE.

Joonistatakse samuti nagu vateerimata palitu instruksioonis näidatud, kuid järgmiste muudatustega:

Näiteks rinna mõõt = 48 cm. $48:2 = 24 + 3$ cm = 27 cm. Nii et punktidest **A — B** ei tule mitte 24 mõõta (nagu vateerimata palitu juures), vaid 27 cm. Arvestades sellega, et juureandmise tõttu varrukas laieneb, võetakse $E - H \frac{1}{3}$ rinna mõõtu + 3 cm. Kõik teised punktid on muutusteta.

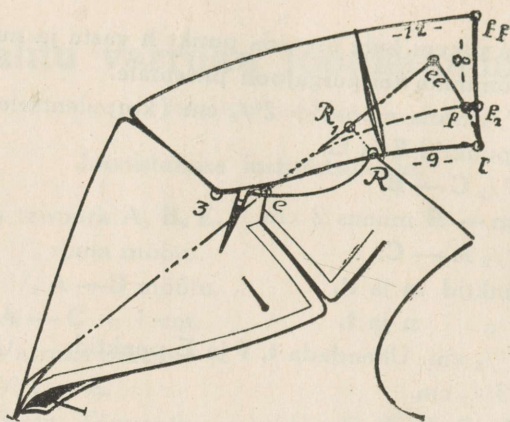
Laiade revääridega palitu krae joonistamine.

Joonistus nr. 53.

$R - R_1 = 4$ cm. Märkida revääri kõrgus ja tõmmata sirgjoon üle punkti R_1 alla. $R - 3$ joonel saame punkti **e**.

$e - ee = J - A$ (selja ülemine laius) ja $R - e$.

Keskpunktist **e** kaarjoon üle **ee** paremale poole.

Joon. 53. Laiade revääridega palitu krae.

$ee - f = 5$ cm.

$f - l = 4$ cm.

$f - f_1 = 1\frac{1}{4}$ cm.

Ühendada punktid f_1 ja l .

$f_1 - ff = 8$ cm. Muud peensused on joonistusel näha.

Nahast palitu krae joonistamine.

Joonistus nr. 54.

Seda kraed joonistatakse samuti kui eelmistki, väheste muudatustega ja nimelt:

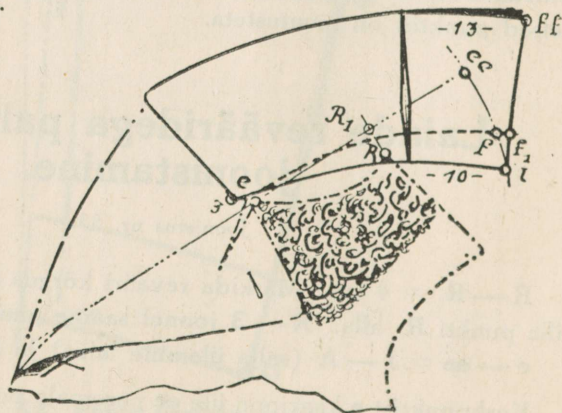
$R - R_1 = 4\frac{1}{2}$ cm.

$ee - f = 8$ cm.

$f - f_1 = 1\frac{1}{2}$ cm.

$f_1 - l = 4\frac{1}{2}$ cm.

$f_1 - ff = 12$ cm.

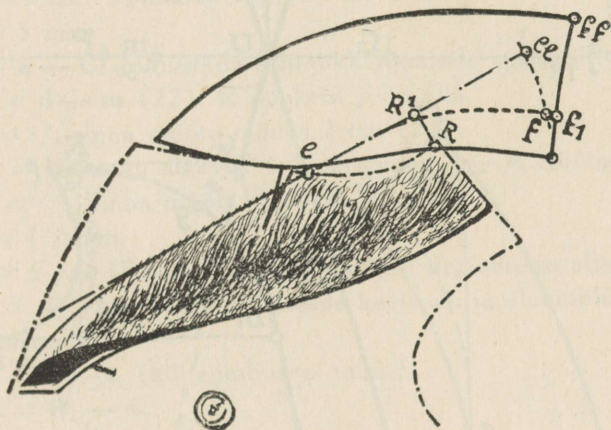

Joon. 54.
Nahkkrae.

Nahast šallkrae joonistamine.

Joonistus nr. 55.

Joonistatakse samal viisil kui eelmisedki; väikesed muudatused on joonistusel nr. 55 nii selged, et seletused oleksid üleliigsed.

Joon. 55. Šallkrae.

Peleriine konstruktsioon.

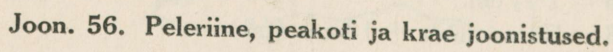
Joonistus nr. 56.

Mõõdud:

	cm		cm
Rinna mõõt	50	Selja pikkus	$22\frac{1}{2}$
Talje pikkus	42	Käeaugu sügavus	33
Kappe pikkus	116		

Joonistuse instruksioon.

- A — B = Talje pikkus (42).
- A — C = Kappe pikkus (116).
- A — D = Selja kõrgus + $1\frac{1}{2}$ cm (23).
- A — E = $\frac{1}{4}$ selja kõrgust ($5\frac{3}{4}$).
- B — b = $2\frac{1}{2}$ cm.
- d — S = Rinna mõõt + 18 cm (68).

Joon. 56. Peleriine, peakoti ja krae joonistused.

- $d - U = \frac{1}{2} d - S$ mõõtu (34).
 $S - U$ punktidest täisnurga jooned üles.
 $d - P = \frac{1}{2} d - U$ mõõtu (17).
 $P - m = 5$ cm.
 $A - a = A - E + 3\frac{1}{2}$ cm ($9\frac{1}{4}$).
 $a - J = \frac{1}{2} A - a$ mõõtu miinus $\frac{1}{2}$ cm (4).
 $M - i = 7$ cm. i punktist sirgjoon üle U alla.
 $J - e = 5$ cm.
 $i - U = e - C$. Joonistada seljatükk joonisele vastavalt.
 $M - R = d - m$ (22). R punktist joon alla.
 $S - G = \frac{1}{2}$ rinna mõõtu miinus 2 cm (23).
 $G - R_1 =$ Käeaugu sügavus + 3 cm miinus $J - A$ mõõtu (24).
 $R_1 - 2 = \frac{1}{10}$ rinna mõõtu + 3 cm (8).
 $3 - 5 = 1\frac{1}{2}$ cm.
 $M - j = 5$ cm. Ühendada j ja U punktid sirgjoonega alla.
 $F - F_1 = 4\frac{1}{2}$ cm. Välja joonistada kaelaauk ja ölaõmblus joonistusele vastavalt.
 $R_2 - 4 = J - c$ (küljeõmbluste mõõt).
 $R_1 - K = R_1 - 4$.
 Muud peensused joonisel näha.

Peakott (capuchon).

- Täisnurk $A_1 D_1 B_1$.
 $A_1 - B_1 = 38$ cm.
 $A_1 - E_1 = A - a + 1$ cm.
 $E_1 - F_1 = A - a + R_1 - 2$. Keskpunktist E_1 kaarjoon ettepoole.
 $B_1 - C_1 = A_1 - B_1$.
 Punkt C_1 juurest täisnurgajoon $C_1 - B_1$ joonelt üles.
 $F_1 - f = 3$ cm.
 $G_1 - g = 5$ cm.
 Kõik muud peensused on joonistusel näha.

Krae.

Tõmmata sirgjoon.

$e - ee =$ Kaelaangu mõõt ($5 - R_1 + J - A$).

Punktist e kaarjoon ee punktist paremale poole.

$ee - f = 8$ cm.

$f - l = 4$ cm.

$f - f_1 = 1$ cm.

$f_1 - ff = 8$ cm.

Kõik muud peensused on joonisel näha.

Vormipalitu joonistamine.

Joonistus nr. 57.

M õ õ d u d:

	cm		cm
Rinna mõõt	50	Palitu pikkus	118
Talje mõõt	42	Käeaugu kaugus	30
Puusade mõõt	52	Käeaugu sügavus	32
Talje pikkus	43	Selja kõrgus	$22\frac{1}{2}$

Joonistuse instruksioon.

$A - B =$ Talje pikkus (43).

$A - D =$ Selja kõrgus + $\frac{1}{2}$ cm (23).

$A - N = \frac{1}{2} A - D$ ($11\frac{1}{2}$).

$A - E = \frac{1}{2} A - N$ ($5\frac{3}{4}$).

$B - Z = 16$ cm. Joonistada punktidest E , D , B ja Z täisnurga all sirgjooned ettepoole.

$B - b = 3$ cm.

$Z - z =$ seesama. Ühendada b ja z sirgjoonega alla.

$A - C =$ Palitu pikkus (118).

$D - d = 1$ cm. Joonistada selja keskjoon vastavalt joonisele.

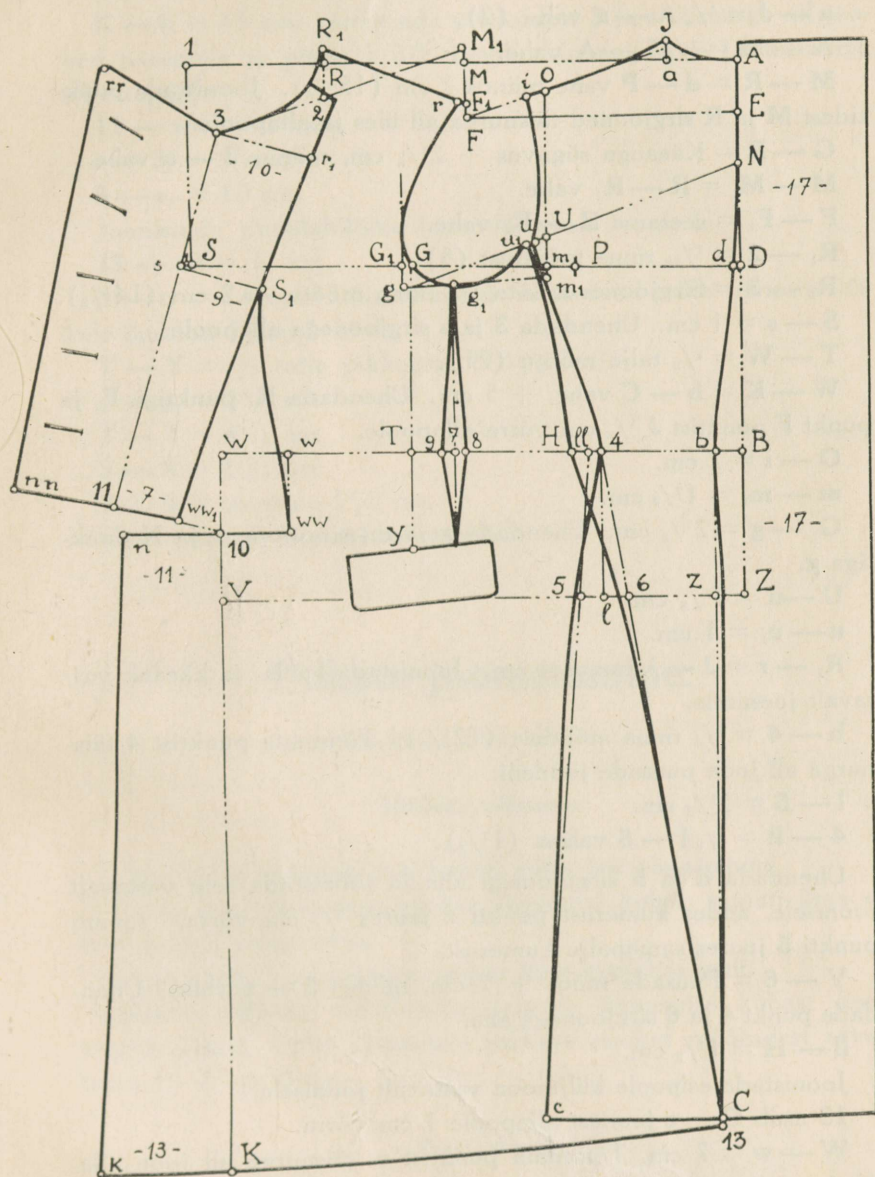
$D - G =$ Käeaugu kaugus + 5 cm (35).

$D - S =$ Rinna mõõt + 9 cm (59).

$G - G_1 = 1$ cm.

$d - P = \frac{1}{2} d - G$ vahet ($17\frac{1}{2}$).

$P - m = 3$ cm. Tõmmata täisnurga all punktidest S ja m jooned üles, G_1 üles ja vähe allapoole ja punktist G allapoole.

Joon. 57. Vormipalitu joonistus.

$A - a = A - E$ vahe + $2\frac{1}{2}$ cm ($8\frac{1}{4}$).

$a - J = \frac{1}{4} A - a$ vahe (2).

$A - M = \frac{1}{2} 1 - A$ vahe.

$M - R = d - P$ vahe miinus 2 cm ($15\frac{1}{2}$). Joonistada punktidest **M** ja **R** sirgjooned täisnurga all üles ja allapoole.

$G - R =$ Käeaugu sügavus + $2\frac{1}{2}$ cm, miinus $J - a$ vahe.

$M - M_1 = R - R_1$ vahe.

$F - F_1 =$ seesama $R - R_1$ vahe.

$R_1 - 2 = \frac{1}{10}$ rinna mõõdust (5).

$R_1 - 3 =$ Sirgjoones mõõta $\frac{1}{4}$ rinna mõõtu + 2 cm ($14\frac{1}{2}$).

$S - s = 1$ cm. Ühendada **3** ja **s** sirgjoonega allapoole.

$T - W = \frac{1}{2}$ talje mõõtu (21).

$W - K = b - C$ vahe, + 5 cm. Ühendada R_1 punktiga F_1 ja punkt **F** punktist $J \frac{1}{2}$ cm võrra allapoole.

$O - i = 2$ cm.

$m - m_1 = 1\frac{1}{2}$ cm.

$G_1 - g = 2\frac{1}{2}$ cm. Ühendada **g** ja m_1 sirgjoonega ja **N** punktiga **g**.

$U - u = 1\frac{1}{2}$ cm.

$u - u_1 = 1$ cm.

$R_1 - r = J - i$ miinus 1 cm. Joonistada kaela- ja käeauk vastavalt joonisele.

$b - 4 = \frac{1}{4}$ rinna mõõdust ($12\frac{1}{2}$). Tõmmata punktist 4 täisnurga all joon puusade jooneni.

$1 - 5 = 2\frac{1}{2}$ cm.

$4 - 11 = \frac{1}{2} 1 - 5$ vahest ($1\frac{1}{4}$).

Ühendada **11** ja **5** sirgjoonega alla ja joonistada selg vastavalt joonisele, andes kumerust punkti **z** juures $\frac{3}{4}$ cm võrra, samuti punkti **5** juures samapalju kumerust.

$V - 6 =$ Puusade mõõt + 7 cm, miinus $5 - z$ vahe. Ühendada punkt **4** ja **6** sirgjoonega alla.

$11 - H = 1\frac{1}{2}$ cm.

Joonistada esipoole küljejoon vastavalt joonisele.

13 asub $C - c$ joonest allapoole 1 cm võrra.

$W - w = 7$ cm. Tõmmata punktist **w** täisnurga all joon allapoole.

$w - ww = \frac{1}{4}$ talje pikkusest miinus $1\frac{1}{2}$ cm (9).

Tõmmata punktist **ww** täisnurgajoon $w - ww$ joonelt ettepoole.

10 — n = 11 cm.

K — k = 13 cm. Joonistada punktidest 3 ja s täisnurga all jooned paremale ja punktist 10 rinnakeskjoonelt 3 — 11 täisnurga all ettepoole.

11 — ww₁ = 7 cm.

s — S₁ = 9 cm.

3 — r₁ = 10 cm.

Joonistada rinnaläbilõike joon vastavalt joonisele.

11 — nn = 11 cm.

3 — rr = 14 cm. Lõigete riidele asetamisel tuleb rinnasisselõikele õmblused juurde anda.

T — Y = $\frac{1}{4}$ talje pikkusest ($10\frac{1}{2}$ cm).

g — g₁ = $5\frac{1}{2}$ cm.

T — 7 = $4\frac{1}{2}$ cm.

7 — 8 = $1\frac{1}{4}$ cm.

7 — 9 = seesama $1\frac{1}{4}$ cm.

Kõik muu on joonisel märgitud.

Pükste joonistamine.

Joonistused nr. 58—59.

Mõõdu võtmine.

Talje mõõt võetakse vöö kohalt mitte just väga pingul.

Puusa mõõt võetakse istmiku kõrgemal kohal, samuti ilma et sentimeetrit pingutataks.

Külje pikkust mõõdetakse taljest kuni saapakontsani.

Sammu pikkust mõõdetakse jalgade ühinemise kohast kuni saapakontsani. Külje ja sammu pikkuse saadud mõõtudest arvatakse 1—2 cm maha.

M õ õ d u d:

	cm		cm
Talje mõõt	42	Sammu pikkus	80
Puusa mõõt	50	Alumine laius	26
Külje pikkus	105		

Joonistamise instruksioon.

Pükste esipoolne osa.

Joonistus nr. 58.

Täisnurgajoon **A, H, B.**

A — B = Külje pikkus (105).

B — C = Sammu pikkus (80).

B — D = $\frac{1}{2}$ samm pikkust + $\frac{1}{10}$ samm pikkust (48).

Punktidest **C, D, B** täisnurgajooned ettepoole.

C — h = $\frac{1}{2}$ puusa mõõtu + 1 cm (26).

h — E = $\frac{1}{10}$ puusa mõõtu (5).

E — F = $\frac{1}{2}$ **E — C** mõõtu ($15\frac{1}{2}$).

A — G = **F — C**. Ühendada **G — F** sirgjoonega.

G — H = $\frac{1}{4}$ talje mõõtu.

h — e = $2\frac{1}{2}$ cm.

Ühendada **e** ja **H** punktid sirgjoonega.

K — M = $\frac{1}{2}$ alumist laiust miinus $\frac{1}{2}$ cm.

K — L = samuti. Ühendada **M** ja **E** sirgjoonega, samuti **L — C**.

H — J = $\frac{1}{2}$ Talje mõõtu.

E — N = 2 cm.

J — i = $\frac{1}{2}$ cm.

H — n = $\frac{1}{2}$ cm.

h — o = $\frac{1}{3}$ **h — n** mõõtu. Välja joonistada pükste esipool
joonisele vastavalt.

Pükste tagapoolne osa.

Joonistus nr. 59.

n — P = $\frac{1}{2}$ **n — G** + 1 cm ($6\frac{1}{4}$). Ühendada **P — O** sirgjoonega.

G — U = $\frac{1}{10}$ puusa mõõtu (5).

N — T = $\frac{1}{10}$ puusa mõõtu + 2 (7).

dd — W = $2\frac{1}{2}$ cm.

d — V = $1\frac{1}{2}$ cm.

M — m = $2\frac{1}{2}$ cm.

m — mm = 1 cm.

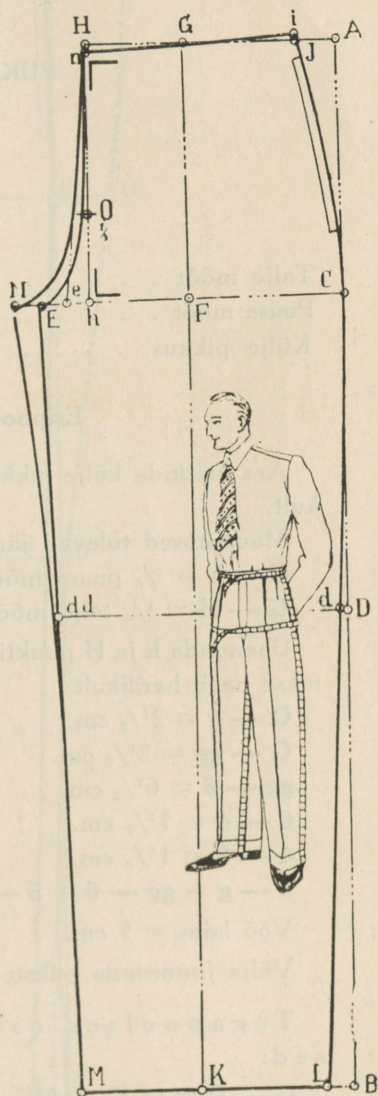
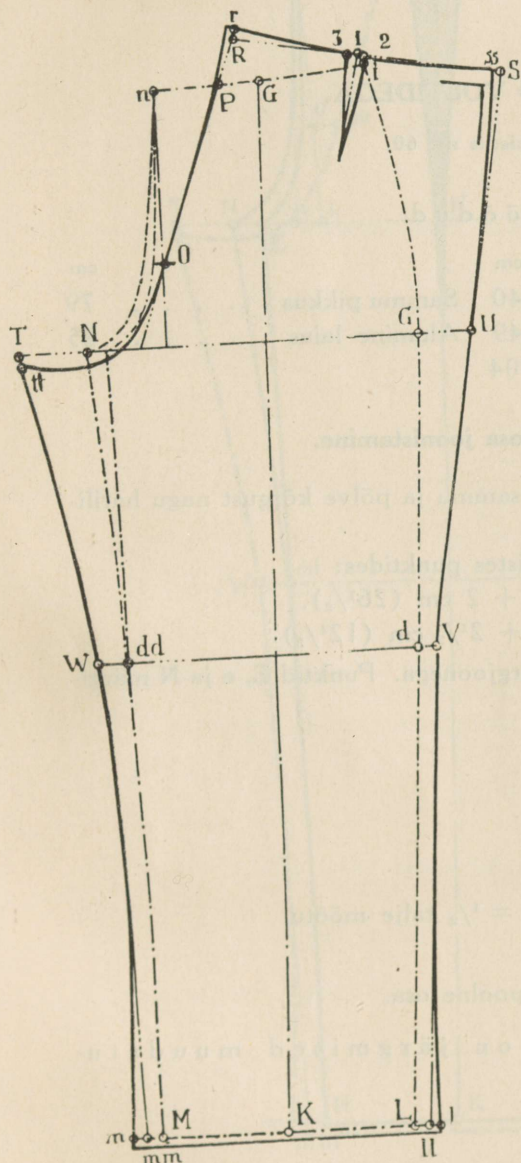
L — l = $2\frac{1}{2}$ cm.

l — ll = 1 cm. Ühendada **mm — W** sirgjoonega, samuti

ll — V, W — T punktid ja **V — U** punktid.

$T - tt = 1$ cm. Ühendada $O - P$ sirgjoonega.

$V-S=i-d$ (esipoole joonises). S punktist täisnurgajoon vasakule joonele $V-S$ saame punkti R .

$$R - r = 1 \text{ cm.}$$

Joon. 59.

Pükste joonistus voltideta.

Joon. 58.

$$S - SS = 1 \text{ cm.}$$

$$R - f = \frac{1}{2} R - S.$$

$f - 2$ ja $f - 3$ juurest tehakse väljalõige võrdne $\frac{1}{2}$ talje mõõdu + 2 cm-ga miinus $r - S$. Välja joonistada pükste tagapoolne osa joonistusele vastavalt.

PÜKSID VOLTIDEGA.

Joonistus nr. 60.

Mõõdud:

	cm		cm
Talje mõõt	40	Sammu pikkus	79
Puusa mõõt	49	Alumine laius	25
Külje pikkus	104		

Esipoolse osa joonistamine.

Ära märkida külje pikkus, sammu ja põlve kõrgust nagu harilikult.

Muudatused tulevad järgmistes punktides:

$$C - h = \frac{1}{2} \text{ puusa mõõtu} + 2 \text{ cm } (26\frac{1}{2}).$$

$$G - H = \frac{1}{4} \text{ talje mõõtu} + 2\frac{1}{2} \text{ cm } (12\frac{1}{2}).$$

Ühendada h ja H punktid sirgjoonega. Punktid E , e ja N märgitakse nagu harilikult.

$$G - g = 2\frac{1}{2} \text{ cm.}$$

$$G - gg = 2\frac{1}{2} \text{ cm.}$$

$$gg - 6 = 6\frac{1}{2} \text{ cm.}$$

$$6 - 4 = 1\frac{1}{2} \text{ cm.}$$

$$4 - 5 = 1\frac{1}{2} \text{ cm.}$$

$$n - g + gg - 6 + 5 - A = \frac{1}{2} \text{ talje mõõtu.}$$

$$\text{Vöö laius} = 5 \text{ cm.}$$

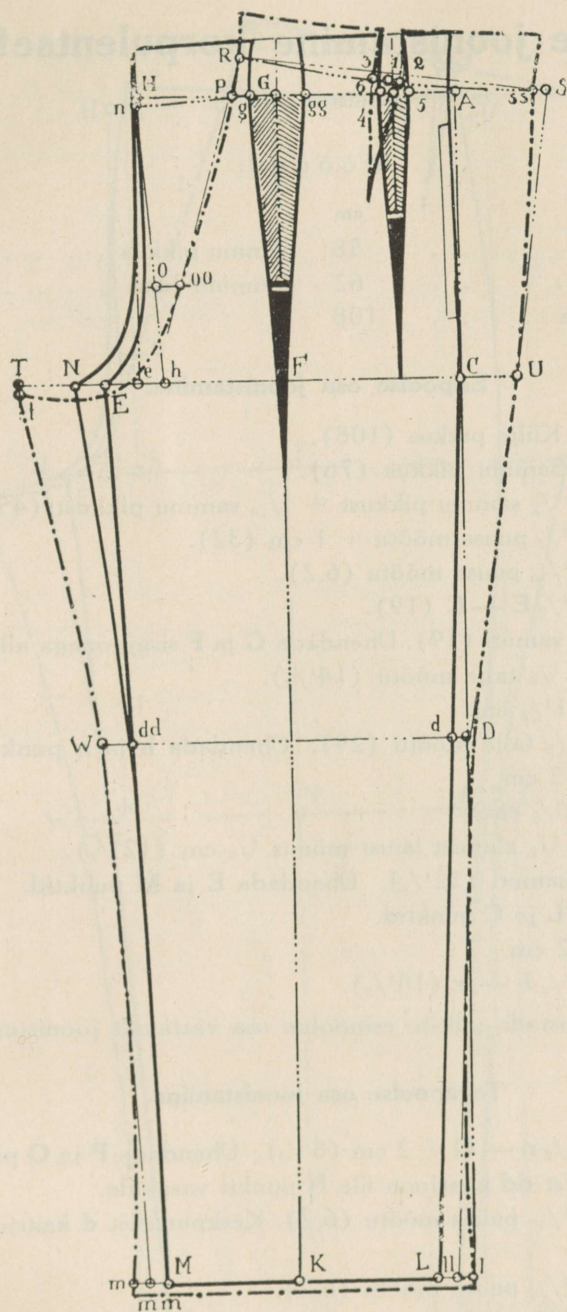
Välja joonistada pükste esipoolne osa.

Tagapoolses osas on järgmised muudatused:

$$G - P = \frac{1}{3} G - H.$$

$$O - OO = 1\frac{1}{2} \text{ cm.}$$

Välja joonistada pükste tagapoolne osa joonisele vastavalt.

Joon. 60. Püksid voltidega.

Pükste joonistamine korpulentsetele.

Joonistus nr. 61.

M õ õ d u d:

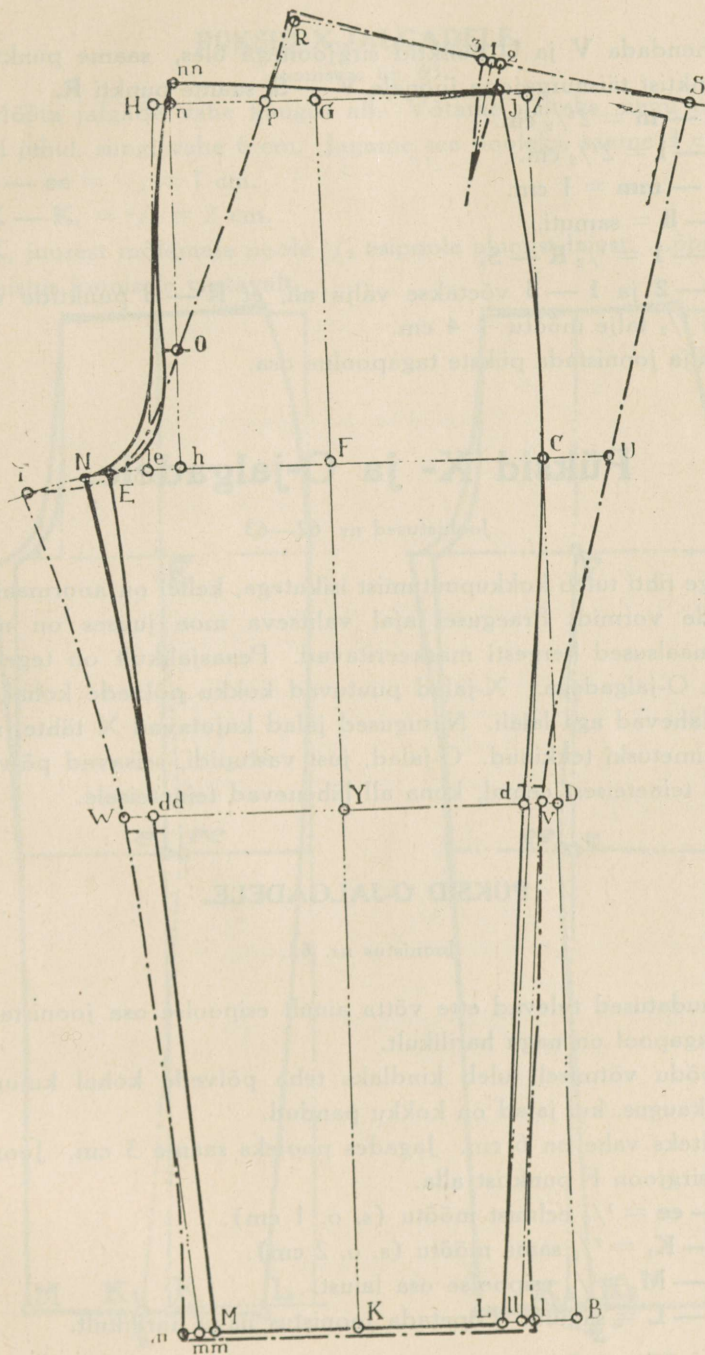
	cm		cm
Talje mõõt	58	Sammu pikkus	76
Puusa mõõt	62	Alumine laius	26
Külje pikkus	108		

Esipoolse osa joonistamine.

- A — B** = Külje pikkus (108).
B — C = Sammu pikkus (76).
B — D = $\frac{1}{2}$ samm pikkust + $\frac{1}{10}$ samm pikkust ($45\frac{1}{2}$).
C — h = $\frac{1}{2}$ puusa mõõtu + 1 cm (32).
h — E = $\frac{1}{10}$ puusa mõõtu (6,2).
E — F = $\frac{1}{2}$ **E — C** (19).
A — G = samuti (19). Ühendada **G** ja **F** sirgjoonega allapoole.
G — H = $\frac{1}{4}$ talje mõõtu ($14\frac{1}{2}$).
H — n = $1\frac{1}{2}$ cm.
n — J = $\frac{1}{2}$ talje mõõtu (29). Ühendada **h** ja **n** punktid.
n — nn = 2 cm.
h — e = $2\frac{1}{2}$ cm.
K — M = $\frac{1}{2}$ alumist laiust miinus $\frac{1}{2}$ cm ($12\frac{1}{2}$).
K — L = samuti ($12\frac{1}{2}$). Ühendada **E** ja **M** punktid.
 Ühendada **L** ja **C** punktid.
E — N = 2 cm.
h — O = $\frac{1}{3}$ **h — n** ($10\frac{1}{2}$).
 Välja joonistada pükste esipoolne osa vastavalt joonistusele.

Tagapoolse osa joonistamine.

- n — P** = $\frac{1}{2}$ **n — G** + 2 cm ($8\frac{1}{2}$). Ühendada **P** ja **O** punktid.
 Keskpunktist **dd** kaarjoon üle **N** punkti vasakule.
N — T = $\frac{1}{10}$ puusa mõõtu (6,2). Keskpunktist **d** kaarjoon üle **J** paremale.
C — U = $\frac{1}{10}$ puusa mõõtu (6,2).
dd — W = 2 cm.
d — V = $1\frac{1}{2}$ cm.

Joon. 61. Pükste joonistus korpulentsetele.

Ühendada **V** ja **U** punktid sirgjoonega üles, saame punkti **S**.
S punktist täisnurgajoon joonele **V — S**, saame punkti **R**.

$$M - m = 2\frac{1}{2} \text{ cm.}$$

$$L - l = 2\frac{1}{2} \text{ cm.}$$

$$m - mm = 1 \text{ cm.}$$

$$l - ll = \text{samuti.}$$

$$R - 1 = \frac{1}{2} R - S.$$

1 — 2 ja **1 — 3** võetakse välja nii, et **R — S** punktide vahe jääks $\frac{1}{2}$ talje mõõtu + 4 cm.

Välja joonistada pükste tagapoolne osa.

Püksid X- ja O-jalgadele.

Joonistused nr. 62—63.

Õige tihti tuleb kokkupuutumist isikutega, kellel on anormaalsed jalgade vormid. Praegusel ajal valitseva moe juures on need anormaalsused kergesti maskeeritavad. Peaasjalikult on tegemist X- ja O-jalgadega. X-jalad puutuvad kokku põlvede kohal, all osas lähevad aga laiali. Niisugused jalad kujutavad X tähte, millest nimetuski tekkinud. O-jalad, just vastupidi, seisavad põlvede kohal teineteisest eemal, kuna all lähenevad teineteisele.

PÜKSID O-JALGADELE.

Joonistus nr. 62.

Muudatused tulevad ette võtta ainult esipoolse osa joonistamisel; tagapool on nagu harilikult.

Mõõdu võtmisel tuleb kindlaks teha põlvede kohal kujunev vahe kaugus, kui jalad on kokku pandud.

Näiteks vahe on 6 cm. Jagades pooleks saame 3 cm. Joonistada sirgjoon **F** punktist alla.

$$e - ee = \frac{1}{3} \text{ eelmist mõõtu (s. o. 1 cm).}$$

$$K - K_1 = \frac{2}{3} \text{ sama mõõtu (s. o. 2 cm).}$$

$$K_1 - M = \frac{1}{2} \text{ esipoolse osa laiust.}$$

$$K_1 - L = \text{samuti. Lõpetada joonistus nagu harilikult.}$$

PÜKSID X-JALGADELE.

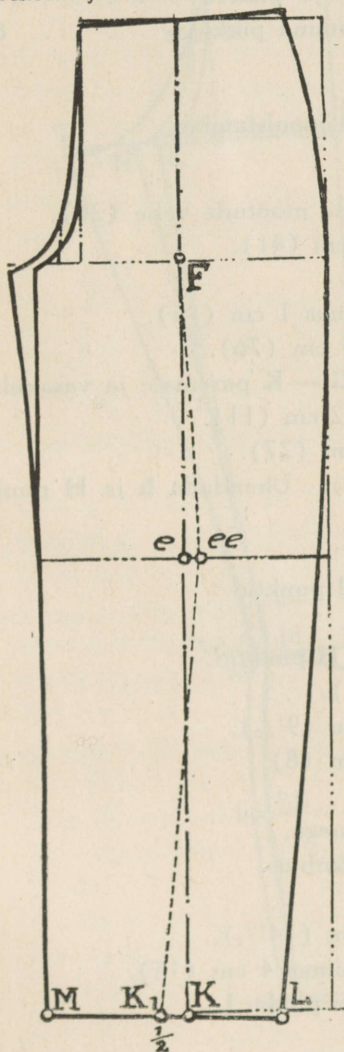
Joonistus nr. 63.

Mõõta jalgade vahe kaugus all. Võtame näiteks, nagu eelmiselgi juhul, siingi vahe 6 cm. Jagame see pooleks, saame 3 cm.

$e - ee = \frac{1}{3} = 1$ cm.

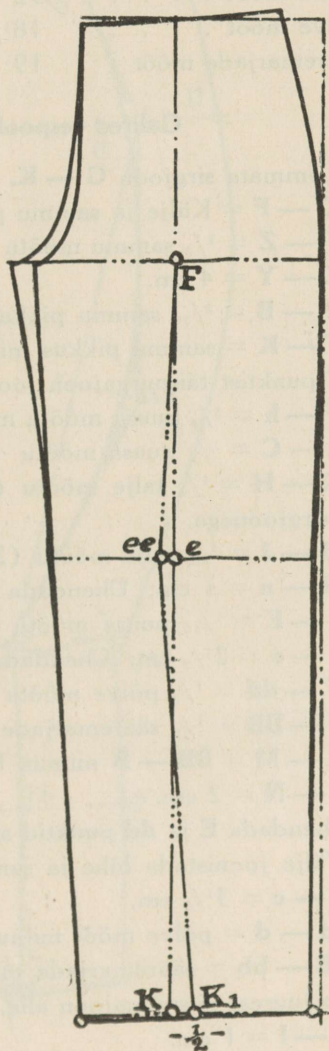
$K - K_1 = \frac{2}{3} = 2$ cm.

K_1 juurest mõlemale poole $\frac{1}{2}$ esipoole alumist laiust. Lõpetada joonistus joonisele vastavalt.

Joon. 62.

Püksid O-jalgadele.

Joon. 63.

Püksid X-jalgadele.

Galifeepüksid.

Joonistus nr. 64.

M õ õ d u d :

	cm		cm
Talje mõõt	42	Jala mõõt	12
Puusa mõõt	52	Külje pikkus	116
Põlve mõõt	$18\frac{1}{2}$	Sammu pikkus	80
Sääremarjade mõõt . .	19		

Galifee eespoolse osa joonistamine.

Tõmmata sirgjoon **G — K**.

G — F = Külje ja sammude pikkuste mõõtude vahe (26).

F — Z = $\frac{1}{2}$ sammude mõõtu + 1 cm (41).

Z — Y = 4 cm.

Y — B = $\frac{2}{10}$ sammude pikkust miinus 1 cm (15).

F — K = sammude pikkus miinus 4 cm (76).

F punktist täisnurgajoon joonele **G — K** paremale ja vasakule.

F — h = $\frac{1}{4}$ puusa mõõtu miinus 2 cm (11).

h — C = $\frac{1}{2}$ puusa mõõtu + 1 cm (27).

G — H = $\frac{1}{4}$ talje mõõtu ($10\frac{1}{2}$). Ühendada **h** ja **H** punktid sirgjoonega.

H — J = $\frac{1}{2}$ talje mõõtu (21).

H — n = 1 cm. Ühendada **n** ja **J** punktid.

h — E = $\frac{1}{10}$ puusa mõõtu (5,2).

h — e = $2\frac{1}{2}$ cm. Ühendada **e** ja **H** punktid.

Y — dd = $\frac{1}{2}$ põlve mõõtu ($9\frac{1}{4}$).

B — BB = $\frac{1}{2}$ sääremarjade mõõtu ($9\frac{1}{2}$).

K — M = **BB — B** miinus $1\frac{1}{2}$ cm (8).

E — N = 2 cm.

Ühendada **E** ja **dd** punktid sirgjoonega.

Välja joonistada lõhe ja sammude õmblus.

C — c = $3\frac{1}{2}$ cm.

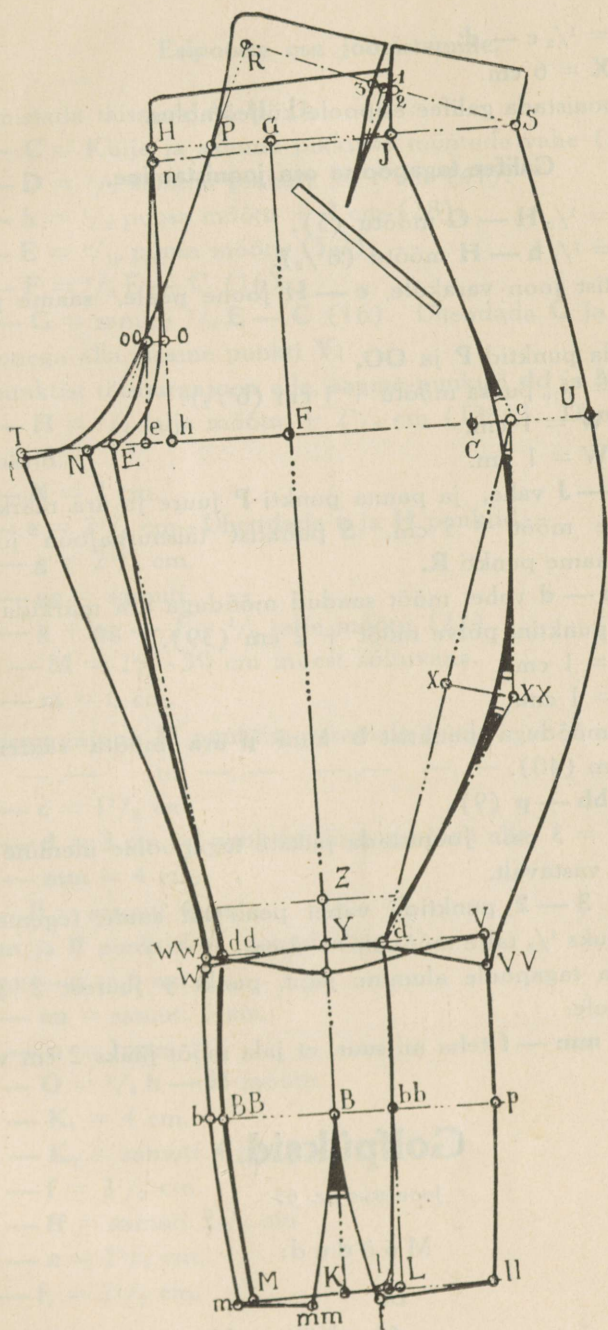
dd — d = põlve mõõt miinus 4 cm ($14\frac{1}{2}$).

BB — bb = sääremarjade mõõt miinus 4 cm (15).

bb juurest täisnurgajoon alla, saame punkti **L**.

L — l = 1 cm.

Ühendada punktid **c** ja **d**.

Joon. 64. Galifeepüksid.

$$c - X = \frac{1}{2} c - d.$$

$$X - XX = 6 \text{ cm.}$$

Välja joonistada galifée esipoole küljeõmblus.

Galifée tagapoolse osa joonistamine.

$$G - P = \frac{1}{2} H - G \text{ mõõtu (5).}$$

$$h - O = \frac{1}{3} h - H \text{ mõõtu (8}\frac{1}{2}\text{).}$$

O punktist joon vasakule, e — H joone peale, saame punkti OO.

Ühendada punktid P ja OO.

$$N - T = \frac{1}{10} \text{ puusa mõõtu} + 1 \text{ cm (6}\frac{1}{2}\text{).}$$

$$dd - WW = 1 \text{ cm.}$$

$$WW - W = 1 \text{ cm.}$$

Võtta n — J vahe, ja panna punkti P juure ja ära märkida S punkti talje mõõt + 5 cm. S punktist täisnurgajoon joonele R — OO, saame punkti R.

Võtta dd — d vahe, mõõt saadud mõõduga ära märkida WW punktist V punktini põlve mõõt + 2 cm (39).

$$BB - b = 1 \text{ cm.}$$

$$M - m = 1 \text{ cm.}$$

B — bb mõõduga punktist b kuni p ära mõõta sääremarja mõõt + 2 cm (40).

$$l - ll = bb - p \text{ (9).}$$

V — VV = 3 cm. Joonistada pükste tagapoolne ülemine jagu joonistusele vastavalt.

Sisselõige 3 — 2 punktide vahel peab nii suure tegema, et R — S võrduks $\frac{1}{2}$ talje mõõdule + 2 cm.

Joonistada tagapoolse alumine jagu, punkt y juurest $2\frac{1}{2}$ cm võrra allapoole.

Sisselõige mm — f teha nii suur, et jala mõõt jääks 2 cm võrra suurem.

Golfpüksid.

Joonistus nr. 65.

M õ õ d u d:

	cm		cm
Talje mõõt	44	Külje pikkus	106
Puusa mõõt	52	Sammu pikkus	80

Esipoolse osa joonistamine.

Joonistada täisnurk **A, H, D.**

A — C = Külje ja sammu pikkuste mõõtude vahe (26).

C — D = $\frac{1}{2}$ sammu pikkust + 1 cm (41).

C — h = $\frac{1}{2}$ puusa mõõtu + 2 cm (28).

h — E = $\frac{1}{10}$ puusa mõõtu (5,2).

E — F = $\frac{1}{2}$ **E — C** (16).

A — G = samuti $\frac{1}{2}$ **E — C** (16). Ühendada **G** ja **F** punktid sirgjoonega alla, saame punkti **Y**.

E punktist täisnurgajoon alla, saame punktid **dd** ja **M**.

G — H = $\frac{1}{4}$ talje mõõtu + $2\frac{1}{2}$ cm ($13\frac{1}{2}$). Ühendada **h** ja **H** punktid.

E — N = 2 cm.

h — e = $2\frac{1}{2}$ cm. Ühendada **e** ja **H** punktid.

G — g = $2\frac{1}{2}$ cm.

G — gg = samuti.

H — g + gg — J = $\frac{1}{2}$ talje mõõtu (22).

dd — M = 25—30 cm moest sõltuvana.

M — m = 6 cm.

Täisnurgajoon **M** punktist paremale poole.

—,,— m —,,— —,,— —,,—

C — c = $1\frac{1}{2}$ cm.

D — d = 3 cm. **d** punktist täisnurgajoon alla.

m — mm = 4 cm.

l — ll = samuti 4 cm.

mm ja **ll** punktidest jooned alla.

mm — u = 6 cm.

ll — uu = samuti 6 cm.

H — n = 1 cm.

h — O = $\frac{1}{3}$ **h — H** mõõtu.

K — K₁ = 4 cm.

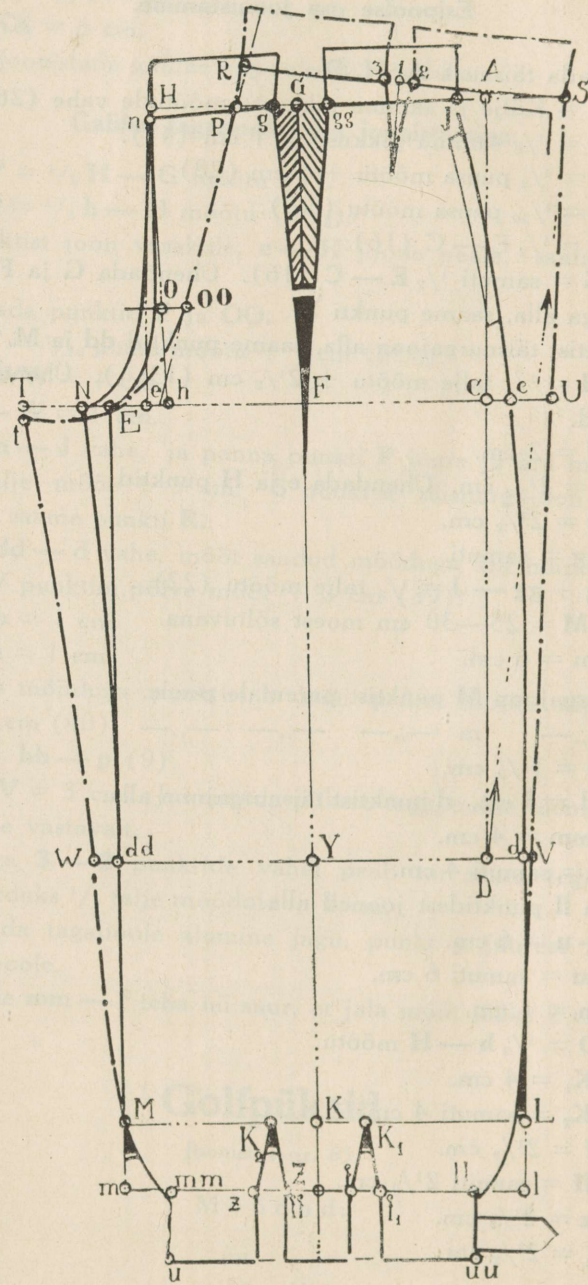
K — K₂ = samuti 4 cm.

Z — f = $2\frac{1}{2}$ cm.

Z — ff = samuti $2\frac{1}{2}$ cm.

ff — z = $2\frac{1}{2}$ cm.

f — f₁ = $2\frac{1}{2}$ cm.

Joon. 65. Golfpüksid.

Tagapoolse osa joonistamine.

$G - P = \frac{1}{3} H - G$ (4,5).

$O - OO = 2$ cm.

$C - U = \frac{1}{10}$ puusa mõõtu (5,2).

$N - T =$ samuti $\frac{1}{10}$ puusa mõõtu (5,2).

$dd - W = 2$ cm.

$d - V = 1$ cm. Keskpunktist D kaarjoon üle J paremale. Ühendada V ja U sirgjoonega ülespoole, saame punkti S . Täisnurgajoon S punktist vasakule, saame punkti R . Sisselõige tehakse nii suur, et R ja S punktide vahe võrdub talje mõõdule + 2 cm.

Riiete korrapärane töötamine.

Riiete töötamine on meie tööalal esmajärgulise tähtsusega. Paringi juurelõikuse süsteem osutub kasutuks kui riiete töötamisel puudub tehnika. Seetõttu on tungivalt soovitatav end selles harjutada ja täiendada. Inimese kehapind, kui nii ütelda tohib, on ebataasane, tal ei ole geomeetrilist vormigi, mistõttu töö on raskendatud. Kõik keha kumerused ja tühemed peavad riidega olema nii kaetud, et riide vorm vastaks kehavormile, seejuures aga proportsionaalne ja tasakaalus.

Töötamisel peab andma riidele vabad ja kerged jooned, maskeerides kehalisi puudusi allapanemiste ja kunstlike joonte andmisega.

Peatähtsus on rinnaaluse linase riide juurelõikusel ja töötamisviisil. See on alus, millel riie seisab ja millest oleneb ära kaunis vorm. Et rinnakorv on kumera vormiga, siis tuleb riie töötamisel sisselõigete ja -pressimistega sarnaseks vormida, ja et antud vorm oleks jääv, pannakse jõhvriie alla; madala rinna juures ka veel õhuke kord vatti, mis kaetakse marlega ja pikeeritakse tihedalt läbi.

Rinnaaluse juurelõikamine.

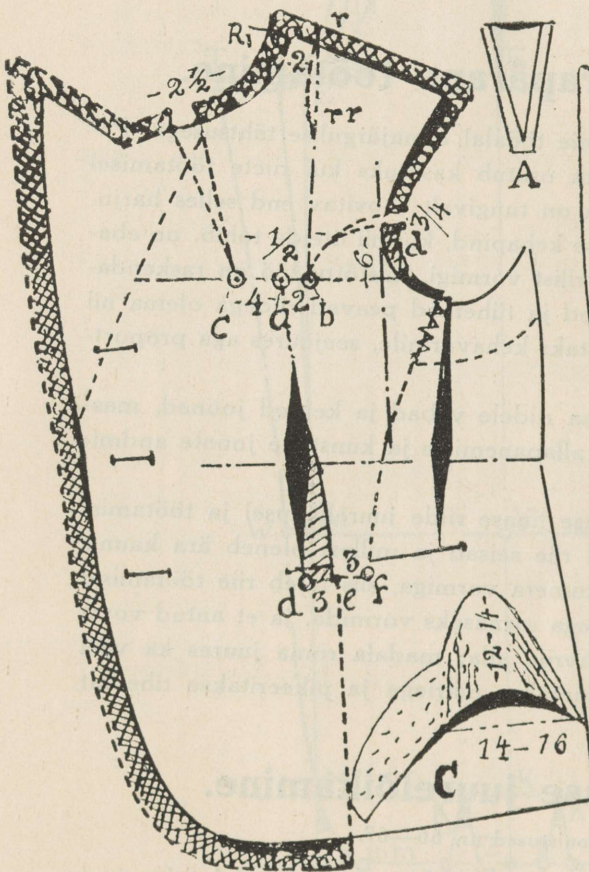
Joonistused nr. 66—67.

Joonistuselt on selgesti näha, kuidas rinnaalusele tuleb teha sisselõikeid. Kõik kumerused koondatakse umbes rinna keskpaika. Pea-sisselõige a , e , d tehakse umbes 10 cm rinnaajoonest allapoole, kuna sisselõike alumine punkt d jääb $1\frac{1}{2}$ cm allapoole taskut.

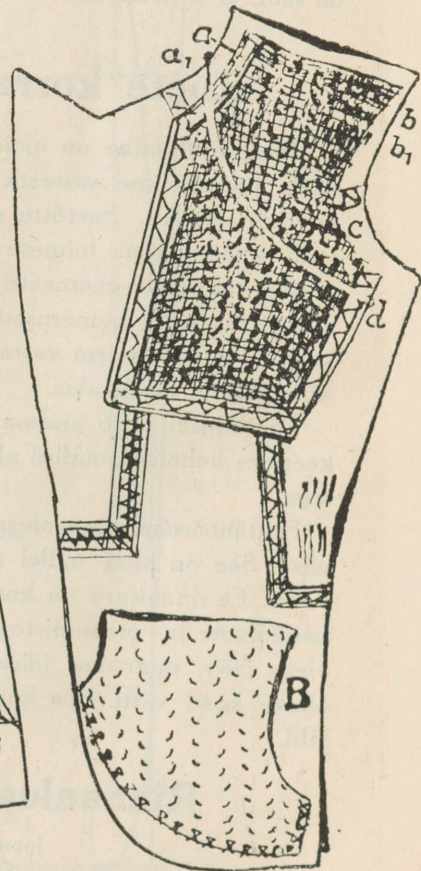
$d - e = 3$ cm; sama laiuseks jääb ka $e - f$ vahe. Musta fooniga on märgitud riide sisselõige, kriipsutatud fooniga aga rinnaaluse oma.

Käeaugu sisselõige algab 6 cm rinnajoonest kõrgemal ja lõpeb punktis **b** kaares joonega nii nagu joonistusel näidatud. Punkt **b** jääb punktist **a** 2 cm kaugusele. Selle sisselõike laius käeaugu juures on $\frac{3}{4}$ cm.

$r - b$ joonel tehakse lühike kaares sisselõige, millesse paigutatakse kiil (selle vorm on joonistusel **A** näha).

Joon. 66.

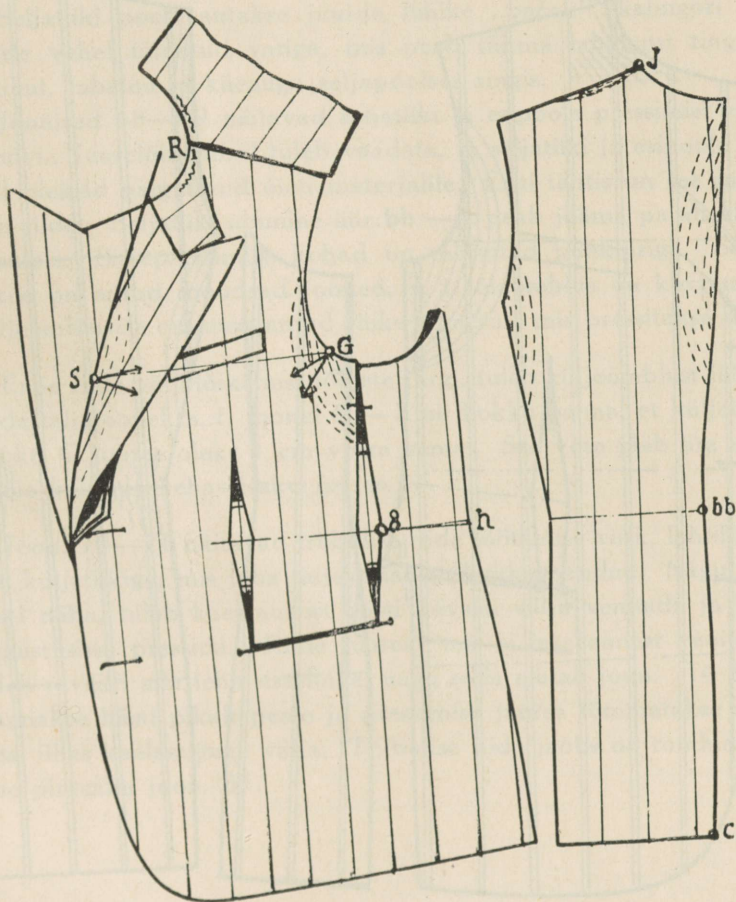
Joon. 67.

Joon. 66. Rinnaaluse juurdelõikus. Joon. 67. Rinnaaluse töötamine.

A — kiil. B — flanell õla kattedeks. C — õlak.

$R_1 - r = 2$ kuni $2\frac{1}{2}$ cm. Kaelaauğu sisselõike laius on $2\frac{1}{2}$ cm ja lõpeb punkti c juures. $c - a$ vahe on 4 cm.

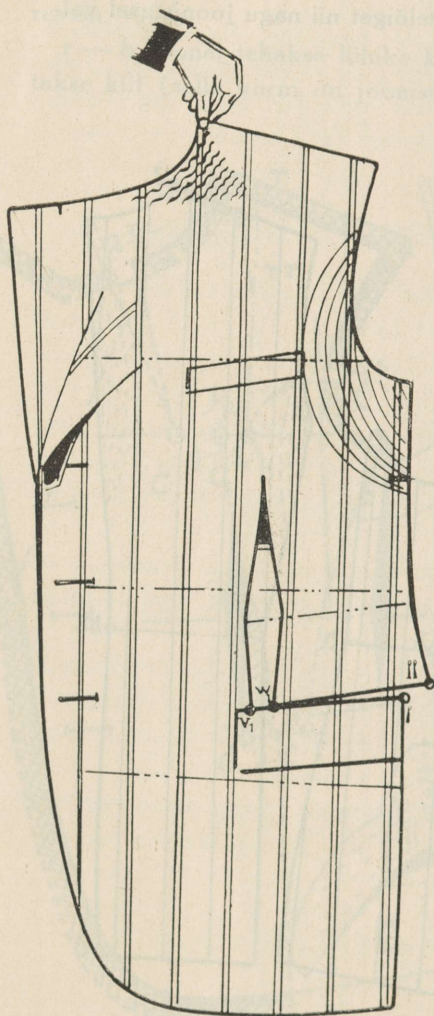
Allakriipsutused lõike ümber kujutab rinnaaluse välist äärt. Mõõdud ja sisselõigete asukohad on joonisel näidatud. Joonis 67 näitab rinnaaluse lõplikku töötamist. Jõhvriie paigutatakse õla ülemise ääreni. Kaelaauğu $a - a_1$ ja käeauğu $b - b_1$ joontes tehakse õlaluu kohal kaks lühikest sisselõiget nii nagu joonistusel valgete joontega näidatud.

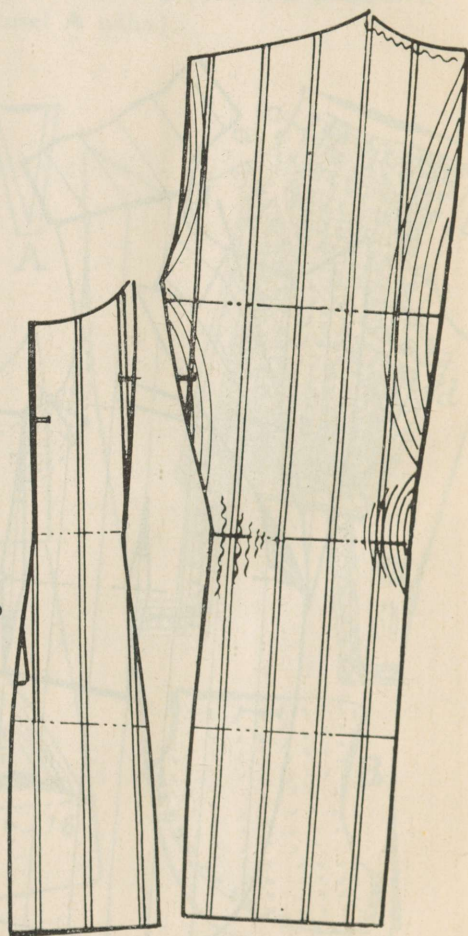
Joon. 69.

Joon. 68.

Käeaugus ja sellest allapoole punktide **c** — **d** juures samuti väikesed sisselõiked; sisselõike ülemine äär paigutatakse alumise peale niipalju, kuipalju seda vajatakse kumeruse saavutamiseks. Peale jõhvriide pikeerimist rinnaalusele, jõhvriide ääred kaetakse kitsaste kalengoori ribadega.

Joon. 71.

Joon. 70.

Rinnaalusele õlaosale pannakse flanellitükk, mille alumine äär tuleks **a — d** joonele. Pressimisega antakse rinnaalusele tarviliku kumerusega vorm.

Joon. **C** näitab õlapealse õlaku vormi, mis valmistatud 2 tükist linasest riidest ja tihedalt läbiõmmeldud masinal. Et pehmem oleks, lisandatakse kumeruseks vatti. Õlapealne kumerus on $2\frac{1}{2}$ — $4\frac{1}{2}$ cm läbilõikes; pikkus on vastavalt õla laiuzele 12—14 cm; laius 14—16 cm.

Seljatüki poolt antakse juurde lühike „bačok“, kalingori või marle vahel täidetud vatiga, mis peab täitma labaluust tingitud tühikut, labaluu ja käeaugu seljapoolses ringis.

Joonised 68—69 näitavad seljatüki ja esipoole pressimist enne proovi. Juurelõikamisel tuleb vaadata, et seljatüki ja esipoole lõiked oleksid paigutatud õieti materjalile. Eriti tähtis on see must-riga riidel. Seljatüki alumine äär **bb — c** peab jääma paralleelselt joontele. Sissepressimise kohad on märgitud punktiiriga. Seljatükile on antud moodsad jooned, s. t. õlaõmblus on kõrgem ja küljeõmblusele on juure antud väike kumerus, mis pressitakse sisse.

Enne riide väljalõikamist lõigete järgi, tuleb küljeõmblust lühendada taljejoonel, s. t. joonel **8 — h** nii kokku panna, et küljetükk punkti **G** juures oleks 1 cm võrra eemal. See võte jääb ära ettepoole kalduva kehaseisaku juures.

Joon. 70—71 näitavad triibulise riide töötamise viisi, lahtilõigatud küljetükiga, mis juba taljekohal on kokku pandud. Nagu joonisel näha, tuleb kaelaaugust hästi kõvasti välja venitada ja käeaugust sisse pressida. Riide juures, mis ei lase ennast venitada, tuleb revääri alla teha sisselõige, nagu seda näitab joon. 14 Krae pannakse hästi pikalt peale ja pressimise juures tõmmatakse auru peal ühes kaelaauguga välja. Triibulise riide jaoks on toodud erinev line pintsaku joon. 31.

Süsteemi „Perfect“ põhimõte.

Igas juurelõikuse süsteemis mängib tähtsamat osa riide tasakaal (balanss), s. o. seljatüki suhe esipoolega. Meie süsteemis „Perfect“ balansseerib ainult esipool, kuna seljapoolne osa jääb liikumatuks. Kaelaaugu tipul, punktil R_1 on tasakaalu suhtes tähtis osa. Olenevalt kehaseisust, võib ta üles- või allapoole, taha- või ettepoole nihkuda, vastavalt süsteemi printsiibile. Inimeste kehaseis on mitmesugune. Kehaseisu võib liigitada kolme pealiiki: normaalne, ettepoole kalduv ja sirge. Normaalse kehaseisu juures (joon. 72) punkt R_1 suhtub punktile J normaalselt, s. t. asub süsteemis kindlaks määratud kõrgusel ja kaugusel punktist J (joon. 73). Ettepoole kalduva kehaseisu juures (joon. 74) punkt R_1 lasub allapoole ja punktile 1 (joon. 75) sõltuv keha ülemise osa ettepoole kalduvusest, mis määratakse kindlaks selja kõrguse ja käeaugu sügavuse mõõtudega, samuti ka käeaugu kauguse mõõduga. Sirge kehaseisu juures (joon. 76) on matemaatiline seadus see sama, kui ümberpöörduvalt, punkt R_1 nihkub tahapoole ja tõuseb kõrgemale vastavalt ülemise kehaosa kalduvusele — tahapoole (joon. 75). Sama tähtis on punkt G , mille asend kindlaks määratakse käeaugu kauguse mõõduga. Ettepoole kalduva kehaseisu juures liigub punkt G ettepoole, sirge kehaseisu juures ümberpöörduvalt tahapoole punkt D suunas. Punkt D omab samasuguse tähtsuse nagu eelpool kirjeldatud konstruktsiooni punktid. Et punkt D asend on rinna horisontaalsel joonel, siis oleneb punktist D punktide G ja R_1 asend. Punkt D asendi määrab, nagu teada lõigete konstruktsioonist, selja kõrguse mõõt. Ettepoole kalduva kehaseisu juures on see mõõt suurem. Sirge kehaehituse juures $A — D$ punktide vahe on lühem. Mitte iga kord ei määra suurem selja kõrguse mõõt ettepoole kalduva kehaseisu, vaid ümberpöörduvalt, kehaseis võib olla normaalne või sirge. Seletatav on see sellega, et õlad on madalad ja ühes õlgadega nihkub ka käeaugu ring allapoole ja ühes sellega ka horisontaalsel rinnajoonel $D — G$. Et punkt G on punktiga D horisontaalsel joonel — ühel kõrgusel, siis on punktide $R_1 — G$ vahe nii palju pikem kui palju see on tingitud õlade madalusest või $A — D$ punktide vahelisest kaugusest, mille tõttu riide tasakaal jääb muutumatuks.

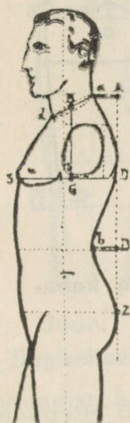
SÜSTEEMI „PERFECT“ TEADUSLISE ALUSE TÕENDUS.

Inimese keha ülemine jagu $a — d$, $D — S$, kujutab endast sfäärilist püramiidi, mis on nüri koonuse, silindri ja kera vormide segu. Keskmine kehaosa, rinna ja taljejoonte vahel; $D — B$ eespoolne osa sarnleb silindri ja seljapoolne osa tüvikoonuse vormile. Taljejoonest B kuni puusadejooneni Z sarnaneb keha silindri ja koonuse vormidele.

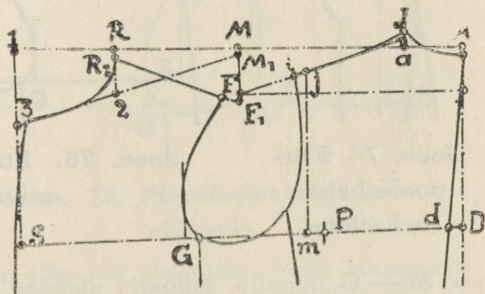
NORMAALNE KEHAEHITUS.

Joonistused nr. 72—73.

$a — d$ on kaela diameeter, $S — D$ = rinna diameeter, $M — G$ on koonuse telg. Kui lasta loodjoon labaluu kõrgemalt kohalt.

Joon. 72.
Normaalne
kehaseis.

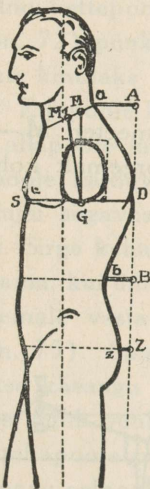
Joon. 73. Ülemise kehaosa pinna-
laotus normaalsel kehaehitusel.

Kui see loodjoon puudutab istmiku kõrgeimat kohta punktis Z ja kui punktide $A — a$, $B — b$ vahed on võrdsed ning koonustelg $M — G$ ja perpendikulaar $A — Z$ on paralleelsed, siis on kehaseis normaalne. Joon. 73 näitab ülemise kehaosa pinnalaotust normaalsel kehaehitusel.

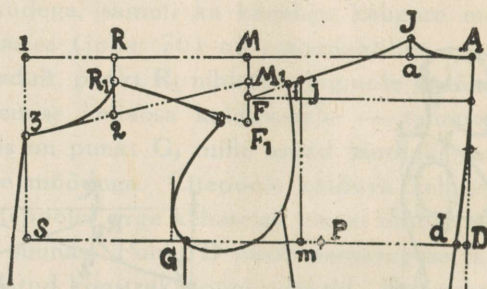
ETTEPOOLE KALDUV KEHAEHITUS.

Joonistused nr. 74—75.

Nagu näha joon. 74 kaldub selle kehaehituse ülemine kehaosa loodjoonelt $A — Z$ rohkem ettepoole, tähendab punktide $A — a$ vahe on suurem kui normaalse kehaehituse juures (joon. 72), samuti istmiku kõrgeim koht ei puuduta perpendikulaarjoonel punkti Z . Ülemise kehaosa enam või vähem ettepoole kaldumisest tingituna on ka punktide $a — D$ vahe suurem kui normaalse kehaehituse juures. Koonuse telg $M_1 — D$ seisab ära perpendikulaarjoo-

Joon. 74. Ettepoole kalduv kehaehitus.

Joon. 75. Ettepoole kalduva kehaeisu pinnalaotus.

nelt $M — G$ niipalju, kuipalju ülemine kehaosa kaldub ettepoole normaalsest kehaseisust. Joon. 75 näitab ettepoole kalduva kehaehituse pinnalaotuse R_1 punkti asendit.

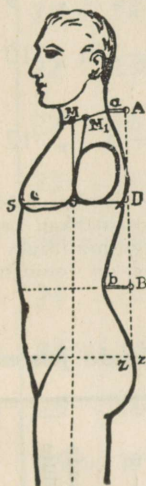
SIRGKEHAEHITUS.

Joonistused nr. 76—77.

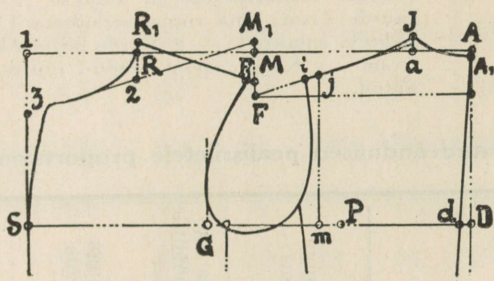
Sirgkehaehituse juures me näeme vastandit ettepoole kalduvale kehaehitusele kui võrdleme neid mõlemaid. Ülemine kehaosa kaldub tahapoole, mille tõttu $A — a$ vahe on väiksem kui normaalse kehaehituse juures ja $A — D$ punktide vahe on samuti lühem (kui õlakõrgus on normaalne). $B — b$ vahe on suurem kui

A — a vahe. Punkt z seisab loodjoonest A — Z tagapool. Koonuse telg M_1 — G seisab ära perpendikulaarjoonest, vastavalt ülemise kehaosa tahapole kaldumisel normaalse kehaehituse seisust. Punkt M_1 tahapoole kaldumine määrab ära punkt R_1 asendi, nagu näha joon. 77.

Võrreldes neid kolme kehavormi lahkuminevais seisundeis ja nendele seisunditele vastavaid ülemisi keha pinnalaotusi (lõikeid), näeme, et lõigete jooned peavad jälgima kehavorme. Kaldub koonustelg kas ette- või tahapoole, peab ka pinnalaotuses (lõike joonises) punkt R_1 jälgima kõrvale kaldumiste suunda normaalsest

Joon. 76.
Sirgkehaehitus.

Joon. 77. Pinnalaotus sirgkehaehitusele.

seisundist, kas ette või taha, alla- või ülespoole. Seda kõike määrab kindlaks meie süsteem. Siinjuures tuleb veel kord alla kriipsutada seda kui tähtis on inimese keha mõõtmine juurelõikuse tehnikas. Täpselt võetud mõõdud annavad ka täpseid lõikeid nagu selles raamatus toodud süsteemi teaduslikud printsiibid tõendavad.

Siin oleme toonud ainult süsteemi printsiibi põhijooned, analüüsides ainult ülemise kehaosa pinnalaotust, millest sõltub üldiselt riide tasakaal, kuid keskmised ja alumised kehaosad on juurelõikuse tehnikas samuti kaasteguriteks riide õiges tasakaalus, milliste käsitlemist meie siin ei puuduta, sest et konstruktsioonides mitmesugustele riietele on need asjaolud arvesse võetud.

Juurdeandmised pealisriiete le võetud mõõtude järele.

	Käeagu kaugusele	Rinna üm- bermõõdule	Käeagu sügavusele	Käeak allapoole m—m ₁ , —G—g	Puusade ümber- mõõdule
Suvepalitu	4 sm.	8 sm.	2 sm.	m—m ₁ 1 ¹ / ₂ sm. G—g 2 sm.	8 sm.
Sügisepalitu (Drapp- palitu	5 "	9 "	2 "	2—2 ¹ / ₂ "	9 "
Palitu kerge vati peal	6 "	10 "	2 "	2 ¹ / ₄ —2 ³ / ₄ "	10 "
Palitu paksu vati või nahkade peal . .	8 "	11—12 "	2 ¹ / ₂ "	2 ¹ / ₂ —3 "	12 "

Märge: Palitule rinnasisselõikega antakse T—W pooletalje mõõdule juurde 2 sm; ilma rinnasisselõiketa 1 sm. Karusnahkse kraega palitule antakse A—a juurde mitte 2¹/₂ sm nagu harilikult, vaid 3 sm. — Kõik eelpool toodud juurdeandmised on joonistustes antud.

Juurdeandmised pealisriiete le proportsionaalmõõtude juures.

	Käeagu kaugus	Rinna üm- bermõõdule	Käeagu sügavus	Käeak allapoole, m—m ₁ —G—g	Puusade mõõdule	A—a
Suvepalitu	² / ₃ rinna mõõtu + 2	8 sm.	¹ / ₂ rinna m. + 9 ¹ / ₂	1 ¹ / ₂ —2 ¹ / ₂ sm.	8 sm.	2 ¹ / ₂ sm
Drapp-palitu ilma vatita	² / ₃ rinna mõõtu + 3	9 "	¹ / ₂ rinna m. + 9 ³ / ₄	2—2 ¹ / ₂ "	9 "	2 ¹ / ₂ "
Palitu kerge vati peal	² / ₃ rinna mõõtu + 4	10 "	¹ / ₂ rinna m. + 10	2 ¹ / ₂ —2 ³ / ₄ "	10 "	2 ¹ / ₂ "
Palitu paksu vati ehk nah- kade peal	² / ₃ rinna mõõtu + 6	12 "	¹ / ₂ rinna m. + 10	2 ¹ / ₂ —3 "	12 "	3 "

Proportsionaal-mõõtude tabel.

Rinna ümberrõõt	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{3}$	$\frac{2}{3}$	$\frac{1}{10}$	Talje mõõt = rinna m. — 5 sm	Puusa mõõt = rinna m. + 2 sm.	Selja kõrgus = $\frac{1}{3}$ rm. + 7 sm.	Käeaugu kaugus $\frac{2}{3}$ rm.	Käeaugu süg. $\frac{1}{2}$ rm. + 9
42	21	14	28	4,2	37	44	21	28	30
43	$21\frac{1}{2}$	$14\frac{1}{3}$	$28\frac{2}{3}$	4,3	38	45	$21\frac{1}{3}$	$28\frac{2}{3}$	$30\frac{1}{2}$
44	22	$14\frac{2}{3}$	$29\frac{1}{3}$	4,4	39	46	$21\frac{2}{3}$	$29\frac{1}{3}$	31
45	$22\frac{1}{2}$	15	30	4,5	40	47	22	30	$31\frac{1}{2}$
46	23	$15\frac{1}{3}$	$30\frac{2}{3}$	4,6	41	48	$22\frac{1}{3}$	$30\frac{2}{3}$	32
47	$23\frac{1}{2}$	$15\frac{2}{3}$	$31\frac{1}{3}$	4,7	42	49	$21\frac{2}{3}$	$31\frac{1}{3}$	$32\frac{1}{2}$
48	24	16	32	4,8	43	50	23	32	33
49	$24\frac{1}{2}$	$16\frac{1}{3}$	$32\frac{2}{3}$	4,9	44	51	$23\frac{1}{3}$	$32\frac{2}{3}$	$33\frac{1}{2}$
50	25	$16\frac{2}{3}$	$33\frac{1}{3}$	5,0	45	52	$23\frac{2}{3}$	$33\frac{1}{3}$	34
51	$25\frac{1}{2}$	17	34	5,1	46	53	24	34	$34\frac{1}{2}$
52	26	$17\frac{1}{3}$	$34\frac{2}{3}$	5,2	47	54	$24\frac{1}{3}$	$34\frac{2}{3}$	35
53	$26\frac{1}{2}$	$17\frac{2}{3}$	$35\frac{1}{3}$	5,3	48—50	55	$24\frac{2}{3}$	$35\frac{1}{3}$	$35\frac{1}{2}$
54	27	18	36	5,4	54—56	56	25	36	36
55	$27\frac{1}{2}$	$18\frac{1}{3}$	$36\frac{2}{3}$	5,5	55—57	57	$25\frac{1}{3}$	$36\frac{2}{3}$	$36\frac{1}{2}$
56	28	$18\frac{2}{3}$	$37\frac{1}{3}$	5,6	56—58	58	$25\frac{2}{3}$	$37\frac{1}{3}$	37
57	$28\frac{1}{2}$	19	38	5,7	57—60	59	26	38	37
58	29	$19\frac{1}{3}$	$38\frac{2}{3}$	5,8	58—62	60	$26\frac{1}{3}$	$38\frac{2}{3}$	37

Märge: Proportsionaal-mõõitudel: seljakõrgusele, käeaugukaugusele ja käeaugu sügavusele on juurdeandmised ühes arvatud.

A-12384
C